беларуская газэта. Заснаваная ў 1906 г. у Вільні. Аднoўленая тамсама ў 1991 г. як штомесячнік. З 1 сакавіка 1996 г. выходзіць у Менску штотыднёва

НАША НІВА

№ 26 (64)
30 верасьня
1996 г.

выходзіць у панядзелкі

ТЭЛЕПРАГРАМА

Вайна з прэсай

24 верасьня рэдакцыя «НН» атрымала «Предупреждение» ад старшыні Дзяржкамдруку Бельскага. Гэта — чароговы факт кампаніі «папярэджваньня» незалежных беларускіх СМІ, якая праводзіцца ў краіне напярэдадні прэзыдэнцкага рэфэрэндуму. Паводле закону, каб закрыць выданьне, дастаткова двух такіх «Предупреждений».

Нагадаем, што зусім нядаўна была зачынена радыёстанцыя «101,2FM»; судовы зыск на закрыцьцё ад Дзяржкамдруку атрымала гарадзенская «Пагоня»; чарговае папярэджаньне адтуль жа атрымала газэта «Свабода»; нарэшце, папярэдзілі «НН»...

Што гэта — яшчэ толькі тэндэнцыя ці ўжо тэрор?

Тое, што незалежная прэса апынулася на пярэднім краі палітычнага супрацьстаяньня ў краіне, сьведчыць ня толькі пра аўтарытарныя замашкі рэжыму, але і пра слабасьць ды невыразнасьць апазыцыі. Калі СМІ мусяць вытрымліваць на сабе тыя ўдары, якія рэжым адрасуе сваім апанэнтам, гэта значыць, што пярэдні край апазыцыі ў Беларусі разбураны. Лішне казаць, што прамое палітычнае супрацьстаяньне не ўваходзіць у задачы СМІ, якія закліканыя ўсяго толькі сумленна інфармаваць грамадзтва. Таму зразумела, што прэса гэтага націску напроcту ня вытрымае і ў краіне застанецца толькі афіцыёзныя СМІ. Лягічнае пытаньне: хто наступны апынецца на пярэднім краі? Гісторыя сьведчыць, што ў такіх выпадках аўтарытарныя рэжымы пачыналі вынішчаць «глыбокі тыл» апазыцыі — ужо на фізычным узроўні.

Падрабязна пра «Предупреждение» Бельскага — у нататцы «Дэклярацыя пра намеры» на старонцы 2.

ТАЯМНІЧЫ НЮРНБЭРГ

Да 50-х угодкаў заканчэньня Нюрнбэрскага працэсу. Матэрыялы Нюрнбэрскага працэсу над галоўнымі ваеннымі злачынцамі — праваоднымі фашыстоўскай Нямеччыны — у СССР ніколі не публікаваліся ў поўным аб'ёме. На тое ў Сталіна і ягоных наступнікаў былі свае прычыны. Якія?

Пра гэта — у артыкуле на 13-й старонцы.

Заява ўраду ЗША

У мінулы чацьвер урад ЗША выступіў з афіцыйнаю заявай пра сытуацыю са свабодай слова ў Беларусі. Былі ўзгаданыя факты рэпрэсіяў супраць незалежных беларускіх газэтаў, а таксама закрыцьцё радыёстанцыі 101,2 FM. Асобна адзначана, што гэта была адзіная незалежная радыёстанцыя, якая вяшчала на беларускай мове. Такім чынам, упершыню ўрад ЗША зьвярнуў увагу і на нацыянальна-культурныя праблемы ў Беларусі.

A.Dz.

Праз тэрыторыю Беларусі...

25 верасьня ў Варшаве падпісана пагадненьне пра пастаўкі расейскага газу ў Польшчу. Пагадненьне, заключанае на небывала вялікі тэрмін — 25 гадоў, выклікала вялікія дыскусіі сярод палітычных партыяў Польшчы. Правыя бачаць у пагадненьні ўсталяваньне залежнасьці Польшчы ад Расеі, левыя кажуць пра гарантаванасьць паставак паліва.

У кантэксьце пагадненьня фармулюецца асаблівая роля Беларусі, праз тэрыторыю якой пройдзе газапровод. Цяпер Польшча будзе як ніколі зацікаўленая ў захаваньні стабільнасьці ў Беларусі.

A.Dz.

Сход каталіцкіх ерархаў Беларусі

28 жніўня ў Менску пачаўся Сьвяты Сынод архідыяцэзіі Менска-Магілёўскае і дыяцэзіі Пінскае Каталіцкае царквы ў Беларусі. Падчас інаўгурацыі ў Менскім Катэдральным саборы, пасьля ўрачыстай імшы было зачытанае пасланьне Папы Рымскага Яна Паўла II. Затым усё прысутнае сьвятарства прамаўляла разам «Сымбаль веры», па чарзе ставілі свае подпісы, наперад прысягаючы ў тым, што яны згодныя з рашэньнямі Сыноду.

На Сынодзе прысутнічалі ўсе рыма-каталіцкія і грэка-каталіцкія сьвятары Беларусі, за выключэньнем прадстаўнікоў Гарадзенчыны, бо там мае неўзабаве адбыцца ўласны Сынод. Сярод запрошаных прысутнічалі: ардынарый Гарадзенскае архідыяцэзіі а. Аляксандар Кашкевіч, апостальскі нунцы біскуп Дамінік Грушэўскі, апостальскі візытатар кангрэгацыі ўсходніх цэркваў, архімандрыт, прафэсар Каталіцкага ўнівэрсытэту ў Любліне а. Ян Сяргей Гаек, кіраўнік дэканату Беларускае Грэка-Каталіцкае Царквы протапрэсьвітар а. Ян Матусэвіч, мітрапаліт Беларускага Экзархату Маскоўскага Патрыярхату Расейскае Праваслаўнае царквы Філарэт, які прыемна ўразіў прысутных сваім выступленьнем па-беларуску.

Сыноды адбываюцца раз на год з мэтаю вырашэньня пераважна кадравых, адміністрацыйных, фінансавых і тэхнічных праблемаў. Першы Сынод у гісторыі Каталіцкае царквы ў Беларусі адбыўся летась. Але сёлетні Сынод упершыню быў настолькі прадстаўнічы: з прадстаўнікамі грэка-каталіцкае ерархіі. Абмяркоўваліся праблемы Уніі, адукацыі, аднаўленьня бажніцаў. Ня выключана, што на гэтым Сынодзе былі падняты і палітычныя пытаньні, але гэта вырашалася пры зачыненых дзьвярах і ў строга абмежаваным складзе, без удзелу гасьцей, учора, 29 верасьня. Надалей Сынод мусіць стаць пастаянным інстытутам.

Сяргей Харэўскі

Сьмерць мастака

25 верасьня ў Італіі трагічна загінуў вядомы мастак Мікалай Селяшчук. Крыху пра Селешчука — на старонцы 16. Больш падрабязна — у наступным нумары «НН».

АНКЕТА

На 15-й старонцы.

П а э т   у   т у р м е   К Г Б

Паварот у справе С.Адамовіча

На мінулым тыдні ў справе паэта Славаміра Адамовіча, які чакае суда ў віцебскай вязьніцы, адбыліся пэўныя зьмены.

Судовая калегія Віцебскага абласнога суда накіравала справу Адамовіча ў Генпракуратуру РБ. Падставаю для такога рашэньня сталі выяўленыя віцебскімі юрыстамі шматлікія парушэньні крымінальна-працэсуальнага кодэксу з боку супрацоўнікаў КГБ падчас вядзеньня сьледства.

Сярод парушэньняў — вядзеньне сьледчым Сакольчыкам пратаколаў па-расейску, у той час як Адамовіч даваў паказаньні па-беларуску. Сьледчы ўзяў на сябе функцыю перакладчыка, хоць сам беларускай моваю валодае слаба. У такой сытуацыі, згодна з нормаю працэсуальнага кодэксу, перакладчык мусіў прысутнічаць абавязкова. Такім чынам, усе паказаньні Адамовіча, з фармальнага гледзішча, могуць лічыцца несапраўднымі.

Віцебскі суд зрабіў выснову, што Адамовіч і рэдактар віцебскай газэты «Выбар» Хамайда ў часе сьледзтва ня мелі адвакатаў, адмовіўшы ім з матэрыяльных прычынаў. Але яны мусілі мець дзяржаўных адвакатаў. Такім чынам, вынікі сьледзтва могуць быць аспрэчаныя, бо паказаньні былі атрыманыя ва ўмовах псыхалягічнага і маральнага ціску, без належнае юрыдычнае працэдуры.

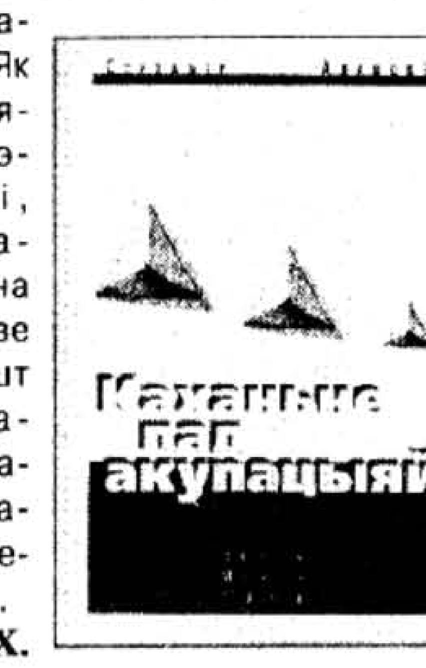
Суд прызнаў сьледзтва малапрафэсійным, выявіў няпоўнасьць праведзенага расьсьледаваньня і адсутнасьць літаратурнае экспэртызы (!). Нагадаем, што Адамовіч ужо сёмы месяц знаходзіцца за кратамі і што галоўная падстава рэпрэсіі — ягоны верш «Убей президента!», апублікаваны ў газэце «Выбар».

Між тым, пракурор Віцебскай вобласьці праявіў залішні спрыт, адразу заявіўшы пратэст на высновы судовае калегі сваіх землякоў. Але, так ці йнакш, 11 кастрычніка ў Вярхоўным Судзе Беларусі а 9:30 адбудзецца паседжаньне ў гэтай справе, дзе будуць разглядацца вызначэньне Віцебскага суда і довады адвакатуры. На гэтым паседжаньні адвакат сп. Паганяйла зноў паставіць пытаньне пра вызваленьне Славаміра Адамовіча з-пад варты да сканчэньня сьледства і да суда. Можа прысутнічаць прэса.

С.Х.

Новы зборнік вершаў С.Адамовіча

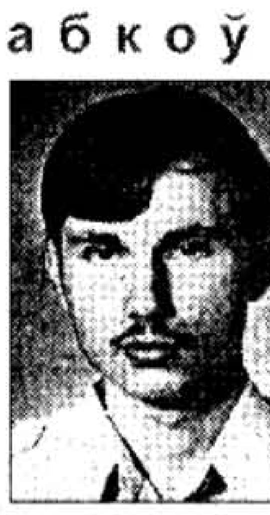
Літаральна ўчора да нас у рэдакцыю патрапіў новы зборнік вершаў Славаміра Адамовіча «Каханьне пад акупацыяй». Кніжка мае якаснае паліграфічнае выкананьне. Як стала вядома рэдакцыі, надрукаваная яна ў Варшаве за кошт фундатара, які пажадаў застацца невядомым.

С.Х.

Заўтра

Ігар Бабкоў

Усё навокал кіпіць і віруе, палітыка ў гэтую восень узяла рэванш і на паўкорпуса апярэдзіла жыцьцё, ідучы да расьцягнутага ў часе фінішу, пра які ніхто нічога дакладна ня ведае. І таму калі вы сустракаеце на вуліцы прыяцеля, якога ня бачылі сто гадоў і ён пытаецца ў вас, што новага адбываецца, ён мае на ўвазе ня вашыя пэрсанальныя праблемы, а навіны палітычнага таталізатара, рулеткі падзеяў, якая штомесяц, штотыдзень, штодня выстаўляе і здымае новых гульцоў і новыя стаўкі. Самы час спакойна сесьці й падумаць пра культуру. Пра культуру — гэта значыць, пра рэчы падставовыя як для індывіда, так і для соцыюму. Думаньне пра культуру ня значыць калькуляваньне адсоткаў бюджэту, альбо канструяваньне новых ерархіяў і новых падзеяў. Гэткае думаньне было б запытаньнем пра культуру як фундамэнтальную вартасьць эўрапейскае цывілізацыі, уджо альбо яшчэ адсутную ў беларускай палітыцы й беларускім грамадзтве. Праблема культуры й палітыкі была для Беларусі актуальнай ўчора, а мы гэтага нават не заўважылі. Сёньня гэтая праблема выявілася ў фэномэне Лукашэнкі. Заўтра яна рызыкуе перарасьці ў сыстэмную катастрофу — як для культуры, так і для палітыкі. Беларускія палітыкі ў дачыненьнях да культуры падзяляюцца на два лягеры: прагматыкі-функцыяналісты, для якіх усе культурныя праблемы зводзяцца да інфраструктуры, і ідэолягі, якія спрабуюць выкарыстаць культуру, як аргумэнт у той татальнай вайне ідэалёгіяў, якую мы назіраем сёньня. І для першых, і для другіх культура ня ёсьць эўрапейскай вартасьцю. І першыя, і другія маргіналізуюць культуру, пераўтвараючы яе ў штосьці сярэдняе між забаўкай і інструмэнтам. А калі сюды дадаць яшчэ адсутнасьць кансэнсусу ў беларускім грамадзтве (якое ёсьць рэальна полікультурным) наконт таго, ШТО лічыць беларускай культурай, то мы й атрымліваем вузел амаль невырашальных супярэчнасьцяў.

Аргумэнты палітыкаў у іхнім адпрэчваньні й ігнараваньні культуры нібыта рацыянальныя. Прагматыкі цьвердзяць, што ў сытуацыі пераходнага грамадзтва найперш мусяць быць рэформы, і дзеля гэтых рэформаў можна й трэба крыху зацягнуць пасы. У гэтым аргумэнце падсьвядома прачытваецца перакананьне, што культура настала ўсталёўваецца адно ў сытым грамадзтве, што толькі сытыя грамадзяне маюць патрэбу зьвярнуцца да нечага «сур'ёзнага». Ідэолягі спрабавалі выкарыстаць «культурны аргумэнт» і прыйшлі да высновы, што на большасьць электарату ён ня ўздзейнічае. Пасьля гэтага культура сталася для ідэолягаў толькі покрывам, знакам-ідэнтыфікатарам, які дазваляе вылучыцца сярод татальна-падобных адно да аднаго палітычных лёзунгаў і праграмаў. Характэрна, што ідэолягі выбіралі з культурнага арсэналу максымальна зразумелыя, максымальна «папсовыя», максымальна «народныя» фрагмэнты, якія мусяць засьведчыць блізкасьць да народу, але адначасова й «культурнасьць». І ідэолягі, і прагматыкі не прымаюць культуру як аўтаномную і свабодную прастору са сваёй лёгікай і сваім этасам. Мачыма, яны маюць рацыю, але толькі ў адным, — культуры, як аўтаномнай і свабоднай прасторы, у Беларусі практычна не існавала. Магчыма, рэформы не ідуць ня толькі таму, што не пашанцівала, што прыйшоў Лукашэнка. Якраз практыка паказвае, што найбольш радыкальна эканамічная й палітычная сытуацыя зьмянілася ў тых краінах, у якіх культура напрацавала каляровальны патэнцыял свабоды, нонканфармізму і ў якіх яна гэты патэнцыял выкарыстала. Франтальныя зьмены ў грамадзтве ня могуць абапірацца выключна на тэхналёгіі, нават самыя вартыя. Аднадчасова мусіць зьмяняцца мэнтальнасьць, мусіць зьмяняцца знакавае асяродзьдзе, сыстэма вартасьцяў. Калі гэтага не адбываецца, калі грамадзкая сьвядомасьць спазьняецца, — пачынаюцца электаральныя рэвалюцыі, вынікі якіх мы назіраем у Цэнтральнай Эўропе. Праблема культуры й палітыкі ў сёньняшняй сытуацыі — тупіковая праблема. Заўтра ўсё скончыцца (усё мае сваё сканчэньне ў часе), але я баюся, што для культуры ў Беларусі застанецца вечнае «сёньня».

"Наша Ніва" незалежны тыднёвік НАША НІВА
заснаваны ў 1906, адноўлены ў 1991
заснавальнік і выдавец Павал Жук
рэдактар Сяргей Дубавец
адказны сакратар Алег Дзярновіч
мастацкі рэдактар Сяргей Харэўскі
навіны Уладзімер Бараніч
рэдактар дадатку "Інфарматар" Андрэй Лапцёнак
макет Віктар Корзун
дызайн і вёрстка Лявон Раманчык
набор Тацяна Чуйвід
карэктура Зьміцер Дзядзенка, Сяргей Сматрычэнка
пры ўдзеле Сяргея Шупы
прадстаўнік рэдакцыі ў Гомелі Зьміцер Бартосік (тэл. 56-94-36)

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ
220123 Менск, а/с 71
Тэл./факс 239-78-49
E-mail: edit@niva.minsk.by

Падпісны індэкс 63125
Пасьведчаньне аб рэгістрацыі пэрыядычнага выданьня № 581 ад 4-га ліпеня 1995 г., выдадзенае Дзяржаўным камітэтам друку Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: г. Менск, пр. газэты «Известия», д. 8, кв. 173

Дэклярацыя пра намеры

24 верасьня рэдакцыя «НН» атрымала «Предупреждение о нарушении Закона «О печати и других средств (так у арыгінале) массовой информации» за подпісам старшыні Дзяржкамдруку В.П.Бельскага.

Гэта — яшчэ адзін факт кампаніі «папярэджваньня» незалежных беларускіх СМІ, якая праводзіцца ў краіне напярэдадні прэзыдэнцкага рэфэрэндуму. Паводле закону, каб закрыць выданьне, дастаткова двух «Предупреждений».

Нагадаем, што зусім нядаўна была зачынена радыёстанцыя «101,2FM»; судовы зыск на закрыцьцё ад Дзяржкамдруку атрымала гарадзенская «Пагоня», чарговае папярэджаньне адтуль жа атрымала газэта «Свабода», нарэшце, папярэдзілі «НН»...

Усе лісты ў беларускія ўстановы масавае інфармацыі пішуцца на адзін капыл — непісьменна і некарэктна па-расейску. Нават граматычныя памылкі ва ўсіх «Предупреждениях» — аднолькавыя, што падкрэсьлівае тэндэнцыю: незалежныя СМІ трэба прыкрыць. А за што — гэта ўжо пятая справа. Аўтар нават ня сочыць за юрыдычнай выразнасьцю. У гэтым сэнсе «Предупрежение» «Нашай Ніве» — найбольш бязглузды твор Дзяржкамдруку.

Дзяржкамдрук папярэджвае «НН» аб парушэньні Закона «Аб друку...» арт. 5 ч. 3 і 4. «В опубликованных в газете «Наша Нива» за 12.08.96-18.08.96 №24, стихах содержится все признаки нарушения Закона в части «призыва к захвату власти, насильственному изменению конституционного строя...» и разжигания национальной, социальной, рассовой, религиозной нетерпимости либо розни».

Указаная дата адпавядае нашаму №20. Аднак В.П.Бельскі выказвае прэтэнзіі да №24. Ці то, пішучы «взахлёб» на ўсе бакі аднолькавыя лісты, ён нешта «праглынуў», меўшы на ўвазе два нумары газэты, ці то наогул — які з нашых нумароў ні вазьмі, усё там — «к захвату власти»?

У абодвух (на ўсялякі выпадак) нумарах «стихи» друкаваліся на старонцы вершаванага радка «Грамафон», а гэта кожны раз — паўтара дзясятка розных аўтараў і два дзясяткі вершаў (такі прынцып «Грамафона»). У каторым зь іх — «рассовая рознь»? У лісьце В.П.Бельскага не названыя ні самі творы, ні вытрымкі зь іх, ні аўтары...

Такім чынам, папярэджаньне нібыта ёсьць, а нібыта й няма. Яно больш нагадвае дэклярацыю пра намеры ўладаў у дачыненьні да незалежных СМІ. Мы ня можам зь ім пагадзіцца, як ня можам і аспрэчыць яго, бо ня ведаем — пра што гаворка.

«НН»

ДЗЯРЖАЎНЫ КАМІТЭТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ ПА ДРУКУ | ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КОМИТЕТ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ ПО ПЕЧАТИ

220048, Мінск, праспект Машэрава, 11 Тэл. (017) 223 92 31, факс (017) 223 34 35 | 220048 Минск, проспект Машерова, 11 Тел. (017) 223 92 31, факс (017) 223 34 35

24.09.96 № 02-14/1307

Редакция газеты "Наша Нива"
г. Минск, пр-т газеты "Известия", д.8, кв.173

Предупреждение о нарушении Закона "О печати и других средств массовой информации"

Государственный комитет Республики Беларусь по печати предупреждает Вас о нарушении Закона "О печати и других средств массовой информации" статьи 5 части 3 и 4. В опубликованных в газете "Наша Нива" за 12.08.96-18.08.96 N 24, стихах содержится все признаки нарушения Закона в части "призыва к захвату власти, насильственному изменению конституционного строя..." и разжигания национальной, социальной, рассовой, религиозной нетерпимости либо розни.

Председатель В.П. Бельский

Вандроўная ідэя

У Менску адбылася канфэрэнцыя па Сярэдняй Эўропе

Наша газэта ўжо столькі пісала пра Сярэднюю Эўропу, што нарэшце трэба ўзгадаць пра генэалёгію гэтае ідэі.

Сфармаваная ў другой палове XIX ст. канцэпцыя Mitteleuropa служыла мэце апраўданьня нямецкай дамінацыі ў тых эўрапейскіх краінах, якія ляжалі на ўсход ад Нямеччыны. У канцы XIX — пачатку XX ст. ідэяй Сярэдняе Эўропы называлі афіцыйную дактрыну самавызначэньня Аўстра-Вугоршчыны. Гэтым разам трэба было абгрунтаваць фэномэн сужыцьця розных цэнтральнаэўрапейскіх народаў у межах аднае дзяржавы. Але надалей у XX ст. адбыліся радыкальныя зьмены ў суб'ектна-аб'ектных дачыненьнях у нашым рэгіёне Эўропы —тэрмін Сярэдняя Эўропа паступова пертварыўся ў культурна-цывілізацыйны САМАНАЗОЎ нацыяў рэгіёну. У другой палове XX ст. для інтэлектуалаў Польшчы, Вугоршчыны, Чэха-Славакіі вызначэньне Сярэдняя Эўропа стала спробаю бараніць сваю аўтэнтычнасьць і свой выбар. І вось цяпер галоўныя імпульсы гэтай ідэі сыходзяць зь Беларусі, ідэя давандравала да нашай краіны.

На мінулым тыдні (з панядзелка да серады) у Менску адбывалася Міжнародная канфэрэнцыя «Другая Эўропа: Культурная парадыгма й геапалітычная рэальнасьць». Арганізатарамі выступілі Цэнтар эўрапейскіх досьледаў і культурных ініцыятываў «Эўрафорум» і Беларускі Фонд Сораса. Сфармуляваныя ды агучаныя на канфэрэнцыі праблемы былі настолькі цікавымі й нечаканымі для шмат якіх выступоўцаў, што многія зь іх мусілі ўжо на трыбуне карэктаваць свае даклады. Вугорскі сацыёляг Тыбар Дэззфі, які выступаў у другі дзень, напачатку заявіў тэму «Посткамунізм і постмадэрн». Але свой выступ ён распачаў з успаміну пра тое, што ўчора абсалютна нечакана спаткаў сваю старую каханую. Яму было вельмі цікава паназіраць, якія зьмены адбыліся зь ёю за гэтыя дзесяць гадоў, што зьявілася новага, вернага якім поглядам яна засталася. Гэтая каханая — Сярэдняя Эўропа.

Арганізатары канфэрэнцыі прадумана падышлі да фармаваньня праграмы сустрэчы і ў першым дні сканцэнтравалі канцэптуальныя беларускія выступы. Інтэлектуальным героем дня стаў Валянцін Акудовіч, які выступіў зь несправядлівым тэкстам «Сярэдняй Эўропы няма: Чарговы Бабілён на руінах геаграфіі» (цалкам надрукаваны ў №1 квартальніка «Фрагмэнты»). Аўтар апэраваў квазігеаграфічнымі катэгорыямі, якімі ніхто зь беларускіх прыхільнікаў Сярэдняе Эўропы не карыстаецца. Бо Сярэдняя Эўропа для іх — гэта канцэпцыя культуралягічнага выбару. Але доклад В.Акудовіча стаў падставаю для бурлівых дыскусіяў. Такім чынам, арганізатары заплянавалі інтэлектуальную правакацыю ў выглядзе гэтага дакладу, стварыўшы тым самым свабодную атмасфэру на канфэрэнцыі, на якой могуць прагучаць і аргумэнты супраць.

Тэма беларускае сытуацыі так ці йнакш узьнікала падчас любой прамовы. Гучалі й параўнаньні. Славакі казалі пра несвабоду ў сваёй краіне, бачачы вытокі сытуацыі ў даўнім імкненьні славацкае культуры да пошуку балансу з камуністычнымі ўладамі. Бо славацкая культура пачувалася досыць слабою і баялася страціць сваё апірышча ў выглядзе дзяржавы.

Сама канцэпцыя Сярэдняе Эўропы патрабуе, у якасьці падставовага чыньніку, полікультуралізму рэгіёну, а не імпэрскай манатоннасьці. Аўтар і рэалізатар ідэі «Памежжа» —дыялёгу культураў на памежжы, Кшыштаў Чыжэўскі з Сэйнаў сказаў, што Сярэдняя Эўропа — гэта схільнасьць мудрага быцьця разам. Ігар Бабкоў так сфармуляваў ролю канцэпцыі Сярэдняе Эўропы для Беларусі — ўваходжаньне ў кантэкст. Менавіта тут, у гэтым кантэксьце, меркаваньні беларускае культуры могуць быць пачутымі найперш, менавіта тут яе праблемы й пэрспэктывы гучаць як актуальі. Названую тэзу выдатна праілюстраваў апошні дзень канфэрэнцыі, тэма якога была вызначана наступным чынам: «Заходняя Эўропа — Сярэдняя Эўропа — Эўразія: палітычныя й культурны дыялёг». Дакладчыкі з Расеі й Казахстану распавядалі альбо пра спэцыфічныя праблемы сваіх гарадоў, якія адваёўваюць у Масквы правы таксама культурных цэнтраў, альбо агучвалі глябалісцкія маніфэсты. Тут дыялёгу культураў не атрымалася.

Эўрапейская сустрэча ў Менску прынесла й вельмі канкрэтныя вынікі ў выглядзе новых праектаў. Найбольш актыўнымі ў генэраваньні новых культурных праектаў пасьля беларусаў былі палякі. Дасягнута дамоўленасьць пра трансфармацыю Летняе школы праблемаў Сярэдняй Эўропы (пры Варшаўскім унівэрсытэце) ў поліцэнтрычную. Плянуецца, што з 1997 г. слухачы школы будуць праводзіць месяц навучаньня ўжо ня толькі ў Варшаве, але — вандроўчы па наступных гарадах: Варшава, Вільня, Менск, Львоў. Пры гэтым у Варшаве будзе спэцыялізацыя на тэму сучаснае гісторыі, у Вільні — гісторыі старажытнае, у Менску — тэорыі нацыягенэзу, у Львове — гісторыі мастацтва. Гэтым самым мадулюецца сытуацыя Сярэдняе Эўропы. Зь беларускага боку суб'ектам у арганізацыі новай Летняй школы выступіць «Эўрафорум».

Таксама заплянавана ўтварэньне польска-беларуска-ўкраінскай Школы мэнэджмэнту ў сфэры культуры. Яшчэ адзін праект — гэта падрыхтоўка беларускага нумару познаньскага часопіса «Час культуры». Вельмі важнае для стабільнасьці культурных кантактаў — прынцыповае пагадненьне на канфэрэнцыі пра ўтварэньне «Сярэднеэўрапейскае культурнае ініцыятывы», у рамках якой будуць адбывацца ўзаемапераклады й абмен культурнымі праектамі.

І ўсё ж галоўным вынікам сустрэчы ў Менску ўяўляецца згаданая кантэкстуальнасьць — незалежная беларуская культура самапачуваецца й разглядаецца інтэлектуаламі Сярэдняе Эўропы як законная й неад'емная зьява культурна-цывілізацыйнага ляндшафту рэгіёну.

Алег Дзярновіч

13 новых Сьвятых

Ватыкан кананізуе 13 сялян-уніятаў, забітых расейскімі войскамі ў 1874 годзе за нежаданьне пераходзіць у праваслаўе

5 кастрычніка будзе афіцый на прынятае рашэньне аб кананізацыі Сьвятых пакут нікаў, што абараняли сваю царкву і веру, не жадаючы паддац ца прымусу акупантаў.

21 студзеня 1874 году сяляне беларускай вёскі Пратулін сабраліся на цьвінтары, каб ня даць казакам апаганіць бажніцу. Пратулінцы ведалі, што іх чакае. На тыдзень раней, 14 студзеня, расейцы расстралялі ўніятаў, якія баранілі сваю царкву ў недалёкім Дрэлёве **(там 13 чалавек загінула і каля 200 было паранена).**

Штыхі яны сустрэлі камянямі і дубцамі. Тады на загад палкоўніка Штэйна расейцы з-за паркану адкрылі агонь па людзях з харугвамі і крыжом. Дзевятнаццацігадовы Анікей Грыцюк кінуўся пад рулі стрэльбаў: «Страляйце, мы сьмерці не баімся!» Нават пад агнём людзі не спынялі сьпяваць «Прад вочы твае, Госпадзе...» 9 сялян палеглі на месцы, 180 былі параненыя, 4 зь іх неўзабаве памерлі. Гэтак расейцы распраўляліся зь першымі беларускімі дысыдэнтамі. Цэлы вечар 100 казакаў і 3 роты пяхоты катавалі пратулінцаў, а на наступны дзень усе мужчыны былі арыштаваныя і кінутыя ў вастрогі Берасьця і Белай Падляскай.

Расстрэл уніятаў у Пратуліне. Абраз у пратулінскай царкве.

Вось імёны Сьвятых пакутнікаў: Анікей Грыцюк, Лукаш Бойка, Анопры Васілюк, Піліп Герылюк, Максім Гаўрылюк, Міхал Ваўрышук, Вінцэнты Леванюк, Даніла Кармаш, Канстанцін Бойка, Гнат Франчук, Канстанцін Лукашук, Варфаламей Асіпук, Ян Андраюк.

Пасьля паўстаньня 1863-64 г., калі Каліноўскі ў сваёй «Мужыцкай праўдзе» зьвяртаўся да пачуцьцяў уніятаў, навернутых у праваслаўе, расейскія ўлады вырашылі дазваньня выкараніць унію, распачаўся шалёны перасьлед «заблудших». Архівы захавалі жахлівыя сьведчаньні пра тое, як адбывалася «дабраахвотнае вяртаньне» ва ўлоньне Маскоўскага патрыярхату.

Так, у малюпасенькай вёсцы Голубля (усяго 19 хатаў) карнікі спачатку сканфіскавалі ўвесь ураджай і наклалі кантрыбуцыю. Калі ж сяляне ўсё адно адмовіліся прыняць праваслаўнага папа, тады ўсіх мужчын зь вёскі вывелі на грэблю, на сьнег, і пратрымалі іх там 6 дзён, штовечара даючы па 400 нагаек. 5 галублян ня вытрымалі катаваньня і памерлі. Усіх астатніх мужчын, 22 чалавекі, вывезьлі ў ссылку ў Сібір. Але, нават страціўшы гаспадароў, жанчыны трымаліся старой веры, хавалі дзяцей у лесе, каб іх не хрысьцілі па-праваслаўнаму, а дзяўчаты зь вёскі, як і сотні маладых зь іншых месцаў, рызыкуючы жыцьцём, езьдзілі вянчацца ў Кракаў, абы ня здрадзіць бацькам. Даходзіла да жудасных сярэднявечных трагедый, як у вёсачцы Калода, дзе сям'ю Канюшэўскіх палаткамі давялі да жабрацтва за тое, што яны адмаўляліся хрысьціць дзіця па-праваслаўнаму. Калі ж гаспадару маёнтка, дзе Канюшэўскі-бацька звычайна працаваў у наймах, забаранілі даваць працу старому, Канюшэўскія замкнуліся ў хатцы і, трымаючы на руках дзяцей, самі сябе спалілі.

Стары ўніят з Голубля пасьля вяртаньня зь Сібіры.

Так было. Толькі ня помніцца.

Ужо зусім нядаўна ў Берасьці адбылася канфэрэнцыя пра унію, прысьвечаная памяці праваслаўнага пакутніка Сьв. Апанаса Філіповіча. Старшынём аргкамітэту быў былы выкладчык навуковага атэізму, а цяпер сакратар ЦК ПКБ сп. Акінчыц. На канфэрэнцыі гучала прыкладна тое ж, што мы можам кожны дзень чуць у «Панараме». Дзіўна, што ва ўсім гэтым удзельнічаў вядомы беларускі лінгвіст і перакладчык праф. Чарота.

Юбілей уніяцтва ня стаў падставай для дараваньня. Хаця грахоў перад братамі ў Хрысьце не бракуе ні ўніятам, ні праваслаўным.

Андрэй Дынько

Выхад у горад

Сумны тост за восень

Зьміцер Бартосік

Занадта шмат гаварылася і ду малася пра сёлетнюю восень мінулаю вясной, каб пакінуць яе ў звычайным для гэтае пары спакоі. Хай у маім горадзе не было той вясны, а мне ўжо няўтульна тут без прыкметаў той анансаванай салідарнасьці. Хай яны будуць не такія гучныя, як выкрыкі праклёну з тысячаў глотак на сталічных вуліцах. І не такія заўважныя, як надпіс «Луку на муку» на будаўнічай агароджы. Але іх не павінна ня быць.

***

А ў мяне ў паштовай скрыні завялася новая газэта. З тэлепраграмай ды рэклямай. Прымусовая рэкляма, нарэшце, дакацілася й да Гомеля. Саўсем бальшы горад стаў. Няўжо ня ўсе яшчэ ведаюць, дзе знаходзіцца гандлёвы дом «ГРАНДТУР» ці дзе можна набыць кампутары Lintel? Цікава, колькі са ста трыццаці тысячаў атрымальнікаў газэты тыя кампутары набудуць? А галоўнае —навошта? Няўжо я адзін недаўмеваю й зьдзіўляюся нармальнаму жыцьцю за шыбамі? Дзе — вунь — пайшоў тралейбус. А ў ім едуць нейкія пасажыры. Няйначай па Lintel'ы. Ці на яшчэ камусьці ж патрэбную працу. Толькі мне няма патрэбы выходзіць на вуліцу. Можа, адсюль і пачуцьцё ненатуральнасьці падкрэсьлена-спакойнага жыцьця на ёй. Я ж ведаю — што павінна адбывацца за вокнамі, каб мне было немагчыма ўтрымацца ў хаце. Не канцэрт гурта «Браво» і ўжо, вядома, не футбольны мач, на якім памаладзелыя фаны будуць зь неапісальным захапленьнем размахваць варожымі мне сьцягамі, нават не здагадваючыся, што гэта можа кагосьці абразіць. Ня столькі тыя сьцягі, колькі іх недарэчнае спалучэньне з узростам сьцяганосцаў. Застаецца хіба толькі [illegible]эць сваю рэкляму. Хоць на тых жа фасадах. А то ўсе, напэўна, тут ужо забыліся, што Мы ёсьць. Як хутка толькі яна акупіцца?

***

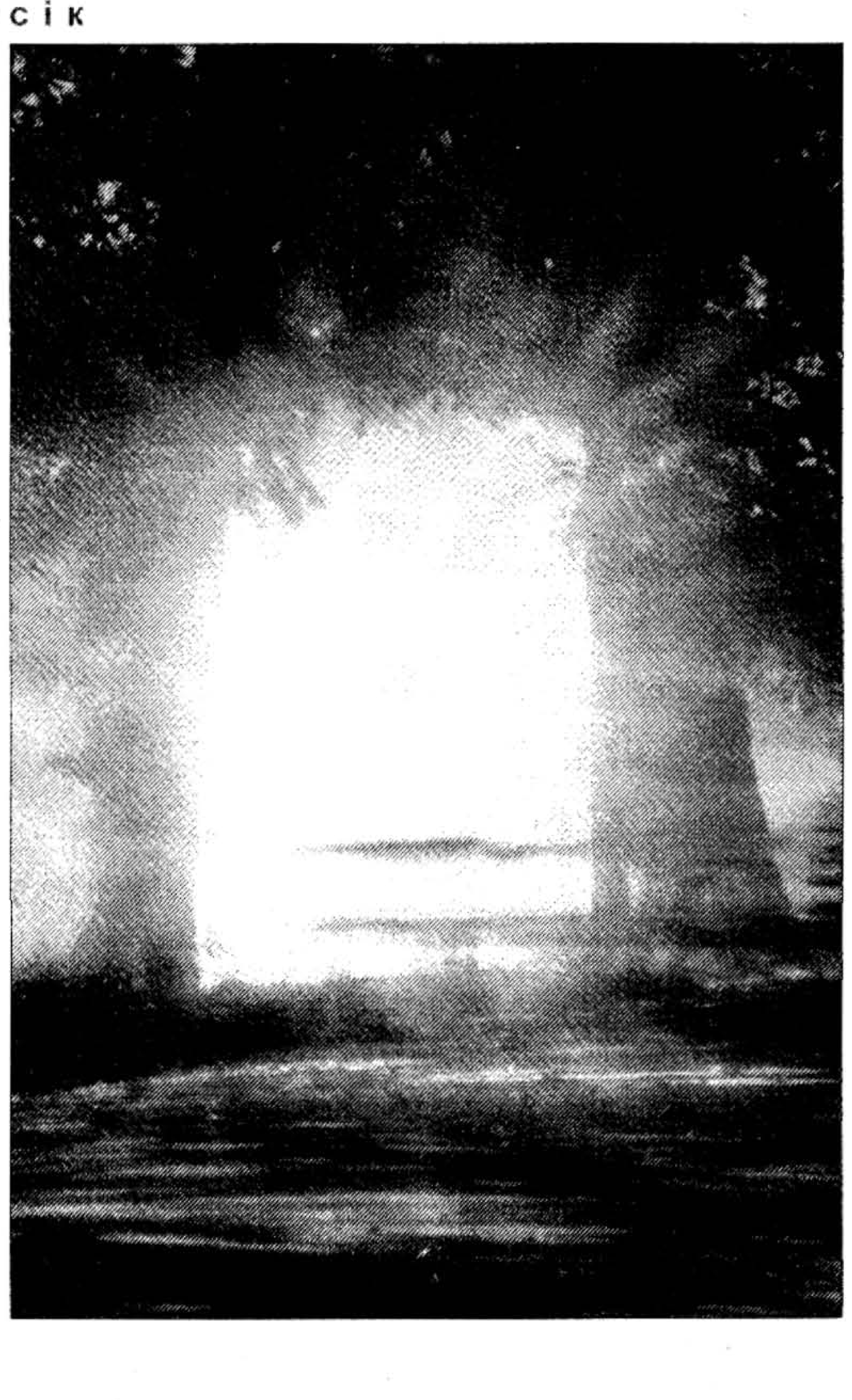
У горадзе зьявіўся першы «Харлей

Дэвідсан». Іншаземны апарат зь незвычайна доўгаю «вілкай» ды натхнёна ўзьнятым рулём парушыў цішыню ды спакой майго тралейбуснага прыпынку. Увесь прыпынак змоўкнуў ды замёр, прыгноблены сваёй прозаю прад гэтай паэзіяй хуткасьці. Вуліца Савецкая здрыганулася ад такога антысавецкага выпаду. Усё яе ўбоства сьціснулася і адлюстравалася на выхлапной трубе гэтага мота-лімузына. Не саступаў сваёй машыне па стылі й кіроўца — ад пірацкае хусткі на галаве да шпораў з-пад скураных макасынаў, будучы ні ў якім разе не чалавекам прыпынку. Ён не зьбіраўся ні перад кім «малявацца». Ехаў па сваіх, аднаму яму ведамых, справах. Падруліў да прыпынку, дзе перакінуўся парай-тройкай словаў з гомельскімі дзяўчатамі, якія аж расквітнелі ад самога факту, што й яны ў «цілявізары» ўвагі ўсяго прыпынку. Ды паляцеў далей. Відовішча цягнулася нядоўга. Але колькі дзён пасьля я чуў ад самых розных людзей адно й тое ж пытаньне: «Відал?»

Бачыў. І нават трохі зразумеў, чым мота адрозьніваецца ад аўто. Помню, што першы гомельскі Мэрсэдэс ня выклікаў у мяне такога захапленьня й зьдзіўленьня. Адкуль?...

У якія нам адзеньні апрануцца? Якога асядлаць каня? Зь якой хуткасьцю праехаць Савецкую вуліцу, каб астатнім стала няўтульна й брыдка чакаць на сваім звыклым прыпынку невядома чаго? Тым больш, што нічога добрага яны не дачакаюцца. Нават калі

прыйдзе патрэбны ім тралейбус.

***

З падманным энтузіязмам пайшоў на сход нашых дэмакрытаў. Раней падманваць сябе не прыходзілася. Раней, сярод тысячы людзей і аднаго Пазьняка на сцэне, у залі, аб'яднанай адной эмоцыяй, мною авалодвала аптымістычная арыфмэтыка. Трэба было памножыць гэтую тысячу на іх сяброў, сваякоў ды добрых знаёмых, каб пэсымізму проста не знайшлося месца ў мазгах і душы.

Цяпер ідзеш, ужо баючыся натрапіць на якое-небудзь убоства ці ў поглядах ці ў словах. Ці дакладна ведаючы асноўны зьмест дакладаў. І, на жаль, не памыляесься... Ізноў тры гадзіны ішло бурнае абмеркаваньне ды разважаньне пра нашу зацятую барацьбу ў межах прававога поля. Вось напэўна кайф гэта ўсё паслухаць Ягоным шпегам. Тым больш, што ўсе прысутныя разумеюць, што той на адным полі з намі й... ня стане. Адзінае, хоць павітаўся з Вострыкавым ды Клімовічам. Людзьмі, рукі якіх яшчэ памятаюць, як перазараджаецца вінтоўка й што такое кайло. І перад якімі я заўсёды адчуваю няёмкасьць за мой час, да якога ім Бог даў дажыць. І які не паставіў яшчэ перад мною выбару паміж вінтоўкай і кайлом.

***

Трэці дзень безь перастанку ідзе дождж. Глядзець за вакно брыдка, а выходзіць — увогуле сьмерці падобна. І раптам званок. На парозе прыяцель-нацыяналіст — поўная супрацьлегласьць надвор'ю. Поўная пляшка «Клімавіцкай» у руках і аж перапоўненая радасьцю ад жыцьця фізіяномія. Я ніколі ня бачыў яго іншым. Якое б надвор'е ні было й якую б брыдоціну ні несьлі па радыё. У чым тут справа? Дзе сакрэт той жыцьцярадасьці? У пяці гадах, што аддзяляюць нас? У гарачай палескай крыві? Ці ў «Клімавіцкай»? Якую мы выпілі за гэтую восень. Чым не нагода? Усё ж яна пачалася.

МІЖНАРОДНЫ КАМЭНТАР

У Ерэване правілася кроў

Паводле папярэдніх падлікаў, цяперашні прэзыдэнт Арменіі Лявон Тэр-Петрасян на прэзыдэнцкіх выбарах набраў 52% галасоў выбарцаў, а ягоны супернік ад Народнага Нацыянальнага Зьвязу Вазген Манукян — 41%.

Як бачна, гаворка ўжо ня йдзе пра 57%, абвешчаных Тэр-Петрасянам адразу пасьля выбараў. Пад націскам апазыцыі цэнтрвыбаркам паабяцаў пераглядзець вынікі галасаваньня. Дзясяткі тысяч людзей выйшлі на вуліцы Ерэвана, каб запатрабаваць адстаўкі Тэр-Петрасяна. Дэманстранты паспрабавалі прарвацца ў двор парлямэнту, але іх адцясьнілі. У сутычках адзін чалавек загінуў, блізу 20 былі параненыя. Афіцыйныя ўлады абвяргаюць паведамленьні пра забітага. У краіне ўведзена надзвычайнае становішча, у сталіцу ўвайшла бронетэхніка. Парлямэнт даў згоду на арышт апазыцыйных дэпутатаў, спэцназаўцы вывелі семярых дэпутатаў проста падчас паседжаньня. На волі застаўся толькі сам Манукян.

Арменія стаіць на парозе ператварэньня ў краіну зь дзьвюхпартыйнай сыстэмай: Армянскі Нацыянальны Рух пры ўладзе плюс непапулярная кампартыя (4% галасоў). Найбуйнейшая апазыцыйная партыя дашнакаў была забароненая ўжо даўно па абвінавачаньні ў тэрарызьме. Цяпер улады крушаць рэшткі апазыцыі, якая, падобна, насамрэч атрымала перамогу.

Прэзыдэнт Расеі Ельцын, не чакаючы афіцыйных вынікаў выбараў, павіншаваў Тэр-Петрасяна зь перамогай і асудзіў дзеяньні апазыцыі.

Лявон Тэр-Петрасян пачаў палітычную кар'еру з турэмнага зьняволеньня ў складзе камітэту «Карабах». Па выхадзе зь вязьніцы ён стае лідарам тагачаснай дэмакратычнай апазыцыі, і неўзабаве яго абіраюць на прэзыдэнта.

Было дзіўна, чаму пасьля віленскіх падзеяў 13 студзеня 1991 году менавіта заўжды змрочнага Петрасяна разам з заўжды вясёлым Дзямянцеем накіравалі ў якасьці прадстаўнікоў Зьезду народных дэпутатаў у Вільню — расьсьледаваць, што адбылося. Даклад яны адтуль прывезьлі ўхілісты ды неканкрэтны.

Пасьля распаду імпэрыі Арменія, заціснутая між Азэрбайджанам і Турцыяй, стае найлепшай хаўрусьніцай Расеі ў Закаўказьзі, першай пагаджаецца прыняць расейскія вайсковыя базы і атрымлівае адну за адной бліскучыя перамогі ў Нагорным Карабаху.

Перад выбарамі ў Расеі Тэр-Петрасян найбольш адкрыта з усіх лідараў СНГ падтрымаў Ельцына.

Дагэтуль армянскае грамадзтва стойка супраціўлялася росту дыктатарскіх тэндэнцыяў. Так, летась, насуперак прагнозам, на каталікоса Армянскае царквы ня быў абраны кандыдат, падтрыманы Тэр-Петрасянам.

Арменія — ужо другая пасьля Альбаніі краіна, дзе заходнія назіральнікі выказваюць безьліч заўвагаў наконт парушэньняў на выбарах, але не аспрэчваюць самі вынікі галасаваньня.

Андрэй Дынько

АМЭРЫКА — ЗБЛІЗКУ

Панаваньне брунэтак

Што здарылася з амэрыканскім захапленьнем бляндынкамі?

Стывэн Чэпмэн

Джэнэрал Мілз (кандытарская фірма. – У.Б.) адкрыла новую Бэці Крокер (прыдуманае імя жанчыны-сымбалю, накшталт Анкла Бэнса, якая прысутнічае на пакунках зь печывам ці аўсянымі шматкамі –У.Б.): колішняя прыгажуня нардычнага выгляду саступіла месца прыгажуні, выбранай зь сямідзесяці сямі жанчын са скурай аліўкавага колеру, цёмнавалосых і цемнавокіх, што «ўвасабляюць Дух Бэці Крокер». Новая Бэці зь лёгкасьцю магла б быць азіяцкага, гішпанскага, арабскага, індыйскага ці наогул дзьвюхрасавага паходжаньня. Рэакцыяй на гэтую новую амэрыканскую мультыкультурную ікону было ўсхваленьне Джэнэрал Мілз, якая прадэманстравала новы падыход. Журналіст з газэты «San Diego Union» Пітэр Раў, напрыклад, напісаў, што са зьяўленьнем новай Бэці Крокер «мы бачым болей, чым некага, хто прагна накінуўся на шакалядныя тарты. Мы бачым саміх сябе ды сваю краіну». Няма сумневу, што ў некаторых колах гучалі незадаволеныя галасы пра раптоўнае навяртаньне фірмы да палітычнай карэктнасьці. Але, як таго й трэба было чакаць, панавала ўсё ж абыякавасьць.

Рэч у тым, што клясычная рудавата-брунатная каліфарнійская пляжная дзяўчына можа быць нагэтулькі ж сьвятым нацыянальным сымбалем, як зорна-паласаты сьцяг ЗША. Хоць я і не падзяляю такога трапяткога стаўленьня, але прырода дала мне выразную любоў да жанчын знойнага міжземнаморскага тыпу і даволі нізкі парог надакучлівасьці ад жанчын зь сьвятлейшым адценьнем. Амэрыканская папулярная культура ўпарта адмаўляецца прыстасавацца да гэткага густу – майго густу – аддаючы перавагу арыйскаму стандарту прыгажосьці.

Пасьлядоўнікі Бьюкенана (аднаго з прэтэндэнтаў у прэтэндэнты на пасаду прэзыдэнта, вельмі кансэрватыўнай панамэрыканскай арыентацыі. – У.Б.) скардзяцца, што нашыя эміграцыйныя законы нясуць непажаданую этнічную трансфармацыю, калі малочнаскурыя эўра-амэрыканкі выцясьняюцца смуглявымі ўцякачкамі з Трэцяга Сьвету. (Якраз на мой густ.) У старыя часы ў многіх месцах краіны знайсьці чарнавокую прыгажуню было гэтак жа лёгка, як бутэльку віскі ў Біблійным Поясе (населены пераважна кансэрватыўнымі хрысьціянамі-фундамэнталістамі Поўдзень ЗША. –У.Б.). Сёньня на кожнай вуліцы бляндынкі маюць дастаткова канкурэнтак. Нават Барбі, колішняя чыстакроўная Валькірыя, цяпер мае ўсе колеры вясёлкі.

Але ў асноўным нашыя эстэтычныя нормы моцна замацаваліся ў «адбеленыя» пяцідзясятыя гады. ЗША – не скандынаўская краіна, але калі чуеш выраз «сапраўднаамэрыканская дзяўчына», у галаву прыходзіць вобраз клясычнай блакітнавокай бляндынкі. Да сваёй нядаўняй паразы Бэці Крокер заўсёды выглядала як скарб мясцовай філіі Амэрыканскай Асацыяцыі Спрыяньня Швэдзкай Культуры. Пашчоўкайце каналы ранішніх праграмаў тэленавінаў і вы ўбачыце вядучых Джоан Лундэн, Раўлу Зан ды Кэці Каўрык, бляндынкі – дзьве да аднае, што ёсьць істотным паляпшэньнем у параўнаньні з выбеленай аднастайнасьцю эры Джэйн Паўлы. Рэкляма? Рок відэа? Аўташоў? Ва ўсіх гэтых галінах пануюць бляндынкі. Не было дзіўным, што Тыра Банкс – першая чарнаскурая жанчына, якая патрапіла на вокладку спартовага часопіса «Sports Illustrated», мае белакурыя валасы ды зялёныя вочы. На афраамэрыканку яна ня дужа падобная.

Галівуд у гэтым пляне – найгоршы злоўжывальнік. Кінастудыі любяць гадаваць зорак зь ліку высокіх, цёмных ды прыгожых мужчынаў, нават калі яны й ня надта прыгожыя: Том Круз, Том Хэнкс, Рычард Гір, Сыльвэстар Сталонэ, Дэнзэл Вашынгтон, Рэй Ліёта і г.д. А як наконт бляндынаў? Ну, хіба што Робэрт Рэдфард ды Брэд Піт, выбар ня надта вялікі.

Але амаль усе жаночыя экранныя сырэны ўсё адно як выбраныя з нашчадкаў гітлер-югенду. Галівудзкія прадусары маюць свайго роду шаблён, на які выбіраюць акторак: Шэран Стоўн, Мішэль Пфайфэр, Дэрыл Гана, Памэла Андэрсан Лі, Кім Бэсынджэр, Мэлані Грыфіц, Аліса Сільвэрстоўн. Жанчыны такога тыпу складаюць 98% жаночых рамантычных роляў у эратычных трылерах, якія дэманструюцца на кабэльных каналах. Ну, а для мяне застаецца невялікі выбар з Мэдлін Став, Уітні Х'юстан ды Пакахонтас.

Нават і гэтым, сумна сказаць, не гарантаванае доўгае жыцьцё на экране. Яны зьяўляюцца на некаторы момант, а пасьля зьнікаюць у асьляпляльным зьзяньні копнаў залатых валасоў. Ну хто, апроч нас, фанатаў брунэтак, можа прыгадаць Элізабэт Пэну ці Алівію Хасі? Яны пранесьліся па небе, як каметы, ды праваліліся ў чорную дзірку. Ці, можа, гэта была цёмна-брунатная дзірка?

Рэдкая брунэтка, якая зьяўляецца як адказ на нашыя малітвы, вельмі хутка вылівае на сябе бочку перакісу вадароду. Сандра Булак была брунэткай у фільме «Хуткасьць» і пасьвятлела ў фільме «Двое ў моры». Марыза Томэй пераканаўча глядзелася ў «Мой кузэн Віні» ды беспамылкова па-кубінску ў «Сям'і Пэрэса», але таксама вельмі хутка набыла пасмы колеру нью-ёркскіх таксі. Складваецца такое ўражаньне, што Галівуд мае нейкую алергію на брунэтак. Дэмі Мур паказала, што жанчыны з каштанавымі валасамі могуць зрабіцца сэксуальнымі багінямі, але толькі ў тым выпадку, калі рызыкуюць схапіць пнэўманію ад пастаяннага знаходжаньня ў аголеным стане.

Дык што такога кепскага ў бляндынках? Існуюць тэорыі, што яны закранаюць нешта глыбокае ў мужчынскай псыхіцы, зьяўляючыся вобразам маладосьці ды нявіннасьці. (Як Трэйсі Лордс?) Маладосьць ды нявіннасьць – гэта добрыя якасьці, што цэняцца пры найме на працу ў Дыснэй-Лэндзе. Але некаторыя з нас не Гумбэрты Гумбэрты, і мы ня бавім нашыя начныя гадзіны ў марах пра несапсаваных дзяцей ці нават пра юрлівых дзяўчатак-падлеткаў. Мы хочам жанчын, якія не выглядаюць, як перафарбаваныя манэкены. Бляндынкі могуць быць сьвежыя, салодкія, прыгожыя, але такімі якасьцямі можна праз некаторы час перасыціцца. Брунэткі значна лепшыя, калі вы хочаце таямнічую, пякучую ды, будзьма тут шчырымі, трохі распусную.

Самы вялікі іх недахоп у тым, што большасьць бляндынак – зусім не бляндынкі. Захапленьне імі звычайна вымагае падаўленьня недаверу, які многія з нас проста ня могуць перамагчы. А ці чулі вы калі пра жанчыну, якую б называлі «натуральная брунэтка»? Безумоўна не: іншых проста не існуе. У процілегласьць гэтаму, натуральная бляндынка – вялікая рэдкасьць, як вялікі алмаз. Калі вы падрыхтаваныя да тэхналягічна распрацаванай і штучна створанай прыгажуні – сіліконавыя грудзі, прааперыраваныя пластычным хірургам нос, падбародзьдзе, вусны, вушы ды каляровыя кантактныя лінзы –тады, няма сумневу, бляндынкі якраз для вас. А калі вы хочаце навучыцца цаніць жанчыну ў яе найвышэйшай натуральнай форме, тады вам трэба прывучаць густ да цёмных разнавіднасьцяў. Гэта нагадвае пераход ад піва Budweiser да Glenfiddich і вымагае трохі высілкаў.

Выхаваньне свайго густу паставіць вас у апазыцыю да татальных стандартаў нашага часу ды зьменшыць вашае задавальненьне ад нашых забаўляльных сродкаў масавай інфармацыі. Але вы мусіце быць цярплівымі. Праз гады я дарэмна шукаў сэкс-сымбаль, які б пасаваў майму нестандартнаму густу, і ўжо амаль адмовіўся ад гэтага пошуку. Але аднойчы я зайшоў у ліфт і злавіў там позірк жанчыны з бліскучымі чорнымі валасамі ды бяздоннымі карымі вачыма. Ведаеш, чытач, я зь ёй ажаніўся.

The American Spectator

Пераклаў Уладзімер Баранін

Kalandar

30 vieraśnia

U hety dzień... naradziłasia Zośka Vieras (1892-1991), biełaruskaja piśmieńnica. Data pryvodzicca pavodle staroha stylu tamu, što mienavita jana stała padstavaj dla litaraturnaha pseŭdonimu.

Pamior u Maskvie Mitrafan Daŭnar-Zapolski (1867-1934), biełaruski historyk i etnohraf.

1 kastryčnika

U hety dzień... naradzilisia: Jazep Drazdovič (1888-1954), biełaruski mastak; virtujoz fartepijana Vladimir Horovitz (1904-89); tryccać dziaviaty prezydent USA James Earl Carter (1924).

2 kastryčnika

U hety dzień... naradzilisia: anhielski karol Ryčard III (1452-85); Mahatma Gandhi (1869-1948), indyjski patryjot i hramadzki refarmatar, duchoŭny pravadyr zmahańnia za niezaležnaść Indyji; brytanski piśmieńnik i dramaturh Graham Green (1904-91).

3 kastryčnika

U hety dzień... *

4 kastryčnika

U hety dzień... u 1957 h. rasiejcy vyvieli na kalaziamnuju arbitu kaćmičny spadarožnik Sputnik I, heta byŭ pieršy štučny satelit Ziamli.

5 kastryčnika

U hety dzień... u 1914 h. źjavilisia pieršyja ŭ historyji achviary pavietranych bajoŭ. U niebie nad Francyjaj z karabinu, što byŭ ustalavany na francuskim samalocie, byŭ źbity niamiecki samalot-raźviedčyk (pilot i ahladalnik zahinuli).

Naradzilisia: francuski pačynalnik fatahrafii Louis Jean Lumiere (1864-1948), jaki razam z bratam Augustam vynajšaŭ kiniematohraf; Vaclav Havel (1936), českі dramaturh, apošni prezydent Čechasłavakii i ciapierašni prezydent Českaj Respubliki.

6 kastryčnika

U hety dzień... u 1596 h. zaklučana pahadnieńnie pamiž pravasłaŭnaj i katalickaj cerkvami ŭ Biełarusi ab abjadnańni — Bieraściejskaja carkoŭnaja unija; u 1981 h. musulmanskija ekstremisty ŭ časie vajskovaha paradu zabili prezydenta Ehiptu Anvara as-Sadata.

Naradzilisia: švejcarski architektar Le Corbusier (1887-1965), jaki kazaŭ, što «dom — heta mašyna dla žycharstva», i narveski antrapolah Thor Heyerdal (1914), kiraŭnik słavutaha padarožža na płycie «Kon-Tiki».

U 1927 h. ŭ New Jorku adbyŭsia pieršy publičny pakaz hukavoha kino. Heta była stužka pradukcyi Warner Brothers «Špiavak jazz-bandu».

** Šanoŭny Čytač, mahčyma, Vy viedajecie, što istotnaje albo cikavaje adbyłosia ŭ hety dzień. Redakcyja «NN» budzie ŭdziačnaja Vam za padkazku.*

№ 26/96
30 верасьня — 6 кастрычніка

ШТОТЫДНЁВЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫ ДАДАТАК ДА ГАЗЭТЫ НАША НІВА

Новае слова на рынку беларускае прэсы – штотыдзень 8 палосаў патрэбнае інфармацыі

Інфарматар НАША НІВА

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ЗАБЕСЬПЯЧЭНЬНЕ
BELARUSIAN PUBLIC RELATIONS ASSOCIATION

Запрашаем на працу энэргічных **маладых людзей**, якія жадаюць працаваць гандлёвымі агентамі продажу офісных канцылярскіх вырабаў. Заробак спрацаваны. Тэлефон 33-39-35.

Вытворча-камэрцыйны канцэрн "БСВ і К°" запрашае на працу **дырэктара** і **тэхноляга хлебнай вытворчасьці**. Наша адрэса: г. Менск, вул. Ульянаўская, 31, тэл. 227-84-63.

Страхавая кампанія запрашае на працу **дырэктара**. Тэлефон 276-75-59.

БМНЦ-1 запрашае **электразварнікаў** 4-6 катэгорыі, **электрамантажнікаў** 4-6 катэгорыі, **машыністаў аўтавежы** 5-6 катэгорыі з правамі кіроўцы 1 клясы. Адрэса: вул. Гусоўскага, 6, тэл. 252-36-56.

Прадпрыемства, што спэцыялізуецца ў пашыве моднага жаночага трыкатажу, запрашае на працу **тэхноляга швачнай вытворчасьці** і канструктара, якія маюць досьвед практычнае працы. Тэлефоны: (017) 277-01-96, 278-37-00.

Страхавое акцыянэрнае таварыства "ДДД Інстрах" запрашае на працу **матэматыка**. Тэлефон 239-48-44.

РБУ Ленінаскага раёну запрашае трох **прарабаў**, а таксама рабочых (ня меней за 3 катэгорыю): **маляры, маляры-тынкоўнікі, маляры-фасаднікі, цесьляры, сталяры, страхары, плітачнікі-аздобнікі, паркетнікі, муляры.** Наша адрэса: г. Менск, вул. Смаленская, 49, тэл. 35-10-21.

Будаўнічая фірма запрашае на сталую працу **бляхара-страхара.** Запіс на сумоўе праз тэлефон 269-33-72 з 16.00 да 18.00.

Фірма запрашае на працу **галоўнага бугальтара** з досьведам працы, веданьнем кампутара, францускай ці ангельскай мовы. Даведкі на тэлефонах: 221-11-76, 247-07-97, 233-25-09.

Інстытут "Белгіпралес" запрашае на працу **галоўнага бугальтара** з досьведам працы ад 3 гадоў. Заробак з дабаўкамі 1,6 млн. руб. Наша адрэса: г. Менск, вул. В.Харужай, 41. Даведкі праз тэлефон: 234-54-31, 234-53-63.

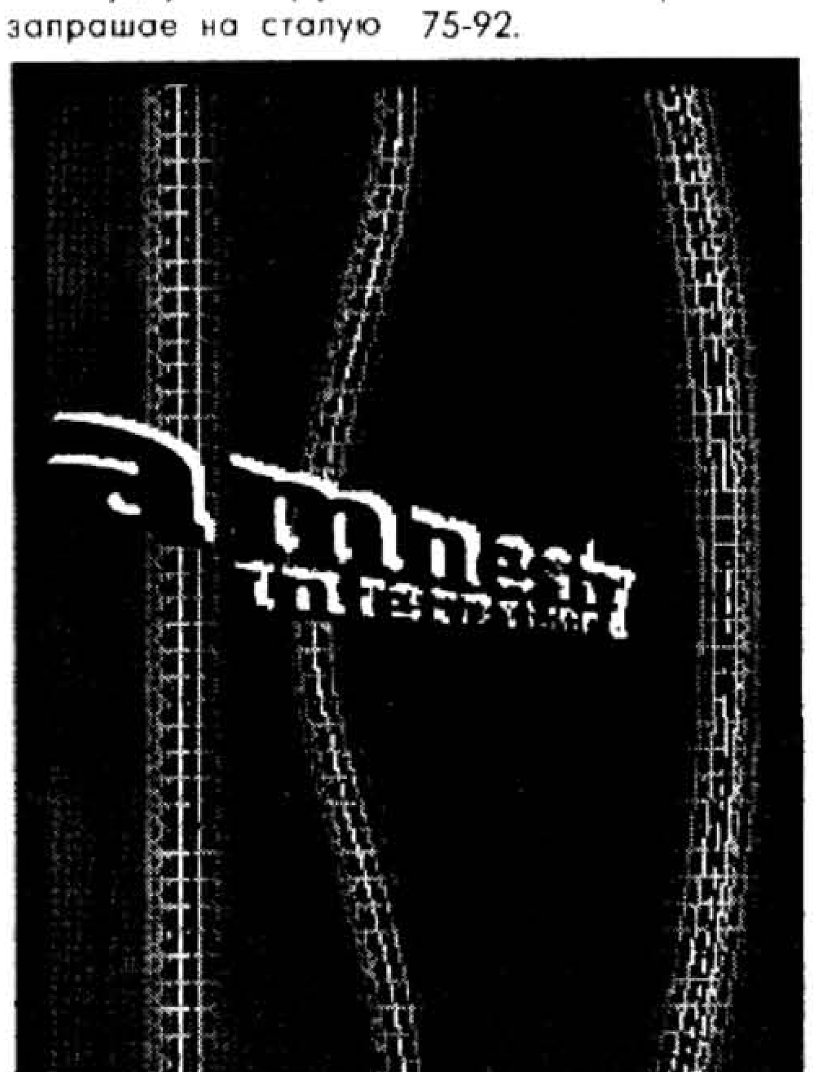
Прапануем працу намесьніка **галоўнага бугальтара** ў ЗАТ з вытворча-камэрцыйнай дзейнасьцю на конкурснай аснове. Патрабаваньні: жанчына да 40 гадоў. Вышэйшая адукацыя, досьвед працы на такой пасадзе ад 3 гадоў, веданьне падатковага заканадаўства і кампутара. Тэлефон 232-97-37.

Установа запрашае на працу **галоўнага бугальтара** з досьведам працы ў гандлі. Тэлефон 256-80-33.

Фірма запрашае на працу **прафэсійных швачак** (праца ў Сьцяпянцы ў 2 зьмены), **наладніка швачнага абсталяваньня**. Тэлефон 269-01-86 (з 9.00 да 17.30).

Установа на сталую працу запрашае **электрамэханіка лядоўных установак.** Тэлефон 221-35-95.

Запрашаем **прадаўцоў** з санкніжкай для працы на латку ў Фрунзэнскім раёне. Аплата 4%. Тэлефон 255-75-92.

ГП МПМК-291 запрашае на сталую працу **муляраў, маляроў-тынкоўнікаў, сталяроў-станочнікаў, газаэлектразварнікаў, кіроўцу аўтакрану.** Заробак 1,5-2 млн. руб. Наша адрэса: г. Менск, вул. Філімонава, 3. Даведкі на тэлефонах: 235-37-62, 235-87-31.

Установа запрашае на працу ў аддзел кан'юнктуры рынку УВС і ў аддзел маркетынгу **спэцыялістаў зьнешнеэканамічнай дзейнасьці**. Патрабаваньні: мужчына, досьвед працы на спэцыяльнасьці ад 1 году; вышэйшая адукацыя; веданьне кампутара; веданьне замежнай мовы (нямецкай ці ангельскай). Даведкі на тэлефонах: 238-76-05, 238-76-90, 238-76-41.

Запрашаем на працу **бляхароў**. Тэлефон 260-39-95.

ТАА "Шчотка" запрашае на працу **газаэлектразварнікаў** 5-6 катэгорыі, **маляроўтынкоўнікаў** 4 катэгорыі, **сьлесараў-рамонтнікаў** 5-6 катэгорыі. Даведкі праз тэлефон 220-34-25.

Установа на конкурснай аснове запрашае **спэцыялістаў будаўніча-аздобных працаў** (праца з эўраматэрыяламі, магчымыя выправы па РБ). Тэлефоны: 259-58-71, 259-58-68 (з 16.00 да 17.00).

Агенцтва "Арыва" запрашае на працу **агентаў гандлю нерухомасьцю**. Тэлефон 236-39-78.

Менскі досьледна-выпрабавальны завод тэхналягічнага абсталяваньня запрашае на працу **апэратараў станкоў з ЛПК, сьлесара-электрыка, сьлесара-рамонтніка, токара-ўнівэрсала, токара-каардынатніка, шліхтара.** Наша адрэса: г. Менск, вул. Варвашэні, 15, тэл. 239-48-39.

Менскі завод сродкаў комплекснай аўтаматызацыі запрашае на працу **начальніка вытворчага аддзелу; намесьніка галоўнага тэхноляга (інжынэр-мэханік); інжынэра-канструктара штампаў; інжынэра-тэхноляга гальванікі; інжынэра-тэхноляга трафарэтнага друку; інжынэра-электроніка абслугоўваньня станкоў з ЛПК; майстроў сеткавых трафарэтаў, друкарскіх платаў і шкалаў; токараў; фрэзавальнікаў; сьлесараў-рамонтнікаў; гальванікаў; сьлесараў МСР; машыністаў кампрэсарных установак.** Наша адрэса: г. Менск, вул. Ляшчынскага, 8, тэл. 58-71-23.

Бясплатныя прыватныя абвесткі

Менск, вул. Сурганава, 45, корп. 3, пак. 853.

Прадаю запісы Алена, Андруся Мельнікава, Данчыка, Ліцьвіноў, "Нэйрадзюбэль" і інш. **Тэл. 490888.**

Тэл. 49-68-88. Пазнаёмлюся з моладзьдзю, якая захапляецца беларускім рокам і бардаўскай песьняй (Вітаўт).

Тэл. 2304529. **МЯНЯЮ** 2-пакаёвую кватэру ў пас. Сноў плошчай 72-50-12, тэл., 2 лоджыі, выгоды, гаспадарчыя пабудовы, побач электрычка, — на кватэру ў Менску.

Праца дома, $ 5 на дзень, укладваньне цыркуляраў. 2 капэрты, 1 з адваротнай адрэсай + купон б/о. 220073, Менск, паштовая скрыня 26 "РНД".

ЗДАРОЎЕ

Бясплатная псыхалягічная дапамога пры дэфіцыце плённых стасункаў, духоўнай адзіноце. Даведкі на тэл. 265-74-12 штосерады з 18 да 20 гадзінаў.

ЗДАРОЎЕ

Дыстрыб'ютар Гербалайф. Па інфармацыю пра магчымасьці і прадукцыю зьвяртайцеся на тэл. 268-99-43,(з 9.00 да 11.00 у працоўныя дні).

Прадам: 2 муфэльныя печы, графапраектар. **Тэл. 294-16-99.**

ШУКАЮ ПРАЦУ

Тэл. 2-264-263. Бугальтар з досьведам працы і веданьнем кампутара прапануе свае паслугі.

ПРАФЭСІЯНАЛЫ

Тэл. 294-16-99. Куплю гітару б/

НАДРУКУЕМ, ПАМНОЖЫМ

БЛЯНКІ, ВІЗЫТОЎКІ, РЭКЛЯМОВЫЯ ДЫ ІНФАРМАЦЫЙНЫЯ ЎЛЁТКІ.

Хутка — **1.000** асобнікаў за **10** хвілінаў. Танна — ад **108** рублёў за копію. На паперы якое заўгодна шчыльнасьці і на кардоне.

Тэл. **39-78-49**

КНІГІ!

Прадаю кнігі. "Беларусь пад нямецкай акупацыяй", "Музыкальный театр Белоруссии", "Беларусь на сямі рубяжах". **Тэл. 266-91-22.**

Маладыя беларускія **патрыёты** з Клецку або Клецкага раёну! Адгукніцеся!!! **Алеся Абелец, Вітаўт 220640 Клецак, вул. Перамогі, 85-33.**

тэл. 3-62-62. Прадам 2-пакаёвую кватэру ў Смаргоні ў цэнтры гораду, 32 м². Тэл. **221-24-81.**

Тэл. 253-92-26. Паслугі ксэракопіі, выгадна, хутка.

Электронік, сыстэматэхнік, праграміст-рэпарацыя, абслуга ПК і пэрыфэрыі; ASM86, Pascal, Foxpro, English; т. 364-518, Зьміцер

Набуду п/з пакавальныя пакеты. Тэл. 253-92-26.

Прадаю фільтар для ачысткі вады ЭКО-222. Гарантыя 1 год. Ачыстка вады 95%.Тэл. 20-87-46.

ПЕРАКЛАДЫ

Расейская, ангельская, польская мовы: *пераклады якой заўгодна складанасьці, індывідуальныя занняткі.* Тэл. 221-24-81

КУПОН *Бясплатнай прыватнай абвесткі*

Імя і прозьвішча ____

Адрэса, тэлефон ____

Тэкст: ____

Запоўніце гэты купон і мы надрукуем Вашу абвестку (ня больш за 15 словаў) бясплатна. **220123, Менск, а/с. 71** НАША НІВА

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусі
АБАНЭМЭНТ на газэту **63125**
НАША НІВА

Колькасьць камплектаў	

На 1996 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды ____ (паштовы індэкс) (адрэса)

Каму ____ (прозьвішча, ініцыялы)

ДАСТАЎНАЯ КАРТКА
на газэту **63125**
НАША НІВА

ПВ | месца | Літэр

Кошт	падпіскі	руб.	Колькасьць камплектаў	
	пераадрас.	руб.		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрэса) ____

Каму ____ (прозьвішча, ініцыялы)

КОШТЫ НА ТУРЫСТЫЧНЫЯ ПАДАРОЖЖЫ

Праграма	Від туру	Колькасьць дзён	Транспарт	Тэрміны	Пражываньне	Паслугі, сэрвіс	Пункт выпраўленьня	Кошт
Ангельшчына								
Лёндан-Парыж	асобн.+экск.	10	аўта	стала	**, ***	сьнядані, экскурсіі	Менск	500$
Прага-Парыж-Лёндан-Кёльн	экск.	13	аўта	25, 10	**	сьнядані, музэй, страхоўка	Менск	500 $ + віза, 455 $ + візы да 21 году
Аўстрыя								
Вена	экск.	6	авія	з кастрычніка	****	сьнядані, трансф., экск.	Менск-2	795 $
Прага-Вена	экск.	7	аўтаназаплян	13, 10, 03.11	** у Празе, *** у Вене	сьнядані 5 экск., гід, мэд. стр.	Менск	
Беларусь								
Нарач	адпачынак	12	самастойна	стала	п. "Сладарожнік"	поўны пансіён	Менск	ад 1850 тыс. руб.
Віцебская вобласьць	адпачынак	на выбар	самастойна	стала	"Лясная паляна"	поўны пансіён, саўна, більярд	Менск	па даведцы
Баўгарыя								
Сьв.Алена і Канстнцін	адпачынак	12	авія	стала	* — ***	сьнядані (шв. стол)	Менск	ад 350 $
Варна	адпачынак	14	чыгунка, авія	стала	прыватны сэктар	на выбар	Менск	ад 148 $
Сонечны бераг, Залатыя пяскі, Дзюні, г. Кітэн	адпачынак	12-15	авія	стала	** ***	сьнядані, трансфэр	Менск-2	ад 320 $, скідкі да 12 годоў
С.Бераг, Нэсэбр, Албэна, Каварна	адпачынак	12-16	авія	стала	** *** ****	апарт., сьняд., поўны пансіён	Менск-2	ад 355 $
Залатыя пяскі	адпачынак	12	аўта	кожныя 12 дзён	**, ***	за дадатковую плату	Менск	ад 285 $ пав. курсу
Вугоршчына								
Будапэшт	адпачынак+экск.	5	аўта	стала	**	сьнядані	Менск	145 $
Нямеччына								
Бэрлін-Гановэр-Більфэльд, Эсэн	па аўта	5-14	мікраоўтобус	стала	за свой кошт	дапамога ў набыцьці аўтамабіля	Менск	ад 100 $
Продаж білетаў на аўтобус "Нэаплян" (Бэрлін, Гановэр, Більфэльд), выпраўленьне штосуботы, ад 100 DM Паездкі на аўтобусе ў Нямеччыну па пакупкі ці на экскурсіі ад 6 да 9 дзён, кожны месяц								
Нямеччына-Галяндыя								
Бэрлін, Кёльн, Амстэрдам, Гановэр, Эсэн	адпачынак, шопінг	5-7	мікрааўта	кожны тыдзень	за свой кошт		Менск	ад 150 $ пав. курсу
Галяндыя								
Амстэрдам	экск.	7	аўта	2 разы на месяц	пр. гатэль у ц. гораду	сьнядані, гід	Менск	350 $
Грэцыя								
Атэны, Салёнікі	адпачынак	10, 14	авія	стала	**, **** апарт.	харчаваньне на выбар	Масква, Менск-2	ад 490 $
Крыт	адпачынак	14	авія	стала	*****	паўпансіён, экск.	Менск	па даведцы
Эгіпэт								
Крыт, Паралія-Катэрыні	адпачынак	10, 12	авія	стала	гатэлі, апарт.		Менск-2	ад 490 $
Каір, Чырвонае мора, Александрыя	адпачынак	8, 11	авія "Боінг"	2 разы на тыдзень	****, *****	паўпансіён, нумары на 2, экск.	Масква	ад 505 $ + 15 $ віза
Каір, Чырвонае мора, Александрыя	адпачынак+экск.	8, 15	авія	з 2.09 кожны пан.	** — *****		Менск	ад 469 $
Каір, Хургада	адпачынак	10	авія	кастрычнік	***, *****	паўпансіён (шв. стол), экск.	Менск	ад 650 $
Каір, Чырвонае мора	адпачынак	8-15	авія	кожны тыдзень	***, *****	шведзкі стол (паўпансіён)	Менск, Масква	па даведцы
Каір, Хургада	адпачынак	8, 15	авія	штопанядзелка	***, ****	сьнядані, паўпанс., круіз па Ніле	Кіеў	ад 573 $
Ізраіль								
Эйлат, Натанія	адпачынак, экск.	7	авія	кожныя 7 дзён з 1.10	***, *****	паўпанс., трансфэр, экск., страхоўка	Менск-2	ад 770 $
Гішпанія								
Льёрэт Дэ Мар	адпачынак	10	авія	стала	* — ****	паўпанс., экск.	Менск-2	ад 700 $, скідкі да 12 годоў
Балеарскія выспы, Маёрка	адпачынак	10	авія	кожныя 10 дзён	гатэлі на выбар	паўпансіён	Менск-2	ад 1100 $
Салоў, Січэз	адпачынак	10	авія	кожныя 10 дзён	гатэлі на выбар	паўпансіён	Менск-2	ад 680 $
Льёрэт Дэ Мар і іншыя	адпачынак	10	авія	кожныя 10 дзён	** — ****	паўпансіён	Менск-2	ад 650 $
Італія								
Рыміні	адпачынак	7, 14	авія	стала	** — **** на замову		Менск	ад 550 $
Равэна, Віма-Роса, Сан-Бэнэдэта	адпачынак+шопінг	ад 8 да 15	авія, аўтобус	кожны тыдзень	апартаманты	паўпансіён, экск. на замову	Менск	ад 320 $
Рыміні	адпачынак	11	авія	кожныя 11 дзён	***, ****	паўпанс., трансфэр, экск. на зам.	Менск-2	ад 700 $, дзецям да 12 скідкі
Рыміні, Флярэнцыя, Вэнэцыя, Рым	адпачынак+экск.	13	аўтобус	стала	гатэль	гід-перакладчык, экск., паўпанс.	Менск	340 $
Кіпр								
Лярнака, Лімасол	адпачынак	8, 11, 12, 15	авія	стала	** — ****	харч. на з., круіз (Ізраіль, Эгіпэт)	Менск-2	ад 550 $
Лімасол, Лярнака	адпачынак	11, 12, 15	авія	стала	** — **** ці апарт.	харч. на з., тр., круізы (Ізраіль, Эгіпэт)	Менск-2	ад 500 $
Лярнака, Патас, Лімасол, Ая-Напа	адпачынак	10, 12	авія	стала	***, ****	трансфэр, шведзкі стол (сьнядані)	Менск-2	ад 510 $
Усё ўзьбярэжжа	адпачынак+экск.	8, 15	авія	стала	**, *****	паўпансіён	Менск-2	ад 520 $
Латвія								
Юрмала	адпачынак	12, 14, 24	чыгунка	стала	санаторы, катэджы, пансіянаты	на выбар	Віцебск	ад 126 $
Літва								
Паланга, Ніда, Друскенікі (бяз візаў) ад 7 даляраў на суткі.								
Паланга	адпачынак	7	самастойна	стала	дом адп. Вітурыс Ругляс	сьн., поўны пансіён, экскурсіі		ад 112 $
Мальдыўскія выспы								
Выспы Мале, Балі, Сінгапур, Інданэзія	адпачынак	7-14	авія	кожную нядзелю	***, *****	паўпансіён, трансфэр, страхоўка	Масква	ад 1250 $
Выспы Мале, Балі, Сінгапур, Інданэзія	адпачынак	7, 14	авія	кожны тыдзень	***, *****	сьнядані, паўпансіён, шведзкі стол	Масква	ад 1100$
ААЭ								
Шарджа	шопінг	4	авія	кожны тыдзень	****	паўпансіён	Вільня	720 $ + 3 МЗП + 1, 45 $ за кг
Шарджа	адпачынак	7	авія	кожны тыдзень	****	паўпансіён, эўрапейская праграма	Вільня	ад 850 $ + 3 МЗП
Шарджа, Дубай	адпачынак+шопінг	6	авія	стала	***, ****	паўпансіён, экск.	Менск-2	ад 515 $ + 120000 бел. руб.
Славакія								
Воз.Дубнік, Стара Тура	дзіцячы адпачынак	16	аўта "Нэаплян"	стала	дом адпачынку	5-р. харч., экск., аздараўленьне	Менск	ад 235 $
Тайлянд								
Бангкок, Патая	адпачынак+шопінг	якая заўгодна	авія	стала	гатэль ***, ****	сьнядані, пракат аўта, кацераў	Масква	ад 910 $
Бангкок, Патая	адпачынак+шопінг	7	авія	штосерады	*** — *****	сьнядані, экскурсіі	Менск	па даведцы
Туніс								
Усе курорты	адпачынак	8, 15	авія	штосерады	*** — *****	паўпансіён	Варшава	ад 460 $
Усе курорты	адпачынак	7, 14	авія	стала	** — *****	паўпансіён, сыстэма скідак	Масква	ад 510 $
Сус, Хамамэт	адпачынак	7, 14	авія	стала	***, *****	паўпансіён, трансфэр	Масква	ад 560 $
Усе курорты	адпачынак	7, 14	авія	стала	***, ****	паўпансіён	Варшава, Масква	ад 420 $
Усё ўзьбярэжжа	адпачынак	8, 15	авія	штосерады	** — *****	экск. на джыпах па Сахары	Варшава	ад 443 $
Турцыя								
Анталья	адпачынак	11, 13	авія	стала	*** — *****	паўпансіён, поўны пансіён	Менск-2	ад 565 $
Стамбул	шопінг	3	авія	аўторак, пятніца	***	паўпансіён, шв. стол	Менск	310 $
Акчай	адпачынак	10, 15	авія	стала	***, *****	паўпансіён	Менск-2	ад 525 $
Стамбул	шопінг	4, 5	авія	аўторак	***	сьнядані	Менск-2	300 $
Бодрум	адпачынак	10, 15	авія	стала	*** — *****	паўпансіён (шв. стол)	Масква	ад 475 $
Украіна								
Адэса	адпачынак	12	чыгунка	стала	пансіянат Блакітны бераг, Нэптун	поўны пансіён	Менск	ад 110 $
Францыя								
Парыж, Брусэль	адпачынак, экск.	10	аўта	стала	**, ****	паўпансіён	Менск	ад 290 $
Парыж	адпачынак+экск.	8	авія	з 3.10	**, *** у цэнтры	экскурсіі, сьнядані, трансфэр, гід	Менск, Варшава	1100 $
Прага-Парыж-Бэрлін	экск.	9	аўтобус	стала	**	сьнядані, экск.	Менск	335 $
Францыя-Гішпанія								
Парыж-Барсэлёна-Каны-Манака	адпачынак, экск.		аўта	стала	**	паўпансіён, экск. праграма	Менск	470 $
Чэхія								
Шоп-туры на аўтобусе 2 разы на месяц з пражываньнем і сьнядамі								
Прага	адпачынак+экск.	5	аўта	стала	**	сьнядані, экск.	Менск	135 $
Прага, Карлавы Вары, Кутна Гора	адпачынак+экск.	6	аўта	6.10	**	сьнядані (шв. стол)	Менск	145 $ + страхоўка
Прага	экск.	4	аўта "Мэрсэдэс"	стала	**	экск.	Менск	170 $
Швэцыя								
Стакгольм	бізнэс-адпачынак	3, 4	авія	аўторак, пятніца	**, ***	віза, страхоўка, экск., сустрэчы	Менск	па даведцы
Швэйцарыя, Ліхтэнштэйн								
Жэнэва, Лязана, Мантрэ, Бэрн, Цюрых, Люгана, Ліхтэнштэйн	адпачынак+экск.	11-15	чыгунка, авія	24 кастрычніка	***,*****	на замову	Менск-2	ад 1081 $
Жэнэва, Лязана, Мантрэ, Бэрн, Цюрых, Люгана, Ліхтэнштэйн	адпачынак+экск.	11-15	чыгунка, аўта	24 кастрычніка	**,*****	на замову	Менск	ад 989 $

Каб кватэра была цёплай

Большая частка цепловой энэргіі ацяпляльнай сыстэмы ідзе на тое, каб перакрыць страты цяпла, а яны ў кватэры з цэнтральным ацяпленьнем і водазабесьпячэньнем выглядаюць так (%):

З-за няўцепленых вокнаў і дзьвярэй — 40%, праз ваконнае шкло — 15%, празь сьцены — 15%, праз столь і падлогу — 7%, пры карыстаньні гарачай вадой — 23%.

Вокны. Калі ўшчыльніць на зімовы час дзьверы гаўбца, то ў кватэры захаваецца столькі цеплыні, колькі можа страціцца праз адтуліну дыямэтрам 20 см.

Для зьмяншэньня стратаў цяпла ў кватэры трэба найперш своечасова падрыхтаваць да зімы вокны.

Калі з вокнаў дзьме, трэба памяняць пракладкі, а калі іх няма, то ўстанавіць іх ізноў.

Для ўшчыльненьня ваконных пераплётаў лепш ужываць пракладкі з пэнаполіўрэтана. Такі паралёнавы шнур прадаецца ў гаспадарчых крамах.

Па пэрымэтры рамы вакна ці дзьвярэй гаўбца накладзіце палоскі так, каб яны не перашкаджалі зачыняць вакно ці дзьверы на ўсе зашчапкі. Ня трэба прыбіваць паралён цьвікамі. Прасьцей гэта зрабіць з дапамогай клею (БФ-2) ці алейнае фарбы таго самага колеру, якім пафарбавана вакно. Раму па пэрымэтры прамазваюць тонкім слоем клею ці фарбы, зьверху ахайна накладваюць паралён.

Пры наклейцы пракладкі ваконны створ нельга зачыняць датуль, пакуль не прасохне клей. Інакш пракладка прамокне ад клею і страціць пругкасьць.

Спараныя вокны можна надзейна ўцяпліць з дапамогаю пасты, якая складаецца з крэйды (2 часткі), мучнога клею для шпалераў ці мукі (1 частка) і вады. Пастай роўна запаўняюць паглыбленьні паміж створамі. Крэйдавую пасту можна замяніць глінна-зямной (1 частка гліны, 2 часткі пяску). Увесну досыць адчыніць рамы, і замазка абсыпецца.

Калі на працягу зімы Вы ня думаеце адчыняць вакно, яго можна ўцяпліць ватай і палоскамі паперы. Вату забіваюць у шчыліны, затым накладваюць паперу і прыклейваюць яе шпалерным клеем. Прычым клею спатрэбіцца няшмат, а гермэтычнасьць будзе забясьпечана. Сілікатным клеем карыстацца ня варта: Вы рызыкуеце сапсаваць шкло.

Не забудзьце спраўдзіць, ці ўсё шкло ў Вашым доме прамазана ваконнай замазкай. Калі ў некаторых месцах яна патрэскалася, значыць, непазьбежны ўцёк цяпла. Карыстацца ваконнай замазкай, якая кансыстэнцыяй нагадвае пластылін і прадаецца ў кожнай гаспадарчай краме, вельмі проста. Адрэзаўшы нажом кавалак замазкі, разьмякчэеце яе ў руках і потым накладваеце на патрэбнае месца і выраўноўваеце нажом ці долатам.

Каб вокны ўзімку не пакрываліся кандэнсаванай вільгацьцю, пастаўце паміж рамамі шклянкі, на трацціну напоўненыя салянай кісьлінай: яна зьбярэ ўсю лішнюю вільгаць.

Узімку вокны замярзаюць. З тае прычыны, што такія вокны кепска прапускаюць сьвятло, трэба ўключаць раней лямпу, а значыць, выдаткоўваць лішнюю электраэнэргію. Сашкрабаць лёд ня варта: можна разьбіць шкло. Лепш насыпаць на анучку солі і вельмі добра працерці ёй некалькі разоў вокны. Соль адразу ж "зьесьць" лёд, і шкло стане чыстым і празрыстым. Ёсьць і іншы мэтад — працерці шкло сумесьсю з гліцэрыну (1 частка) і дэнатурату (20 частак).

Аббіўка дзьвярэй. Для аббіўкі дзьвярэй Вам спатрэбяцца дэрмантын ці скуразамяняльнік, вата ці паралён, мэблевыя цьвікі з дэкаратыўнай плешкай. Здыміце дзьверы з завесаў і пастаўце гарызантальна, каб было зручна працаваць. Пры гэтым здыміце ўсе дэталі, якія замінаюць працы — ручку, ключавіну і інш.

У залежнасьці ад таго, у які бок адчыняюцца дзьверы — унутар памяшканьня ці вонкі — могуць быць два варыянты ажыцьцяўленьня працы. Калі дзьверы адчыняюцца вонкі, то выкройваюць з дэрмантыну палатно, якое даўжынёй і шырынёй павінна быць на 100 мм большым за дзьверы, затым з трох бакоў зразаюць тры паласы шырынёй 140 мм: даўжыня адной павінна быць роўная вышыні дзьвярэй, даўжыня дзьвюх іншых — шырыні.

Зь ніжняга і верхняга бакоў дзьвярэй і краю створкі фармуюць валікі. Для гэтага выкраеныя палосы накладваюць на адпаведныя краі дзьвярэй пярэднім бокам уніз, прыбіваюць іх да дзьвярэй. На гэтыя палосы накладваюць скручаныя з ваты валікі дыямэтрам 30 мм. Нацягваючы, матэрыял заварочваюць на валік і прыбіваюць яго да дзьвярэй так, каб валік напалову зьвешваўся над кантам дзьвярэй і прыкрываў шчыліну паміж дзьвярной каробкай і дзьвярыма.

Затым па плашчыні дзьвярэй расьсьцілаюць вату, зьверху накладваюць дэрмантын так, каб з таго боку, дзе дзьверы навешваюць на завесы, палатно мела запас 60-80 мм. У створкі дэрмантын падварочваюць і прыбіваюць кант мэблевымі цьвікамі (пры гэтым трэба сачыць, каб плешкі цьвікоў, што прымацоўваюць валік, былі закрыты палатном дэрмантыну. Цьвікі забіваюць на адлегласьці 80-100 мм адзін ад аднога. Такім самым чынам прыбіваюць палатно зьверху і зьнізу. У апошнюю чаргу прымацоўваюць палатно з навеснага боку дзьвярэй, дзе месьцяцца завесы. У адпаведнасьці з прадуманым малюнкам прыбіваюць палатно ў цэнтры дзьвярэй, каб вата ня рухалася.

Потым ставяць на месца ўсе дэталі і навешваюць дзьверы. Затым у навеснага канту дзьвярэй край палатна, які зьвісае, прыбіваюць мэблевымі цьвікамі да ліштвы.

Крыху іначай трэба дзейнічаць, калі дзьверы адчыняюцца ўнутар памяшканьня. У адпаведнасьці з памерамі дзьвярэй з палатна дэрмантыну выкройваюць чатыры паласы шырынёй 140 мм і даўжынёй, роўнай вышыні кожнага боку дзьвярной каробкі (але не дзьвярэй).

Да ніжняга краю дзьвярэй прыбіваюць валік так, каб пры зачыненых дзьвярах ён заходзіў на парог. Палатно дэрмантыну раскладваюць на слоі ваты і прыбіваюць будаўнічымі цьвікамі. Толькі пасьля гэтага фармуюць валікі на двух уздоўжных і верхнім бруcках дзьвярной каробкі і прыбіваюць іх мэблевымі цьвікамі так, каб верхні падвернуты край дэрмантыну перакрываў ніжні.

Дзьверы, абабітыя з выкарыстаньнем уцяпляльніка, і выглядаюць прыгожа, і перашкаджаюць страце цяпла.

Мэбля. Яе трэба расставіць такім чынам, каб не перашкаджаць цыркуляцыі цёплага паветра ад батарэі: толькі тады ў кватэры будзе цёпла. Цеплааддача ацяпляльных прыбораў пры ўстаноўцы насупраць іх мэблі і суцэльных дэкаратыўных панэляў зьніжаецца на 20%.

Радыятар ацяпленьня. Не ўсталёўвайце побач з радыятарамі мэблю, не закрывайце разнастайнымі краткамі і шчыльнымі фіранкамі.

Перад чарговай афарбоўкай радыятараў прыбярыце зь іх старую фарбу. Тоўсты слой фарбы зьніжае цеплааддачу радыятараў.

Інфармацыя да роздуму

Праз няшчыльна зачыненыя дзьверы пад'езду выносіцца цяпло, для атрыманьня якога штогадзіны ў катлоўні спальваюць 4 кг вугалю.

Вэнтыляцыя. Калі выразаць з абутковай каробкі кардонку пэўнага памеру і прасунуць яе пад краткі вэнтыляцыі на кухні, то праз пэўны час тэмпэратура ў кватэры павысіцца з 14° да 21°C. Такі просты і ўсім даступны спосаб дазваляе ўзімку захаваць у нашых кватэрах нямала цяпла. Прычым такой кардонкай, нібыта фарсункай, можна рэгуляваць тэмпэратуру ў пакоях.

Фарбуем вопратку і тканіну

Калі на вопратцы пасьля працяглае ноські зьявіліся плямы ад сонца, то яе можна перафарбаваць у іншы колер ці падфарбаваць, аднавіўшы першапачатковую афарбоўку.

Афарбоўку вопраткі і тканінаў робяць фарбавальнікамі, прызначанымі для адпаведных валокнаў.

Трэба памятаць, што той колер, які пазначаны на пакунку, можа быць атрыманы толькі пры афарбоўцы белых тканінаў.

Пры перафарбоўцы ж каляровых тканінаў адценьні атрымліваюцца іншыя, заўсёды больш цёмныя і насычаныя. У табліцы пазначаны колеры, якія атрымліваюцца пры перафарбоўцы каляровых тканінаў.

Тонкія тканіны перад афарбоўкай варта прапаласкаць у рашчыне нашатырнага сьпірту (з разьліку 50 г 25% нашатырнага сьпірту на 10 л вады), а затым у чыстай вадзе.

Для афарбоўкі каляровай тканіны ў іншы колер яе трэба папярэдне адбяліць.

Перад адбельваньнем і фарбаваньнем папярэдне варта паспрабаваць на невялікім кавалку тканіны.

Перад афарбоўкай трэба спароць з вырабу ўсю мэталёвую і пластмасавую фурнітуру.

У цьвёрдай вадзе фарбавальнікі зьвязваюцца з валокнамі тканіны нетрывала, таму перад афарбоўкай у цьвёрдай вадзе яе трэба зьмякчыць, дадаўшы 1 сталовую лыжку кальцанаванай соды на 10 л вады, а асадак адфільтраваць.

Ёмкасьць баку для фарбаваньня павінна быць 10-12 л на кожныя 800 г вырабу. Найлепей для фарбаваньня выкарыстоўваць эмалевы посуд.

Зыходны колер тканіны	**Колер фарбы**						
	Брунатны	Чырвоны	Сіні	Жоўты	Шэры	Фіялетавы	Зялёны
Брунатны	Брунатны	Чырвона-брунатны	Цёмна-брунатны	Жоўта-брунатны	Брунатны	Цёмна-брунатны	Аліўкавы
Сіні	Цёмна-брунатны	Фіялетавы	Сіні	Зялёны	Шэра-сіні	Сіне-фіялетавы	Сіне-зялёны
Чырвоны	Чырвона-брунатны	Чырвоны	Фіялетавы	Аранжавы	Цёмна-брунатны	Чырвона-фіялетавы	Брунатны
Фіялетавы	Цёмна-брунатны	Чырвона-фіялетавы	Сіне-фіялетавы	Аліўкавы	Шэра-фіялетавы	Фіялетавы	Марской хвалі
Зялёны	Аліўкава-брунатны	Брунатны	Сіне-зялёны	Сьветла-зялёны	Шэра-зялёны	Марской хвалі	Зялёны
Жоўты	Жоўта-брунатны	Аранжавы	Зялёны	Жоўты	Абарончы (хакі)	Аліўкава-кбрунатны	Сьветла-зялёны
Шэры	Брунатны	Цёмна-брунатны	Шэра-сіні	Абарончы (хакі)	Шэры	Шэра-фіялетавы	Шэра-зялёны

Як купляць абутак?

Грэцкі бог гандлю і вандроўнікаў Гермэс аніякіх праблемаў з абуткам ня меў. Ягоным крылатым сандалям, што да таго ж ня зношваліся, маглі б пазайздросьціць многія людзі, якія ўвесь час скардзяцца на няякасны і дарагі абутак.

Як слушна выбіраць абутак

Абутак трэба падбіраць паводле памеру і паўнаты ступні, інача яна будзе дэфармавацца.

Выбіраючы абутак, трэба зьвяртаць увагу на тое, як ён выглядае. Калі пантофлі зроблены салiднай фірмай з сусьветным імем, Вы пабачыце гэта паводле дакладна спрацаваных дэталяў, скончанага сылюэту (шаўцы называюць сылюэт абутку "скончаным", калі ён выглядае прыгожа зьверху, збоку і ззаду).

У такога абутку не бывае дробных дэфэктаў: неахайна выразаных дэталяў, незамацаваных сьцяжкоў і строчак. Акрамя таго, фірмовыя вырабы заўсёды выразна маркуюцца: на падэшве звычайна стаіць знак фірмы, якая выробляе гэтыя самыя падэшвы, а вось таўро абутковай фабрыкі ставіцца нярэдка ў раёне халявы на ботах ці на пятцы ў пантофляў.

Калі ж такіх сьведчаньняў высокага ўзроўню вытворчасьці няма, хаця ёсьць маркаваньне, значыць, Вам не пашанцавала. Вы набылі падробку.

Дэфэкты абутку

Практыка паказвае, што дэфэкты ўплываюць ня толькі на вонкавы выгляд, але й на эксплюатацыйныя ўласьцівасьці абутку.

Найчасьцей мы бядуем з-за адклейваньня падэшвы — зьяўленьня шчыліны паміж верхам і нізам абутку; з-за гэтага ногі ў дождж мокнуць, і калі Вы захварэлі праз гэта толькі на катар, то Вам пашанцавала.

Іншы дэфэкт — няформаўстойлівасьць абутку: мысковая і пяткавая часткі хутка набываюць форму, далёкую ад ідэалу. Носячы такі абутак, Вы націраеце сабе ногі.

Вялікае практычнае значэньне мае матэрыял, зь якога зроблены абутак. Калі ён не адпавядае патрабаваньням, верх абутку і падбіўка хутка забруджваюцца.

Няслушнае ўсталяваньне абцасаў ці перакосы прывядуць да звальваньня ступні, а так недалёка і да правісаньня пяткі.

Калі Вы купляеце жаночы абутак, зьвярніце ўвагу на мацаваньне зашпілек — ці ня будуць яны драць панчохі. Усе мэталёвыя дэталі зашпількі павінныя быць ізаляваны ад нагі стужкай з тонкае скуры.

Натуральнае футра мацуецца як у халяве бота, гэтак і ў мысковай частцы абутку. Але сёньня "фірмачы" могуць замацаваць у мыску і штучнае футра, з-за чаго абутак пазбаўляецца пэўных цеплаахоўных уласьцівасьцяў.

На прылаўках нашых крамаў цяпер часта рэалізуюць тавар, які доўга праляжаў на складах. Натуральна, што купляць яго ня варта. Такі абутак лёгка распазнаць. Звычайна ён надзвычай запылены, дэфармаваны, а пры націсканьні на строчку, якая мацуе дэталі, могуць парвацца шыўкі.

Скура ці замяняльнік?

Натуральная скура заўсёды цёплая. Гэта проста праверыць — дастаткова дакрануцца да скуранай паверхні.

Пры судакрананьні са штучнай скурай пальцы ці далонь пацеюць. Паверхня яе вонкава бездакорная, на ёй не бывае драпінаў, яна вельмі гладкая, чаго ня скажаш пра натуральную скуру: ніводзін сантымэтар натуральнай скуры не падобны да суседняга.

Штучная скура кепска паддаецца фармоўцы, у выніку чаго ў мысковай і пяткавай частках абутку зьяўляюцца складкі. Абутак з такой скуры не разношваецца і не прымае формы нагі.

Вільгаць, якую вылучае ступня чалавека, не павінна назапашвацца ў абутку. Як вядома, натуральная скура добра прапускае вільгаць і паветра — яна дыхае. У абутку з натуральнай скуры Вы заўсёды будзеце адчуваць сябе ўтульна.

Штучная скура не прапускае вільгаці; нага пацее, і Вас не пакідае адчуваньне мокрых ног, хаця вонкава Ваш абутак можа выглядаць бездакорна.

Вельмі кепска, што штучныя матэрыялы выкарыстоўваюць для вырабу дзіцячага абутку. Раней да імпартных пастаўнікоў падыходзілі з жорсткімі патрабаваньнямі: дзіцячы абутак павінен вырабляцца толькі з натуральных матэрыялаў. Вось чаму мы так рэдка бачылі імпартны дзіцячы абутак у нашых крамах. Сёньня ж тавар паступае бескантрольна, і, купляючы абутак са штучнае скуры сваім дзецям, мы робім памылку.

Ношаны абутак — ужо не абутак

Экспэрты неаднойчы выяўлялі ў продажы ношаны абутак. З гэтым часьцей можна сутыкнуцца на рынках. Каб не памыліцца, пры куплі заўсёды зьвяртайце ўвагу на падэшву. Калі ж Вы ўсё яшчэ сумняваецеся, не палянуйцеся дастаць сьцілку і ўважліва яе разглядзець. Калі абутак насілі, то на сьцілцы абавязкова застануцца "пальчыкі" былога гаспадара. Папярочныя складкі таксама сьведчаць пра тое, што абутак насілі.

ПАНЯДЗЕЛАК, 30

БТ
15.00 Навіны.
15.10 "Фліпэр".
15.55 ТБ — школе.
16.25 Параграф.
16.45 Крок.
17.15 Фінансавы час.
17.35 Музычны антракт.
17.50 Эканамікст.
18.00 Футбол. Чэмпіянат Беларусі. "Атака-Аўра" (Менск) – "Дынама". Т. 2.
18.50 Навіны.
19.50 Беларускі дом.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.45 Спартовы тэлекур'ер.
22.10 "Віват, тэатр!"
23.10 Музыка бязь межаў.
23.50 Навіны

ОРТ
17.00 Навіны.
17.20 "Новая ахвяра".
18.10 Гадзіна пік.
18.35 Адгадай мэлёдыю.
19.00 "Калі..."
19.45 Дабранач, дзеці!
20.00 Час.
20.40 "Багз — электронныя жучкі". "Манна нябесная".
21.45 "Срэбны шар".
22.25 Навіны.
22.35 "Лінія кіно". "Патрыятычная камэдыя".

КАНАЛ "РАСЕЯ"
6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 "Мак і Матлі".
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 У сьвеце капіталу.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 "Дарагая рэдакцыя...".
9.00 "Санта-Барбара". М/ф.
9.50 Тавары — поштай.
10.20 Супрацьстаяньне. М/ф. С. 1.
16.20 Блёк-нот.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.55 Праўда пра гербалайф.
17.05 Традыцыі міласэрнасьці.
17.30 L-клюб.
18.15 Момант ісьціны.
19.30 "Санта-Барбара". М/ф.
20.30 Джэнтэльмэн-шоў.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 На вастрыні нажа". М/ф.
22.05 Тэлескоп.
22.30 Прахалодны сьвет.
23.25 Тавары — поштай.
23.35 Музыка ўсіх пакаленьняў.
23.50 Ня сьпі і глядзі.

СПБ
11.55, 15.55, 18.55, 21.55, 22.50 Інфарм ТБ
12.10 "Першае каханьне".
13.00 Тэрмін адказу — сёньня.
13.25 Парады садоўнікам.
13.40, 20.35 Тэлеслужба бясьпекі.
14.10 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
14.55 Тэлекампакт.
15.35 "Баляда пра "Бягучую па хвалях". Т/ф.
16.05 Міжнародны агляд.
16.35 "Філязофія паводле Філа".
16.55 "Дрэздэн. Тры староні". Т/ф.
17.05 "Солці".
17.35 Паказвае ЛОТ.
18.40 Вялікі фэстываль.
19.15 Спорт.
19.20 "Першае каханьне".
20.10 "О, жанчыны, жанчыны!" Тэлеспэктакаль.
20.50 Спартовы агляд.
21.05 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
22.10 Гістарычныя досьледы.

НТВ
6.00 Анонс тыдня.
6.10 "Чорны васьміног".
7.00 М/ф "40 м² Нямеччыны".
8.15 "Чалавек у масцы".
8.50 Расейскі альбом. Гурт "Ноль".
9.00, 13.00 Сёньня.
9.20 Д/ф "Прыгадаем тыя гады. 1983".
10.15 Найлепшыя цыркі сьвету. "9-ы магічны Гран-прыз, Монтэ-Карла".
11.10 М/ф "Паліцыянт зь дзіцячага саду".
13.20 "Доктар Вугал".
13.30 Вынікі.
15.05 "Наладнік". Д/ф.
15.45 "Лекцыі Фэміды".
16.15 "Галоўны тут я".
16.40 Навіны.
17.00 Мультсэрыял "Горац".
17.30 Футбольны клюб.
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня.
18.35 Герой дня.
19.00 Сьвет кіно. "Спальня Блястэра".
20.45 "Доктар Вугал".
21.35 "Выспа Эліс: чысьцец для эмігрантаў".
22.30 Часінка.
23.20 Сусьветная шахматная Алімпіяда.
23.25 Тэніс апоўначы.

АЎТОРАК, 1

БТ
7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 "Вольны статак". Д/ф.
8.30 Абібок.
9.00 ТБ — школе.
9.20 Мультфільм.
9.30 "Дзяжурная аптэка".
10.30 Тураб'ектыў.
10.50 Чацьвертае вымярэньне.
11.25 Тэлевізійны АРТ-клюб.
12.10 Акаляда.
15.00 Навіны.
15.10 "Фліпэр".
15.55 ТБ — школе.
16.25 Усё пра ўсё.
16.50 Мультфільмы.
17.20 На добры лад.
17.35 Радавод.
17.45 Заняткі Н.Наважылавай.
18.15 Будзьце здаровы.
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны.
19.35 "Дзяжурная аптэка".
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.10 М/ф "Я кахаю!".
23.25 Міжнародны дзень музыкі.
0.20 Навіны.

ОРТ
11.00 Навіны
11.10 "Мы і рынак".
11.50 "Угрум-рака". С. 1.
13.10 Шчасьлівы выпадак.
14.00 Навіны.
14.20 "Горад сабак".
14.45 Квар'етэ "Вясёлая кампанія".
14.55 Мультытроля.
15.10 Чароўны сьвет, або Сінэма.
15.40 "Элен і хлопцы".
16.05 ...Да шаснаццаці і старэйшым.
16.30 "Вакол сьвету".
17.00 Навіны.
17.20 "Новая ахвяра".
18.10 Гадзіна пік.
18.35 Адгадай мэлёдыю.
19.00 Тэма.
19.45 Дабранач, дзеці!
20.00 Час.
20.40 Фільм "Кубанскія казакі".
22.45 Хакей. Эўраліга. "Дынама" (Масква) — "Фэр'естад" (Швэцыя).

КАНАЛ "РАСЕЯ"
6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 "Мак і Матлі".
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 Экспа-весьнік.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 "Дарагая рэдакцыя...".
9.00 "Санта-Барбара". М/ф.
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
16.20 Блёк-нот.
16.35 Залежыць ад цябе.
16.55 Тэлечасопіс "Здароўе".
17.05 Шарман-шоў.
18.00 Лідар-прагноз.
18.25 Надзвычайны канал.
19.30 "Санта-Барбара". М/ф.
20.30 Раз на тыдзень.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 Мужчына і жанчына.
21.45 Ціхі дом.
22.25 Начное жыцьцё гарадоў сьвету.
22.50 Мультфільм для дарослых.
23.35 Музыка ўсіх пакаленьняў.
23.50 "Хто на што здатны".
24.00 Гарачая дзясятка.

СПБ
11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.55, 23.10 Інфарм ТБ
12.10 "Першае каханьне".
13.00 Тэрмін адказу — сёньня.
13.25 Парады садоўнікам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бясьпекі.
14.10 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
14.55 II Міжнародны тэатральны фэстываль імя А.Чэхава.
15.20 "Запісана залатымі літарамі". Д/ф.
16.05 Тата, мама і я — спартовая сям'я.
16.35 "Філязофія паводле Філа".
16.55 "Каваль". Т/ф.
17.05 Дзіцячае ТБ: "Там, дзе жыве Павуцінчык", "Паласатая музыка".
17.35 Паказвае ЛОТ.
18.40 Вялікі фэстываль.
19.15 "Першае каханьне".
20.10 Формула згоды.
20.55 Спартовы агляд.
21.05 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
22.10 Міжнародны дзень музыкі.

НТВ
6.00, 9.00, 13.00 Сёньня.
6.20 "Чорны васьміног".
7.10 М/ф "Рука ў пастцы".
8.35 М/ф "Цудоўныя гады".
9.20 Д/ф "Прыгадаем тыя гады. 1984".
10.15 М/ф "Спальня Блястэра" (ЗША)
11.55 "Выспа Эліс: чысьцец для эмігрантаў".
12.40 Расейскі альбом. Гурт "Ва-банк".
14.40 Цішыня № 9.
15.15 Ю.Лотман. Гутаркі пра расейскую культуру.
15.50 Заняткі маляваньня. Краявіды.
16.10 Час "Ч".
16.40 Навіны.
17.00 Мультсэрыял "Горац".
17.30 Жаночыя гісторыі. "Бывай, Нью-Ёрк".
18.00, 21.00, 23.20 Сёньня.
18.35 Герой дня.
19.00 Фільм "Жорсткі Морант".
21.35 "Выспа Эліс: чысьцец для эмігрантаў".
22.30 Часінка.
23.20 Сусьветная шахматная Алімпіяда.
23.25 Бальныя танцы. Кубак сьвету-96.
23.55 Мэламанія: "Бі Бі Кінг".

СЕРАДА, 2

БТ
7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 Вэртыкаль.
8.45 "Галасы птушак".
9.00 ТБ — школе.
9.30 "Дзяжурная аптэка".
10.30 "Тут быў Крылоў". Д/ф.
11.00 "У коле Задыяка". М/ф.
11.20 "Выспа натхненьня".
11.50 Відзьма-нявідзьма.
15.00 Навіны.
15.10 "Фліпэр".
15.55 Студыя "Вакно".
16.45 Госьці ў хату.
17.15 Пад знакам "Ч".
17.35 Крэда.
17.55 Творцы.
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны.
19.35 "Хто гэта?".
19.45 Гандбол. Мужчыны. Адборны матч чэмпіянату сьвету. Зборная Беларусі — зборная Ізраіля. Т. 2.
20.20 Музычны антракт.
20.40 Калыханка.
21.55 Аўта-парк.
22.15 Фільм-спэктакаль "На Залатым возеры". Ч. 1.
23.45 Супэргол.
0.15 Навіны.

ОРТ
8.00 Навіны.
8.15 "Новая ахвяра".
9.00 Тэма.
9.45 "У сьвеце жывёлаў".
10.20 "Пекар і абібок". Мультфільм.
10.30 "Вандроўка з Масквы ў Ленінград".
11.00 Навіны.
11.10 Кантакт.
11.50 "Угрум-рака". С. 2.
13.10 Шчасьлівы выпадак.
14.00 Навіны.
14.20 "Горад сабак".
14.45 Кактус і К°.
14.55 До-мі-соль.
15.10 Покліч джунгляў.
15.40 "Элен і хлопцы".
16.05 Тэт-а-тэт.
16.30 Вакол сьвету.
17.00 Навіны.
17.20 "Новая ахвяра".
18.05 Футбол. Чэмпіянат Расеі".
20.00 Час.
20.40 М/ф "Грэшныя апосталы каханьня".
22.50 "Новыя абывацелі".
23.20 Навіны.
23.40 Сэрыял "Кавярня жахаў". С. 1.

КАНАЛ "РАСЕЯ"
6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 "Мак і Матлі".
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 У сьвеце капіталу.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 "Дарагая рэдакцыя...".
9.00 "Санта-Барбара". М/ф.
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
10.20 "Супрацьстаяньне". М/ф. С. 2.
16.20 Блёк-нот.
16.35 "Чэленджэрс".
17.00 Залежыць ад цябе.
17.20 Тэлечасопіс "Здароўе".
17.30 Даміно Міхаіла Баярскага.
18.00 Суайчыньнікі.
18.25 Ваша права.
19.30 "Санта-Барбара". М/ф.
20.30 "Гарадок".
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 "Гульня на мільёны". М/ф.
22.50 Мультфільм для дарослых.
23.35 Музыка ўсіх пакаленьняў.
23.50 "Хто на што здатны".
0.05 Ня сьпі і глядзі.

СПБ
11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.55, 23.00 Інфарм ТБ.
12.10 "Першае каханьне".
13.00 Тэрмін адказу — сёньня.
13.25 Парады садоўнікам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бясьпекі.
14.10 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
14.55 Канцэрт для А.Шуранавай.
15.35 "Ты і я".
16.05 Асабістая справа. К.Сухенка.
16.35 "Філязофія паводле Філа".
16.55 "Палац Марлі". Т/ф.
17.05 "Солці".
17.35 Паказвае ЛОТ.
18.40 Вялікі фэстываль.
19.15 Спорт.
19.20 "Першае каханьне".
20.10 Толькі бяз панікі.
20.55 Спартовы агляд.
21.05 "Дэмсі і Мэйкпіс".
22.10 Футбол. Чэмпіянат Расеі.

НТВ
6.00, 9.00, 13.00 Сёньня.
6.20 "Чорны васьміног".
7.20 М/ф "Апошняе вясельле мафіі". С. 1.
8.50 "Доктар Вугал".
9.20 Д/ф "Прыгадаем тыя гады. 1985".
10.15 "Жорсткі Морант". М/ф.
12.00 Выспа Эліс: чысьцец для эмігрантаў".
12.45 Гурт "Воскресение".
14.40 Пэдагогіка для ўсіх.
15.10 Крамлёўскія няньні.
15.50 Расейская мова.
16.10 Час "Ч".
16.40 Навіны.
17.00 Мультсэрыял "Горац".
17.30 Жаночыя гісторыі. "Бывай, Нью-Ёрк".
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня.
18.35 Герой дня.
19.00 Фільм "Большы брат".
21.35 "Выспа Эліс: чысьцец для эмігрантаў".
22.30 Часінка.
23.20 Сусьветная шахматная Алімпіяда.
23.25 Бальныя танцы. Кубак Сьвету-96.
23.55 Кавярня "Абломаў".

ЧАЦЬВЕР, 3

БТ
7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 Аўта-парк.
8.30 "Шэрае, блакітнае, крыху зялёнага..." Д/ф.
9.05 "Дайце нам мужчыну!" Д/ф.
10.20 "Тэлебом".
10.50 Прэс-імпрэза.
11.30 Творцы.
12.10 Тэлевізійны АРТ-клюб.
15.00 "Фліпэр".
16.00 ТБ — школе.
16.40 Мультфільм.
16.50 Кантрасты.
17.20 Заняткі Н.Наважылавай.
17.50 Памежжа.
18.10 "Ой, ляцела шэрая перапёлка". Д/ф.
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны.
19.35 "Дзяжурная аптэка".
20.40 Калыханка.
21.55 Музычны антракт.
22.10 "На Залатым возеры". Фільм-спэктакаль. Ч. 2.
23.10 "Оскар".
0.10 Навіны.

ОРТ
8.00 Навіны.
8.15 "Новая ахвяра".
9.05 "Срэбны шар".
9.45 "Клюб падарожнікаў".
10.35 Смак.
11.00 Навіны.
11.10 Пад дахам сьвету.
11.50 "Угрум-рака". С. 3.
13.00 "Кашоўная бандэроль". М/ф.
13.10 Шчасьлівы выпадак.
14.00 Навіны.
14.20 "Горад сабак".
14.45 Легенда!
15.10 Тын-тонік.
15.40 "Элен і хлопцы".
16.05 Рок-занятак.
16.30 "Вакол сьвету".
17.00 Навіны.
17.20 "Новая ахвяра".
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Грай, гармонік любы!
19.00 "Мая сям'я".
19.45 Дабранач, дзеці!
20.00 Час.
20.40 Фільм "Маленькі Буда".
23.25 Навіны.
23.35 "Абоз".
0.30 "Кавярня жахаў". С. 2.

КАНАЛ "РАСЕЯ"
6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 "Мак і Матлі".
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 Экспа-весьнік.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 "Дарагая рэдакцыя..."
9.00 "Санта-Барбара". М/ф.
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
10.20 "Супрацьстаяньне". С. 3.
16.20 Блёк-нот.
16.35 "Чэленджэрс".
17.00 Залежыць ад цябе.
17.30 Экспа-весьнік.
17.35 Астралегія каханьня.
18.00 Новае пятае кола.
18.40 "Цёмная" для С.Фёдарава.
19.30 "Санта-Барбара". М/ф.
20.30 Рэк-тайм.
20.45 Лято-мільён.
21.00 Надвор'е на заўтра.
21.05 Баскетбол.
22.45 Сусьветны чэмпіянат фэервэркераў.
23.35 Музыка ўсіх пакаленьняў.
23.50 "Хто на што здатны".
0.05 Ня сьпі і глядзі".

СПБ
15.05 "Першае каханьне".
15.55, 18.55, 21.55, 23.30 Інфарм ТБ.
16.05 Парадоксы гісторыі.
16.35 "Філязофія паводле Філа".
16.55 Мультфільм.
17.05 Дзіцячае ТБ: "Тры колы, фаліянт і..."
17.35 Паказвае ЛОТ.
18.40 Вялікі фэстываль.
19.15 Спорт.
19.20 "Першае каханьне".
20.10 Асабістая справа.
20.40 Тэлеслужба бясьпекі.
20.55 Спартовы агляд.
21.05 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
22.10 Працэніюм.
22.50 "Тэлекампакт".

НТВ
6.00, 9.00, 13.00 Сёньня.
6.20 "Чорны васьміног".
7.05 "Апошняе вясельле мафіі". М/ф.
8.35 М/ф "Цудоўныя гады".
9.20 Д/ф "Прыгадаем тыя гады. 1986".
10.15 "Большы брат". М/ф.
12.05 "Выспа Эліс: чысьцец для эмігрантаў".
12.50 "Доктар Вугал".
14.35 "Знакаміты штукар Мацьвей Казакоў". Д/ф.
15.05 Ю.Лотман. Гутаркі пра расейскую культуру.
15.40 Канцэрт у Крамлі.
16.10 Час "Ч".
16.40 Навіны.
17.00 "Горац".
17.30 Жаночыя гісторыі. "Бывай, Нью-Ёрк".
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня.
18.35 Герой дня.
19.00 Фільм "У адчаі шукаю Сюзан".
20.45 "Доктар Вугал".
21.35 "Пакуль не надышла раніца".
22.30 Часінка.
23.20 Кіно не для ўсіх. "Магніфікат — хвала госпаду".

ПЯТНІЦА, 4

БТ
7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.15 Аксамітавы сэзон.
8.45 "У гарах Уралу".
9.00 ТБ — школе.
9.40 "Дзяжурная аптэка".
10.40 Мультфільм.
10.55 "Абярог". М/ф.
11.55 "Уся рэч у капелюшы".
12.25 Тэлевізійны АРТ-клюб.
15.00 Навіны.
15.15 "Фліпэр".
16.00 Мультфільм.
16.20 Творцы.
17.10 "Навакольны сьвет".
17.45 Шанец.
18.15 Крок.
18.25 Музычны антракт.
18.40 Эканамікст.
18.50 Навіны.
19.00 "Дажынкі".
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 Музычны антракт.
22.10 М/ф "Асабістая справа судзьдзі Іванова".
23.35 "12, або На ноч гледзячы".
23.55 Акаляда.
0.25 Навіны.
0.40 Цёмны пакой.

ОРТ
8.00 Навіны
8.15 "Новая ахвяра".
9.10 "Мая сям'я".
9.55 Сапраўднае-неверагоднае.
10.25 "Пакуль усе дома".
11.00 Навіны.
11.10 Ад пятніцы да пятніцы.
11.55 "Угрум-рака". С. 4.
13.10 Шчасьлівы выпадак.
14.00 Навіны.
14.20 "Горад сабак".
14.40 Выспа "Чунга-Чанга".
15.00 Віртуозы.
15.40 "Элен і хлопцы".
16.05 "Дзейныя асобы".
16.30 "Вакол сьвету".
17.00 Навіны.
17.20 "Новая ахвяра".
18.15 Чалавек і закон.
18.45 Поле цудаў.
19.45 Дабранач, дзеці!
20.00 Час.
20.40 "Вялікія манэўры".
22.25 Погляд.
23.10 М/ф "Плашч Казановы".
0.50 Навіны.

КАНАЛ "РАСЕЯ"
6.00 Ранішні экспрэс.
6.25 Па дарозе на працу.
6.35 "Мак і Матлі".
7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Весткі.
7.20 Ранішні экспрэс-2.
7.50 У сьвеце капіталу.
8.00 Рэтра-шлягер.
8.25 "Дарагая рэдакцыя..."
9.00 "Санта-Барбара". М/ф.
9.50, 23.25 Тавары — поштай.
10.20 Гандлёвы дом "Ле Монці".
10.35 "Супрацьстаяньне". М/ф. С. 4.
16.20 Блёк-нот.
16.30 "Чэленджэрс".
17.00 Імпэрыя гульняў.
17.50 Крок за крокам.
18.00 Вэртыкаль.
18.25 Бясконцая вандроўка.
19.30 "Санта-Барбара". М/ф.
20.30 Сам сабе рэжысэр.
21.05 Надвор'е на заўтра.
21.10 Праграма "А".
22.00 "Яго любілі ўсе".
23.35 Музыка ўсіх пакаленьняў.
23.50 "Вырок". М/ф.

СПБ
11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 21.55, 0.10 Інфарм ТБ.
12.10 "Першае каханьне".
13.00 Тэрмін адказу — сёньня.
13.25 Парады садоўнікам.
13.40, 20.40 Тэлеслужба бясьпекі.
14.05 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
14.55 "Тэлекампакт".
15.35 Галянтныя гукі.
16.05 Ток-шоў "Наўздагад".
16.35 "Філязофія паводле Філа".
16.55 Мультфільм.
17.05 "Солці".
17.35 Паказвае ЛОТ.
18.40 Вялікі фэстываль.
19.15 Спорт.
19.20 "Першае каханьне".
20.05 10 гадоў гурту "Доктар Ватсан".
20.55 Спартовы агляд.
21.05 "Дэмпсі і Мэйкпіс".
22.10 Як быць каханым.
22.40 Марынскі балет.

НТВ
6.00, 9.00, 13.00 Сёньня.
6.20 "Чорны васьміног".
7.05 М/ф "Галілеа Галілей".
8.35 М/ф "Цудоўныя гады".
9.20 Д/ф "Прыгадаем тыя гады. 1987".
10.15 М/ф "У адчаі шукаю Сюзан".
11.55 "Пакуль не надышла раніца".
12.45 "Доктар Вугал".
14.40 "Творца Масквы Восіп Баве". Д/ф.
15.10 Канцэрт у Крамлі.
15.50 Расейская мова.
16.10 Час "Ч".
16.40 Навіны.
17.00 "Горац".
17.30 Футбольны клюб.
18.00, 21.00, 23.00 Сёньня.
18.35 Герой дня.
19.00 М/ф "Гусарская баляда".
20.40 Расейскі альбом. Гурт "Воскресение".
21.35 "Пакуль не надышла раніца".
22.30 Часінка.
23.20 М/ф Вяртаньне жывых мерцьвякоў".
0.55 Начны канал. Эратычныя шоў сьвету.

СУБОТА, 5

БТ
8.00 Навіны.
8.15 Сугучнасьць.
8.35 Конны спорт. Рэспубліканскія спаборніцтвы.
9.05 Здароўе.
9.40 Заняткі Н.Наважылавай.
10.10 Усё пра ўсё.
10.35 "Ералаш".
10.55 Мультфільмы.
11.30 Перамоўца.
11.50 Шматгалосьсе.
12.20 "Сыны ідуць у бой". М/ф.
13.55 Каляж.
14.25 Майстроўня.
14.45 Сьвет прыроды і захапленьняў.
15.05 "Мальба". Д/ф.
15.30 "Гісторыя каханьня".
15.50 "Дажывем да панядзелка". М/ф.
17.30 Галерэя.
18.00 "Дажынкі".
20.15 Слоік коміксаў.
20.45 Калыханка.
21.00 Навіны.
21.45 Футбол. Адборны матч чэмпіянату сьвету. Зборная Эстоніі — зборная Беларусі.
23.30. М/ф. "Позьнія спатканьні".

ОРТ
7.00 М/ф "Забудзьце слова сьмерць".
8.30 Слова пастыра.
8.45 Хатняя бібліятэка.
9.00 Навіны.
8.15 Не пазяхай!
9.45 Ранішняя пошта.
10.20 Смак.
10.40 Трацякоўка.
11.05 М/ф "Рэспубліка "Шкід".
12.50 У сьвеце жывёлаў.
13.30 Сапраўднае-неверагоднае.
14.00 Навіны.
14.20 "Вяртаньне на выспу скарбаў".
15.10 "Давай мяняцца". Мультфільм.
15.20 Вакно ў Эўропу.
15.50 "Кола гісторыі".
16.35 Навіны.
16.55 Фільм "Дванаццаць крэслаў".
19.45 Дабранач, дзеці!
20.00 Час.
20.40 Вётнам. Да запатрабаваньня.
21.50 Брэйн рынг.
22.35 Фільм "Валасы".

КАНАЛ "РАСЕЯ"
7.00 Лукамор'е.
7.30 "Бэрнхард Люгінбюль. Спаленьне № 9". Д/ф.
7.50 Мультфільм.
8.10 "Мак і Матлі".
8.30 Паводле вашых лістоў.
9.00 Ваш партнэр.
9.15 Парлямэнцкі тыдзень.
10.00 Весткі аб адзінаццатай.
10.15 Тэлечасопіс "Здароўе".
10.30 Добрае раніцы.
10.55 Доктара выклікалі?
11.25 Ананімныя суразмоўцы.
11.50 "Паэт у Расеі — больш, чым паэт".
12.15 Праўда пра гербалайф.
12.25 Прасьцей за простае.
13.00, 19.00 Весткі.
13.20 "Сафі".
14.10 Нічога, апрача...
14.25 Дэ-факта.
14.50 Мультфільмы.
15.10 Сад культуры.
15.35 "Сібір. Здымкі супраць сьвятла". Д/ф.
16.35 Свая гульня.
17.05 І Сусьветны фэстываль цыркаў
18.00 "Каралева Марго". С. 9.
19.35 Суботні вечар з Л.Зыкінай.
20.55 Надвор'е на заўтра.
21.00 Цалкам сакрэтна.
21.55 "Тэрнэр і Хуч". М/ф.
23.40 І Сусьветны фэстываль цыркаў.

СПБ
9.25 Па рацэ плыве сякера.
9.55, 11.55, 13.55, 15.55, 18.55 Інфарм ТБ.
10.10 "Гонар маю".
10.40 Непазнанае.
11.10 Ток-шоў "Наўздагад".
11.40 Жарсьці-мардасьці.
12.10 Марынскі балет.
13.40 Мультфільмы.
14.10 Па ўсёй Расеі.
14.25 Тэатральная правінцыя?
14.50 У славу Айчыны.
15.10 Спартовы агляд.
15.25 Парадоксы гісторыі.
16.10 Уік-энд з дэтэктывам.
16.35 Дзіцячае ТБ: "Сем пятніцаў на тыдні".
17.00 Раўналецце каханьне.
17.35 Паказвае ЛОТ.
18.40 Вялікі фэстываль.
19.25 "Дама з сабачкам". М/ф.
20.55 Сьвецкая хроніка.
21.10 Блеф-клюб.
21.45 Кругаверць.
22.00 Уік-энд з дэтэктывам.
22.20 Хакей. Чэмпіянат Расеі.
23.00 "Яма". М/ф.

НТВ
6.00 Сёньня.
6.20 М/ф "Цудоўныя гады".
6.45 "Чорны васьміног".
7.35 "Салямандра". М/ф.
9.15 Д/ф "Прыгадаем тыя гады. 1988".
10.05 М/ф "Гусарская баляда".
11.35 "Пакуль не надышла раніца".
12.25 Найлепшыя цыркі сьвету.
14.50 Крок з кола.
15.10 Па старонках "Шарман-шоў".
15.40 "Хто каго".
16.05 Навіны кіно.
16.25 Час "Ч".
17.00 "Горац".
17.30 Дог-шоў "Я і мой сабака".
18.00, 21.00 Сёньня.
18.30 Фільм пра фільм "Рэвізор".
18.50 "Пакуль не надышла раніца".
20.00 Надоечы.
20.45 Лялькі.
21.35 "Калейдаскоп жахаў". М/ф.
23.40 Трэцяе кола.
0.25 Начны канал. "Плэйбой".

НЯДЗЕЛЯ, 6

БТ
8.00 Міжнародны кур'ер.
8.30 "Кола часу".
9.00 "Конан".
9.25 Да дня настаўніка.
9.55 "Уся рэч у капелюшы".
10.30 "Усё нармальна, мама!".
11.00 Тураб'ектыў.
11.25 Зброіня.
11.55 Вяршыня сьвету.
12.10 "Цыркі сьвету".
13.30 Студыя "Вакно".
14.15 Вяскоўцы.
14.45 "Вайна ў паветры".
15.10 Асілак.
16.05 Віншуем вас!
16.50 Абібок.
17.20 Вяршыня сьвету.
17.40 "Дажынкі".
19.40 Калыханка.
20.00 Рэзананс.
20.50 Спартовы тэлекур'ер.
21.05 Навіны-ТБ.
21.20 Ток-шоў "Карамболь".
21.55 М/ф "Бацька".
23.45 Аксамітавы сэзон.
0.15 Відзьма-нявідзьма.

ОРТ
6.50 Фільм "Ключ без права перадачы".
8.25 Мультфільм "Казка пра мёртвую царэўну і семярых асілкаў".
9.00 Навіны.
9.15 "Недарожныя нататкі".
9.30 Пакуль усе дома.
10.10 Ранішняя зорка.
11.00 "Служу Расеі!".
11.30 Грай, гармонік любы!
12.00 "У горадзе N".
12.30 Сэрыял "Падводная адысэя каманды Кусто".
13.25 Сьмехапанарама.
14.00 Навіны.
14.20. У.Співакоў "Віртуозы Масквы".
15.20 Клюб падарожнікаў.
16.05 Неяк раз.
16.15 Мультсэрыял.
17.00 "Сам насам".
17.30 Шчасьлівы выпадак.
18.20 Ігар Талькоў.
19.00 Час.
19.40 М/ф "Асаблівасьці нацыянальнага паляваньня".
21.45 Футбольны агляд.
22.15 Навіны.
22.25 М/ф "Закон у Паўночным моры".

КАНАЛ "РАСЕЯ"
7.00 Лукамор'е.
7.35 Мультфільм.
7.55 Спортлято.
8.05 "Мак і Матлі".
8.35 Пілігрым.
9.05 Вуснамі дзіцяці.
9.30 Прысяга.
10.00 Весткі аб адзінаццатай.
10.15 Расейскае лята.
10.55 Прыз гурта "Сава".
11.00 Чалавек на зямлі.
11.25 Кнігарня.
11.50 Мультфільм.
12.00 К.Паўстоўскі. "Крыніца, дзе плёскаецца стронга".
12.25 Прасьцей за простае.
13.00, 23.10 Весткі.
13.20 "Пасажыр праспаў". М/ф.
14.15 Нічога, апрача...
15.00 У сьвеце жывёлаў.
15.25 Караоке па-расейску.
15.55 Рэпартэр.
16.10 Футбол бязь межаў.
16.40 "Ва ўсіх на вуснах".
17.00 Чароўны сьвет Дыснэя.
18.00 "Каралева Марго". С. 10.
19.00 Люстэрка.
19.55 Надвор'е на заўтра.
20.00 Рэпартаж ні пра што.
20.15 "Ты — мне, я — табе". М/ф.
21.45 "САС".
22.40 У Ксюшы.
23.25 Піцерскія сэзоны.

СПБ
9.25 Тата, мама і я — спартовая сям'я.
9.55, 11.55, 13.55, 15.55, 18.55, 20.55 Інфарм ТБ.
10.10 Аўэртайм.
10.35 "Алімпійская гонка". Т/ф.
11.10 Старое танга.
11.40 Увесь гэты цырк.
12.10 "Не пра Сталіна".
13.40 "Адзін дзень". Тэлеспэктакаль.
14.10 Яшчэ адна Расея.
15.10 Водгукі белых начэй.
16.05 Спартовая праграма.
16.35 Дзіцячае ТБ: "Каша-малаша", "Залаты ключ", "Кідайка".
17.35 Паказвае ЛОТ.
18.40 Скарбы Пецярбургу.
19.25 "Без правасудзьдзя". М/ф.
21.10 Ноў смокінг.
21.55 Міжнародны агляд.
22.20 "Аголеная ў капцюры". М/ф.

НТВ
6.00 М/ф "Цудоўныя гады".
6.25 "Чорны васьміног".
7.10 М/ф "Дзень добры, артыст!"
8.45 Д/ф "Прыгадаем тыя гады. 1989".
9.40 "Пакуль не надышла раніца".
10.30 М/ф "Калейдаскоп жахаў".
12.25 Надоечы.
13.05 Лялькі.
14.15 Уздым пераваротам.
14.45 Д/ф "Вянок ляўравы, смарагдавы".
15.25 Далягляды кіно і відэа.
15.55 Хто каго.
16.20 С.Лайферкус. Музычныя гісторыі.
17.00 "Горац".
17.30 Тэлегульня "Сто да аднаго".
18.00 Сёньня.
18.30 "Чалавек у масцы".
19.10 "Зьніклыя цывілізацыі". "Грэцыя".
20.00 Вынікі.
21.10 Фільм "Замарожаны".
23.25 Найлепшыя шоу і вар'етэ сьвету. Начны клюб "Крэйзі Хорс".

30.09 – 6.10

КІНО. МЕНСК

АЎРОРА *(Прытыцкага, 23, тэл. 533-360, 533-361)* – Неперазўздзеныя бандыты 30-6 — 18.30, 20.30; Мэлядрама на экране: "Быць каханай" 30-6 — 16.30; Для дзяцей: Усё наадварот 30-6 — 14.30.

БЕРАСЬЦЕ *(пр. газэты "Праўда", 25, тэл. 728-660, 716-888)* – Назіральнік жарсьці 30, 2 — 16.10, 17.40, 19.10, 20.40; 1 — 20.00, 21.30; 3 — 16.10, 17.40; 4-4 — 16.10, 17.40, 19.10; 6 — 18.00, 19.30, 21.00; Восеньскія сны 1 — 18.30; Вельмі надзейны агент 30, 2-6 — 14.30; Інфармацыйна-забаўляльная праграма для навучэнцаў СШ N12 3 — 19.30; 4-5 — 20.30; Для дзяцей: Дыскатэка 6 — 16.00.

ВІЛЬНЯ *(Каліноўскага, 55, тэл. 655-262)* – Памерці за... 30-5 — 15.00, 21.40; 6 — 15.00 (ільготны), 21.40; Жаночыя жарсьці 30-6 — 16.30, 17.50, 19.10, 20.30; Інфармацыйна-забаўляльная праграма "Ўсьмешка" 1, 5-6 — 21.00; Танцавальны вечар "Для тых, каму за 30" 4 — 20.30; Альтэрнатыўная дыскатэка 3 — 21.00.

ЗЬМЕНА *(Даўгабродзкая, 4, тэл. 353-903)* – Дух помсты (ЗША. Баявік з элемэнтамі містыкі. У галоўнай ролі Чарлі Шын) 30-6 — 16.00, 20.00; Маё апошняе танга (мэлядрама) 30-6 — 18.00; Тэрмінатар 30-6 — 18.00; Для дзяцей: Ну, пачакай! (N 1-7) 2, 4 — 10.00; Баль казак 5-6 — 12.00.

КАМСАМОЛЕЦ *(Жылуновіча, 39, тэл. 454-194)* – Падстаўная асоба 30-6 — 12.00, 17.00, 20.30; Бабнік 30-6 — 15.00, 19.00; Наш чалавек з Сан-Рэма 30-6 — 16.00, 20.20; Заля індыйскага фільму: Рам і Ляхан (2 сэрыі) 30-6 — 14.00, 18.00; Відэапаказ 5-6 — 14.00; Для дзяцей: Кінаклюб "Мульцік" 3 — 10.20, 10.30; Ох і Ах ідуць у паход (мульт.) 5-6 — 11.00.

КАСТРЫЧНІК *(пр. Ф.Скарыны, 73, тэл. 329-325, 329-429)* – Барханаў і ягоныя целаахоўнікі 30-4 — 16.50, 19.00, 21.10; 5-6 — 13.20 (ільготны), 16.50, 19.00, 21.00; Старыя буркуны-2 30-6 — 15.00; Забаўляльная праграма "Макс-шоў" (тэл. 232-00-38) 23-29 — 22.00.

КІЕЎ *(бульвар Шаўчэнкі, тэл. 373-270)* – Гудзонскі ястраб 1-4, 6 — 15.00; 5 — 15.00 (ільготны); Дэльта Вэнэры 1-6 — 16.50, 18.40, 20.30; Відэапаказ 30-6 — 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00; Для дзяцей: Кэці (мульт.) 6 — 13.30.

МАСКВА *(пр. Машэрава, 13, тэл. 231-448, 231-533)* – Вандроўная куля 30-6 — 16.10, 19.20; На халяву 30-6 — 17.50, 21.00; Фільм для сямейнага прагляду: Вялікія прыгоды Зора 6 — 14.30 (ільготны); Для дзяцей: Дыскатэка "Лімпапо" 6 — 12.00.

МІР *(Казлова, 4а, тэл. 333-771)* – Сабакі пекла (новы стэрэаскапічны трылер) 30-6 — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 19.30; Сават 30-3 — 13.00, 17.00, 21.00; 4-6 — 13.00, 17.00; Амаль цяжарная 30-6 — 15.00, 19.00; Інфармацыйна-забаўляльная праграма 4-6 — з 20.00 да 23.00.

ПАРТЫЗАН *(Талбухіна, 18, тэл. 663-526)* – Кроўныя повязі 30-2, 4-6 — 16.00, 19.50; 3 — 16.00 (ільготны), 19.50; Праз каналізацыю 30-6 — 17.40, 21.30.

ПЕРАМОГА *(Інтэрнацыянальная, 20, тэл. 237-245)* – Эйс Вэнтура-2 30-6 — 15.00, 17.00; Чатыры поры году (Польскае кіно. Фільм рэжысэра Анджэя Кандрацюка) 30 —19.00; Маналёг трубача. Узяты ў неба (Польскае кіно. Фільмы рэжысэра Анджэя Кандрацюка), 1-2 — 19.00; Клюб "Гімэнэй": Эмануэль вандруе па сьвеце 3-6 — 19.00; Інфармацыйна-забаўляльная праграма для дзяцей і падлеткаў 6 — з 16.00 да 18.00.

ПІЯНЭР *(Энгельса, 20, тэл. 278-945)* – Шукаецца герой 30-2 — 13.10, 17.00; 3-4 — 13.40, 17.00; 5-6 — 15.30, 19.00; Жандар і жандармэткі 30-3 — 15.00, 19.99; 3-4 — 15.10, 19.00; 5-6 —17.10; Для дзяцей: Чароўная спадчына 30-2 — 10.00; Залаты ланцуг 30-2 — 11.30; Вундэркінд 3-4 — 10.00; 5-6 — 12.00; Ключ бяз права перадачы 3-4 — 12.00; 5-6 — 13.40; Маленькая чараўніца 5-6 — 10.30.

РАДЗІМА *(Лізы Чайкінай, 16, тэл. 426-779)* – Прафэсіец 30 — 15.00 (ільготны), 18.20; 2-6 — 15.00, 18.20; Гарачы ланцуг 30, 2-3 — 17.00, 20.20; 4-6 — 17.00; Музычна-забаўляльная відэапраграма 30, 2-3 — з 18.00 да 22.00; Відэазаля: Ягорка (для дзяцей) 2-6 — 16.00; У войску (камэдыя) 2-6 — 18.00; Музыка (баявік) 2-6 — 20.00; У кінатэатры працуе відэабар; Для дзяцей: Восеньскія званы 2-3 — 10.30; 5-6 — 13.30.

РАКЕТА *(Рабочы зав., 3, тэл. 260-620)* – Амаральныя гісторыі 30-3 — 17.00, 20.40; 5-6 — 16.30, 20.30; Малышкаратэ 30-3 — 18.50; 5-6 — 18.30; Відэапаказ 29-2 — 16.50, 19.00; 5-6 — 15.30, 17.40; Для дзяцей: У трыдзявятым царстве 5-6 — 15.00.

САЛЮТ *(пр. Ракасоўскага, 150а, тэл. 474-167)* – Каханьне і магія 30-4 — 16.00, 19.40; 5-6 — 14.00, 17.40, 21.20; Блакітная прорва (Францыя, мэлядрама) 30-4 — 17.40, 21.20; 5-6 — 15.40, 19.20; Начны танцавальны рух 4-5 — з 21.00 да 6.00.

СУЧАСЬНІК *(Харкаўская, 70а, тэл. 515-563)* – Запавет "блакітнага" дзядулі 30-6 — 19.30; Эмануэль 30-6 — 16.30, 21.00; Гарачыя галовы 30-6 — 18.00; Для дзяцей: Аварыя — дачка мента 30, 5 — 14.30; 1 — 11.30; Калі верыць у казку (мультзборнік) 2 — 15.00; 3, 6 — 14.30.

СЬЦЯГ *(Вялікаморская, 3, тэл. 211-009)* – Вяртаньне ваўчыцы, 23-24, 27 – 16.10;

УДАРНІК *(Жукоўскага, 15б, тэл. 259-630)* – Бэстыя ў чорным 30-2, 5-6 — 15.30; Уцекачы 30-2, 5-6 — 17.10; Кахай і вер (2 сэрыі) 30-2, 5-6 — 18.50.

ЦЭНТРАЛЬНЫ *(пр. Ф.Скарыны, 13, тэл. 208-297)* – Адпачынак паасобку 30-6 — 11.30, 14.40, 17.50, 21.00; Я прыйшоў зь мірам 30-6 — 13.05, 16.15, 19.25.

ЭЛЕКТРОН *(Казінца, 117, тэл. 789-563)* – Дэтэктыў паводле ўсіх правілаў 30-6 — 12.20, 17.40; Вяртаньне ваўчыцы 30-6 — 14:00, 19.20; Паварот лёсу 30-6 — 15.50, 21.00; Для дзяцей: Мараплаваньне Солнышкіна (мульт.) 5-6 — 11.10.

САЦЫЯЛЁГІЯ

Насельніцтва Беларусі	10.400.000
У тым ліку:	
Старэйшыя за 65 год	2.350.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	8.050.000
Маладзейшыя за 18 год	2.824.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	5.226.000
Жанчыны, якія не працуюць	3.463.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	1.763.000
Студэнты ўнівэрсытэтаў	.55.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	1.708.000
Службоўцы розных установаў	.766.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	.942.000
Беспрацоўныя, дзеячы палітычных партыяў і прафсаюзаў	.276.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	.666.000
Вайскоўцы	.156.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	.510.000
Хворыя, вар'яты, бадзягі, прадаўцы тэлевізараў, заўзятары футболу і казіно	.262.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	.248.000
Непісьменныя, артысты, судзьдзі і г. д.	.176.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	..72.000
Філёзафы, фаталісты, махляры і г. д.	...48.000
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	..24.000
Міністры, дэпутаты, сэнатары, вязьні	...23.997
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	3
Прэзыдэнт	1
Застаецца для працоўнай дзейнасьці	2

Хто гэтыя двое?

Я і Вы.

Няхай гэтая трагічная рэчаіснасьць паслужыць для нас сыгналам трывогі, выклікам нашай мужнасьці, крыніцай новай энэргіі.

Мы павінны працаваць з максымальнай напругай сілаў, асабліва Вы, бо Я стаміўся, выконваючы свой абавязак перад краінай адзін.

ВІДЭА 23–29 верасьня 1996 г.

ПРЫСАДЫ "ЗАЛАТОЙ АНТЫЛЁПЫ":

— Як і многія вялікія людзі, Марлён Брандо пакутуе на забыўлівасьць. На здымках фільму "Выспа доктара Маро" ён нават карыстаўся дапамогай навушнікаў, праз якія яму перадавалі тэкст ягонае ролі. Аднак падчас адной са сцэнаў перадавальнік злавіў радыёперамовы паліцыянтаў. Не зразумеўшы, што адбываецца, Брандо працягваў дакладна прамаўляць пачуты ў навушніках тэкст: "Абрабаваньне адбылося ў...".

— 27-гадовы Ўіл Сьміт, які выканаў ролю капітана Стывэна Хілера ў блёкбастэры "Дзень незалежнасьці", і 24-гадовая Джада Пінкет, выканаўца галоўнай жаночае ролі ў камэдыі "Крануты прафэсар", думаюць у хуткім часе накіравацца да алтара. Будучыя муж і жонка пазнаёміліся летась пасьля таго, як абодва рассталіся з папярэднімі спадарожнікамі жыцьця. Джада парвала са знакамітым рэпэрам Тупакам Шакурам, а Ўіл разьвёўся з жонкай Шэры, ад трохгадовага шлюбу зь якой у яго застаўся сын Трэй.

— Цалкам магчыма, што Кэвін Костнэр выканае галоўную ролю ў футурыстычным трылеры студыі Ўорнэр Бразэрс "Паштар" (The Postman), і, ня выключана, што інсцэнуе гэтую стужку таксама ён. Гаворка ж у фільме пойдзе пра чалавека, які прыносіць пошту ў посткапіталістычным грамадзтве, што дорыць надзею тым, хто застаўся жывы і прыносіць непрыемнасьці варожым анархісцкім групоўкам. Усё-ткі створаны Костнэрам у "Водным сьвеце" вобраз крутога супэрмэна з будучыні не дае яму спакою.

— Пасьля зацягнутай сэрыі няўдачаў Сільвэстру Сталёнэ прыдалася рэдкая магчымасьць прадэманстраваць свой акторскі талент. Роля ў малабюджэтным фільме "Зямля паліцыянтаў" (Copland) можа стаць вырашальнай у ягонай кінакар'еры. Герой Сталёнэ — жыхар маленькага гарадка штату Нью-Джэрсі, які імітуе сваіх суседзяў — нью-ёрскіх паліцыянтаў. Верагодна, сцэнар стужкі, напісаны рэжысэрам Джэймсам Мэнгалдам, сапраўды неардынарны, бо кампанію Сталёнэ ў гэтым фільме вырашыў скласьці Робэрт Дэ Ніра. Ён будзе граць Мо Тыльдэна — сьледчага ў справах карупцыі ў шэрагах паліцыянтаў, якi займаецца інцыдэнтам, што адбыўся на расавай глебе.

НОВЫЯ ФІЛЬМЫ:

УНАБОМБЭР

1996, 89 хв., ++1/2, Unabomber; узр. абм.: ад 16 гадоў. У р. Дын Стоквэл, Робэрт Хэйз. Захапляльны баявік-трылер. У цэнтры ўвагі стужкі сьмяротны двубой паміж найлепшымі агентамі спэцслужбаў і супэрвынаходлівым, няўлоўным тэрарыстам-падрыўніком. Абавязкова паглядзіце!

ДЗЕ ЗНАХОДЗІЦЦА ПРАЎДА

1996, 93 хв., +++, Where Truth Lies; узр. абм.: ад 16 гадоў. У р. Малькальм Макдаўэл, Кім Кэтрэл, Джон Сэвэдж. Псыхалягічны трылер. Пасьля трагічнае сьмерці жонкі (ейны аўтамабіль трапіў пад колы шматтоннага грузавіка) доктар-псыхааналітык сам стаў мець патрэбу ў мэдычнай дапамозе. У ягонай сьвядомасьці ўзьнікаюць жахлівыя вобразы скрываўленай жонкі і маньяка-кіроўцы, які спэцыяльна гнаўся за ёю па бязьлюднай трасе. Згубіўшы амаль усіх сваіх кліентаў і рэгулярна ўжываючы вялікую колькасьць алькаголю, наш герой зусім вырашыў пайсьці з жыцьця і парэзаў сабе вэны на руках. Але яго ўсё ж выратавалі. Тады ягоны найлепшы сябра і другая жонка (!) зьмясьцілі пацыента ў адну закрытую прыватную клініку для душэўнахворых да доктара-выпрабавальніка Рэнквіста (Малькальм Макдаўэл). Небарака нават не ўяўляе сабе, куды ён трапіў! На вокнах краты, дзьверы ў камэру, прабачце, палату зачыняюцца на ключ, а хворых прымушаюць глынаць нейкія наркотыкі і новыя нявыпрабаваныя лекі. Усе спробы нашага героя пакінуць турэмна-лекавую ўстанову ці хаця б пазваніць дадому выкрываюцца. А тымчасам доктар Рэнквіст пазваніў ягоным блізкім і сказаў, каб рыхтаваліся да самага горшага...

МОЦ

98 1995, 86 хв., +++, Power 98; узр. абм.: ад 16 гадоў. У р. Эрык Робэртс, Стывэн Табалоўскі. Эратычны трылер. Вядучы папулярна-скандальнага эратычнага радыё-шоў "Моц 98" (Эрык Робэртс) заклікае ўсіх сваіх слухачоў абавязкова заняцца сэксам дзе-небудзь у экзатычным месцы, а потым распавесьці пра гэта ўсё ў жывым эфіры, патэлефанаваўшы на радыё. Тэма такога ток-шоў болей чым "гарачая" і рэйтынг перадачы няўхільна расьце. Акрылены посьпехам сам шоўмэн ня супраць пабавіцца з прыхільніцамі ў незвычайным месцы. Адзін такі выпадак скончыўся вельмі трагічна: чарговая "сяброўка" сарвалася з даху высотнага будынку. Здавалася б, выпадковасьць, але далейшы ход падзеяў давядзе гледачам заканамернасьць таго, што адбылося...

КІБЭРТЭРАРЫСТ

1996, 91 хв., ++, Cyberstalker; узр. абм.: ад 16 гадоў. У р. Джэфры Комбс, Блэйк Банэр. Фантастычны баявік-трылер. У горадзе лютуе забойца-зомбі, які кіруецца невядомым маньякам з дапамогай

супэркампутара. Паліцыя зьбілася з ног, шукаючы злачынцу. Яны нават не ўяўляюць, з кім маюць змагацца, бо забойца не пакідае ніякіх сьлядоў. Сьледчая група сьпярша выглядае проста бездапаможнай на тле новых і новых злачынстваў. Але гэта да пэўнага часу і кібэртэрарыст урэшце атрымае сваё...

"ДЖЭЙН ЭЙР"

Ангельшчына, 1996, 120 хв., +++1/2, Jane Eyre; узр. абм.: ад 13 гадоў. Рэж. Франка Дзэфірэлі ("Рамэа і Джульета", "Гамгадоў", "Ісус з Назарэту"), у р. Джаан Плоўрайт ("Пунсовая літара"), Ўільям Харт, Ганна Пакуін. Мэлядрама. Экранізацыя знакамітага аўтабіяграфічнага раману Шарлёты Брантэ, зборы ў Амэрыцы прыблізна $ 10 млн. Гэтая павучальная гісторыя распавядае нам пра ганарлівую дзяўчыну-сірату, якая на шляху да самастойнага жыцьця і асабістага шчасьця пераадольвае шмат перашкодаў і не адступае перад цяжкасьцямі.

БЭЗАВЫ ПЛЯЖ

1996, 90 хв., ++1/2, Phat Beach; узр. абм.: ад 13 гадоў. Рэж. Даг Элін, у р. Джэрмэйн "Хагі" Хопкінс, Клёдыя Кэлін, Альма Колінз, Браян Хукс. Маладзёжная камэдыя з масай забаўных і проста сьмешных момантаў. Падзеі ў фільме разьвіваюцца ў традыцыйнай для гэтага жанру манэры: два сябрукі накіраваліся да мора ў пошуках забаваў, без дазволу ўзяўшы татава шыкоўнае аўто і пэўную суму зь сямейнага бюджэту. Асноўнае адрозьненьне стужкі ад падобных "пляжных" камэдыяў у тым, што галоўныя героі маюць цёмны колер скуры, а адзін зь іх яўна пакутуе ад празьмернае вагі і ўвесь час камплексуе з гэтай нагоды.

* *Фільмы дадзены студыяй "TON video" (тэл. 233-92-30).*

Хвалевы расклад расейскае службы BBC

Менскі час						
05.30-06.30	М	49	49	41	41	25
	кГц	5875	6010	7030	7320	11845
09.00-09.15	М	41	31	25	25	19
	кГц	7210	9635	1680	11845	15325
11.00-11.15	М	31	25	22	19	16
	кГц	9750	11680	13745	15325	17750
12.50-13.00	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
13.00-13.15	М	25	22	19	16	16
	кГц	11805	13745	15325	17695	17750
15.00-16.00	М	25	22	19	19	16
	кГц	11845	13745	15260	15325	17695
18.00-20.00	М	31	31	25	22	22
	кГц	9635	9825	11845	12040	13745
20.00-21.00	М	41	31	31	25	22
	кГц	7120	9835	9825	11845	12040
21.00-23.30	М	19	31	31	31	25
	кГц	5990	6010	9635	9825	11845

Панядзелак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Радыюс. Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Аўторак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лендану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц) 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц) 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Серада 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная парадача. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц) 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Джаз. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумант". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Чацьвер 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Тэматычная перадача. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка "Гледзячы зь Лёндану".

Пятніца 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыцьцё ў Вялікабрытаніі. 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Музычная студыя. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Радыёгазэта "Аргумэнт". Ангельская ў радыё. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Праграма рок-музыкі.

Субота 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Сёньня ў фокусе". 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс". Кароткая зборка навінаў. Праграма рок-музыкі. 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. "Севазварот". 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Джаз.

Нядзеля 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё. 12.30-13.00 Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 09.00-09.15 Апошнія паведамленьні. 11.00-11.15 Інфармацыйная праграма. 13.00-13.15 Да гэтае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Паварот Вінта". "Кнігарня" (раз на месяц). 18.00-19.00 Апошнія паведамленьні. Радыёкроніка апошніх падзеяў "Гледзячы зь Лёндану". Радыёчасопіс "Уваскрашэньне". 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні "Севазварот". 20.00-21.00 Апошнія паведамленьні. "Уік-Энд". 21.00-22.00 Апошнія паведамленьні. "Гледзячы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. Радыёагляд "Уэст-Энд". 22.00-23.00 Апошнія паведамленьні. Тыднёвік "Радыюс" Джаз. 23.00-23.30 Апошнія паведамленьні. Музычная студыя.

Расклад праграмаў Радыё "Свабода"

Панядзелак 05.00 Спорт 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Эксьлібрыс 09.00 Выбары 95-96 (пт) 10.00 Спартовы агляд 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфіір 14.00 Твар да твару 15.00 Жывы эфір 16.00 Спартовы агляд 17.00 Жывы эфір 18.00 Кантынэнт Эўропа 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Твар да твару 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 02.00 Спэцыяльная праграма 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Аўторак 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў. 10.00 Кантынэнт Эўропа 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 (Пт) 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 (Пт) 02.00 Круглы стол. Мэдыцына. 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Серада 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Навука 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Скрыжаваньне 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Скрыжаваньне 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Чацьвер 05.00 Спэцыяльная праграма 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Скрыжаваньне 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Расея ўчора, сёньня, заў- тра 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Пятніца 05.00 Выбары 95-96 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Выбары 95-96 10.00 Круглы стол. Мэдыцына 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Жывы эфір 16.00 Выбары 95-96 17.00.00 Жывы эфір 18.00 Бізнэс і грошы 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 02.00 Бізнэс і грошы 03.00 Жывы эфір 04.00 Спэцыяльная праграма

Субота 05.00 Бізнэс і грошы 06.00 Кантакты 07.00 Дзёньнік джазу 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра 10.00 Бізнэс і грошы 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Кантынэнт Эўропа 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Тэма тыдня 16.00 Бізнэс і грошы 17.00.00 Тэма тыдня 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Тэма тыдня 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Кантакты 22.00 Выбары 95-96 23.00 Тэма тыдня 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Дзёньнік джазу 03.00 Тэма тыдня 04.00 Спэцыяльная праграма

Нядзеля 05.00 Кантынэнт Эўропа 06.00 Круглы стол. Мэдыцына 07.00 Выбары 95-96 08.00 Па-над бар'ерамі 09.00 Дзёньнік джазу 10.00 Кантакты 11.00 Спэцыяльная праграма 12.00 Спэцыяльная праграма 13.00 Твар да твару 14.00 Эксьлібрыс 15.00 Выбары 95-96 16.00 Круглы стол. Мэдыцына 17.00 Кантынэнт Эўропа 18.00 Сац.-эканамічная гадзіна 19.00 Твар да твару 20.00 Эксьлібрыс 21.00 Спорт 22.00 Расея ўчора, сёньня, заўтра — Загалоўкі газэтаў 23.00 Спорт 00.00 Дзёньнік джазу 01.00 Твар да твару 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Кантынэнт Эўропа 04.00 Спэцыяльная праграма

Расклад праграмаў "Голас Амэрыкі".

Менск	Мэтровыя дыяпазоны		Кілагерцы				Праграмы
11.00	16	19	17865	15445	11930	9625	НА ЎСХОД
	25	31		15410	11885	9520	Агляд
				15370	11725		наступнага
				15290			часу
				5250			
12.00	16	19	17865	15445	11930	9625	НА ЎСХОД
	25	31		15410	11885	9520	Усходні
				15370	11725		мэрыдыян
				15290			
				15250			
16.00	16 19	25	17805	15290	11885	9520	Радыё-
	31	41			11725	7220	аб'ектыў
20.00	25 31	41	11770	9670	7220	6105	Мазаіка
		49		9660			Навіны
				9520			каротка
21.00	31	41		9660	7270	6105	Падзеі і
		49		9520	7220	6060	думкі
04.00	31 41	49		9520	7245	6105	Ранішняя
					7220	5995	праграма
					7155		

Панядзелак 11.00 Вашынгтонская кроніка. Амэрыканская сям'я. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Аўторак 11.00 Жыцьцё ў ЗША. Музыка кантры. У сьвеце бізнэсу. Улада закону. Ствараючы нацыю. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Серада 11.00 Круглы стол. Форум. Спартовая праграма. Нью-Ёрк. Амэрыканскія фэрмэры. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 21.00 Падзеі і роздум 22.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Чацьвер 11.00 Так кажуць у Амэрыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Пятніца 11.00 Размаўляючы з Амэрыкай. У фокусе Амэрыка. Асновы кіраваньня. Навука. Агляд лістоў. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Канцэрт пап-музыкі. Кніжны агляд. Кіно. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Субота 11.00 Агляд габрайскага жыцьця. Кніжны агляд. Кіно. 12.00 Канцэрт пап-музыкі. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Канцэрт пап-музыкі. 20.00 Агляд габрайскага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Агляд сямейнага жыцьця. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Размаўляючы з Амэрыкай. Прафсаюзы. Вашынгтонская кроніка. Агляд лістоў. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Нядзеля 11.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. У падарожжы па Амэрыцы. Пра словы і людзей. 12.00 Вынікі тыдня. Закон і этыка. Далёкаўсходні кур'ер. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 13.00 20.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Рэлігія ў нашым жыцьці. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 23.00 Паўтор з 13.00. 04.00 Ранішняя праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Радыё "Нямецкая хваля"

Панядзелак 23.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Культура сёньня. Занятак нямецкае, курс 3. 23.50 Афіша тыдня. 02.00 Навіны. Занятак нямецкае, курс 1. Парад зорак. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рэлігія і царква. Трыбуна. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Аўторак 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рэлігія і царква. Трыбуна. Музыка: джаз. 06.50 Інфармацыя пра парадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Трыбуна. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Серада 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Эўропа і эўрапейцы. Культура сёньня. Музыка: клясыка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Эўропа і эўрапейцы. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Рынак і чалавек. Чытальная заля. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Чацьвер 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Рынак і чалавек. Чытальная заля. Музыка: фанатэка. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Рынак і чалавек. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Пятніца 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Нямеччына зь першых рук. Масты. Паштовая скрыня. Народныя мэлёдыі. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёкроніка. Нямеччына зь першых рук. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Занятак нямецкае, курс 1. Народныя мэлёдыі. Афіша тыдня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Субота 23.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Дыскусійны клюб. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Дыскусійны клюб. Музыка: топ-хітс. 06.50 Інфармацыя пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. Паштовая скрыня. 19.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Парад зорак. 20.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Дыскусійны клюб. Масты. 21.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Занятак нямецкае, курс 1. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Нядзеля 23.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. 23.50 Інфармацыя пра перадачы. 02.00 Навіны. Кроніка тыдня. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. 18.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Занятак нямецкае, курс 3. Парад зорак. 19.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Кроніка тыдня. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Ліст з Парыжу/Бэрліну. Афіша тыдня. Культура сёньня. Чытальная заля. 21.00 Навіны. Агляд тыднёвага друку. Рэлігія і царква. Занятак нямецкае, курс 3. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Схема перадаваньня НХ

Менскі час	Частоты ў кілагерцах (КХ)				
23.00-23.50	5925	5980	6000	7130	7235
02.00-02.50	5925	6035	7285	9815	9865
06.00-06.50	6055	7120	7285	9690	
18.00-19.55	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.30	5945	5980	6010	7145	9715
20.00-21.50	5980	6010	7145	9715	

Радыё Ватыкан

Менскі час	Праграма	Дыяпазон
05.30	Расейская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м, 7365-CD/41м
06.00	Украінская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м
06.20	Беларуская	4015-В/75м, 6185-В/49м
06.40	Літоўская	4015-В/75м, 6185-В/49м
07.00	Латыская	4015-В/75м, 6185-В/49м
09.15	Украінская	9660-С/31м, 11740-С/25м
15.00	Расейская	11740-ВС/25м, 15570-ВС/19м
19.10	Расейская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м, 7365-CD/41м
19.40	Украінская	5880-ВС/49м, 6185-ВС/49м
20.00	Беларуская	4015-В/75м, 6185-В/49м
20.20	Літоўская	4015-В/75м, 6185-В/49м
20.40	Латыская	4015-В/75м, 6185-В/49м
23.00	Расейская	6065-ВС/49м, 7310-ВС/41м.

ICI PARIS
ГАВОРЫЦЬ ПАРЫЖ

Штодзённа: Навіны, Факты і думкі, Агляд францускіх газэтаў.

Панядзелак: Навука і тэхніка (апошнія дасягненьні й тэхнічныя дасьледаваньні), (з паўсядзённага жыцьця сярэдняга француза).

Аўторак: Эканамічны кур'ер (бізнэс, фінансы, эканоміка ў Францыі), Жыцьцё ідэяў (філязофія, сацыялёгія, рэлігія ў найноўшых публікацыях)

Серада: Паштовая скрыня (адказы на лісты слухачоў), Мэдыцына (апошнія адкрыцьці й дасьледаваньні на Захадзе), аповеды пра расейскую эміграцыю.

Чацьвер: Літаратурнае скрыжаваньне (францускія пісьменьнікі "ўчора" і "сёньня", Францыя як месца сустрэчы розных літаратураў), Знакамітыя людзі Францыі (гісторыя Францыі ў біяграфіях).

Пятніца: Шпацыр па Францыі (забаўляльнае радыёпадарожжа ў найцікавейшыя куткі краіны), Курс францускае мовы.

Субота: Праграма на замовы (адказы на допісы слухачоў), Кінапанарама (агляд навінаў экрану), Курс францускае мовы (паўтор праграмы)

Нядзеля: Агляд францускіх тыднёвікаў, Культурная панарама (жыцьцё францускіх музэяў і тэатраў), Нядзельны канцэрт.

Праграмы Міжнароднага Французкага радыё можна слухаць: у Парыжы і ягоных прадмесьцях: з 20 да 21 гадзіны, паводле мясцовага часу на частаце 738 кГц. Па ўсім сьвеце: з 16 да 17 гадзіны паводле менскага часу на частотах 11 670 кГц, 15 605 кГц і 15 155 кГц (19 м), з 21 да 22 гадзіны паводле менскага часу на частотах 5 900 кГц (49 м) і 7 350 кГц.

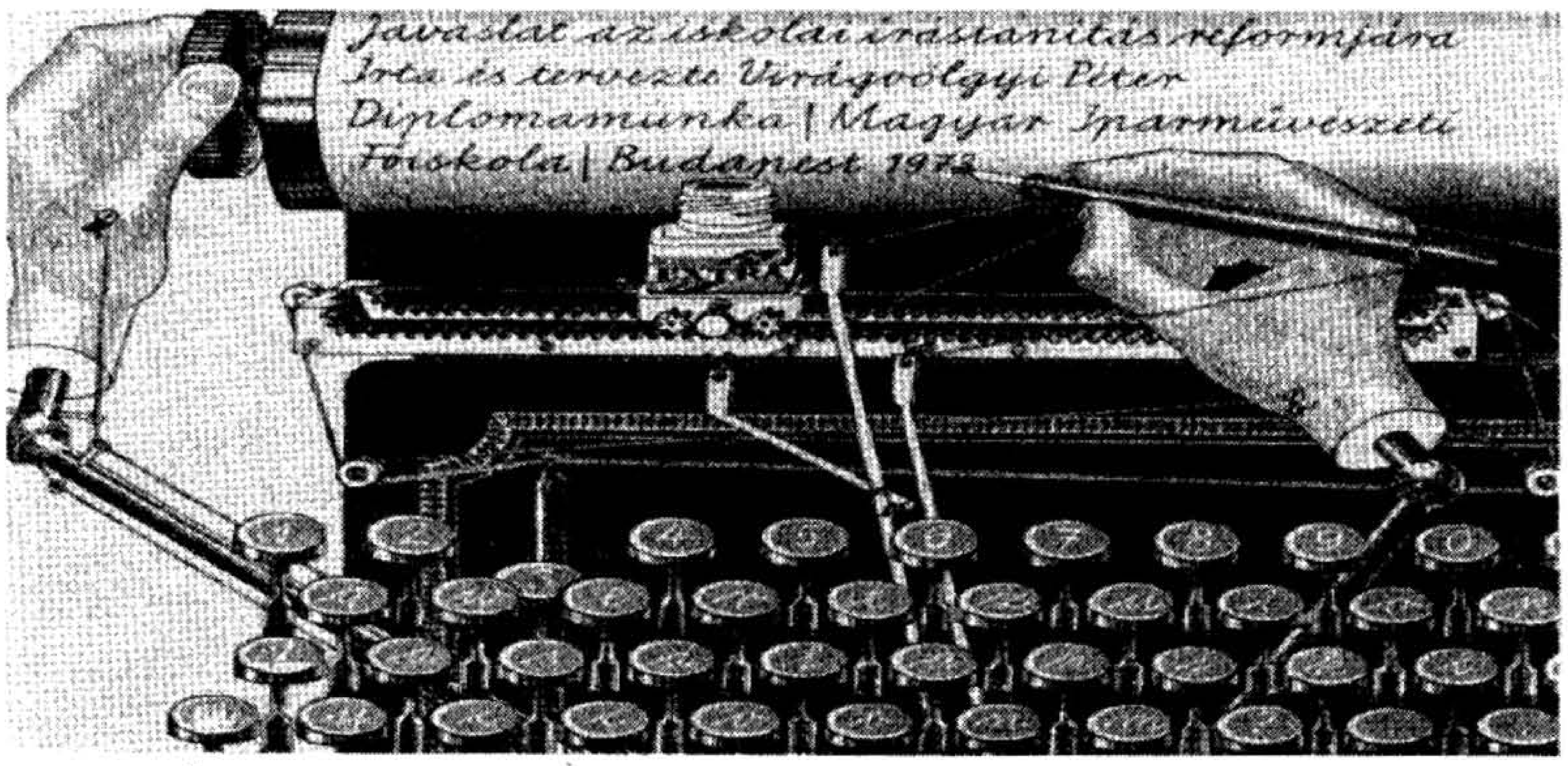
Беларуская Рэдакцыя Польскага Радыё

14.30 (панядзелак), 18.30 (нядзеля) Беларускі літаратурны рух у Польшчы — гутарка Алеся Барскага. **16.30 (панядзелак), 14.30 (аўторак)** Агляд тыднёвіка "НІВА". **18.30 (панядзелак), 16.30 (нядзеля)** Разважаньні пра мову — што думаюць слухачы наконт месца беларускае мовы ў сьвеце і ейнае будучыні. **19.00 (панядзелак), 17.00 (нядзеля)** Канцэрт віншаваньняў, дзе кожны слухач зможа перадаць пажаданьні сваім блізкім і знаёмым, каханай і каханаму — усім. **18.30 (аўторак), 14.30 (серада)** Эканамічны блёк — бізнэс, банкі, Варшаўская Акцыянэрная Біржа, курсы валютаў, эканамічнае супрацоўніцтва Польшчы і Беларусі. **16.30 (аўторак), 18.30 (пятніца)** Хроніка спорту, усякая ўсячына. **16.30 (серада), 14.30 (чацьвер)** Культурныя актуальнасьці — тэатральныя прэм'еры, выставы, сустрэчы з польскімі і беларускімі мастакамі, кіно, кнігі. **18.30 (серада)** "Пад знакамі Арла і Пагоні" — гістарычная гутарка. **18.30 (чацьвер)** Гісторыя беларускае мовы. **18.30 (чацьвер), 14.30 (пятніца)** Навукова-тэхнічная перадача — досьледы знакамітых навукоўцаў, тэхнічныя "разыначкі", недаступнае. **16.30 (пятніца), 14.30 (субота)** Госьць тыдня. **18.30 (субота), 14.30 (нядзеля)** Гутаркі Сакрата Яновіча "Ад Бібліі да беларускае літаратуры". **16.30, 19.00 (субота)** Рэдакцыйная пошта — адказы на лісты нашых слухачоў. **14.30 (нядзеля)** Рэлігійныя гутаркі айца Ўладзімера Месюка. Усё гэта пераплецена цікавою музыкай: як клясычнаю, гэтак і лёгкаю.

19.00 (серада) Агляд Czasopisu i Przeglądu Prawosławnego (кожны трэці тыдзень месяца)

Трансьлююцца:

а 14.30 на кароткіх хвалях 41,18 м і 50,04 м (адпаведныя частоты 7285 і 5995 кГц), а 16.30 на кароткіх хвалях 41,27 м і 49,22 м (а.ч. 7270, 6095 кГц), а 18.30 на кароткіх хвалях 49,22 м (а.ч. 6095 кГц).

АНДРЭЙ ХРАПАВІЦКІ

Апакаліпсіс

Дзень за днём накрапае дождж.
Кроплі ператвараюцца ў патокі,
Дасягаюць зямлі, і толькі аблокі...
Вада, вала паўсюль, узлоўж.
Бясконцы, шэры небасхіл,
Зямля, што мае стаць дрыгвою,
Пра паляпшэньне — адно мроі,
Патокі, рэкі між магіл.
І Нёман прагне зь берагоў
Прарвацца ў тое асяродзьдзе,
Прамовіць дзе баяцца: "Годзе!"
Дажджу і зграі чужакоў,
Закрыць, і каб ня бачыў Бог
Народ, што страчвае сумленьне,
Сваё ганебнае стварэньне
Цяпер хавае у дамох.

СЯРГЕЙ ПАТАРАНСКІ

Аголены нэрв

***

Ты вывеў свой народ на сьцезі жорсткіх
войн,
жабрацтва, марадзёрства і падману,
за тое ў сатаны любімейшы герой
і прыхвасьцень Люцыфэра паганы.
Халоп, які ўскараскаўся на трон,
хлусьнёй сваёю апляваўшы Бога,
сваё сумленьне ты зьмяшаў з крывёй
— у пекла табе, выб...дак, дарога.

***

Божа, дзе жа справядлівасьць,
дзе канец крывавым бітвам,
дзе да душ высокіх літасьць,
сіла слоў тваіх малітваў?!
Ну чаму даеш сьвятыні
на пацеху псам бязмозглым.
Бог, зьміры сваю гардыню
і даруй спакой і розум.

***

Народ у кабаку шуміць,
гармідар, гучны сьмех і п'янства.
Тут сустракаюцца вар'яты,
каб забыцьцём тугу зьмяніць.
Сьляпой ілюзіі палёт
хавае столь ад злога сьвету.
Тут заліваюць сум паэты,
калі сьпіваецца народ.

***

Пад глупы сьмех дурацкіх кляунад,
як з малатка ідзе дзяржава.
Усё на продаж! Скончаны парад
свабоды і паэтаў славы.
Ліхое шоў ілюзорных спраў
прыгожа сьвет абкруціць вакол пальца,
бо кожны меў тут тое, што ўкраў
і вераць людзі блазнам і паяцам.

***

Пад гімнаў бесталковы звон
расьлі мы ў сонечным балоце —
ў краіне, дзе салодкі сон
хаваў гразь і хлусьні брыдоцьце.
І новы супэр-чалавек —
народу на такіх шанцуе —
працягвае савецкі век, —
для нас цяпер турму рыхтуе.

***

Красамоўных размоваў гул
заглушае крупіцы праўды.
Праўда тут — гэта марны гук
варты злой і няўдзячнай раты.
Красамоўства — курыны пух.
Гонар ваш, як ануча на кратах.
Праўда тут вымагае мук,
дык ці вартыя мукі пагарды.

Цяжкая лірыка

***

Від з вакна майго старога
— адзінoе суцяшэньне...
І ня прагну я другога,
калі побач спусташэньне.
Прасьлізгае нерат вецьця
праз разьбітыя пэнаты...
Сэрца — як кавалак сьмецьця
на прадоньні аўтастрады.

ЯЗЭП ВІСАРЫЁНАЎ

Сакрэтна (Пры азнаямленьні зьнішчыць!)
Агенту "Металину" ад рэзыдэнта "Осохова"
Інструкцыя №1.

"Ва ўмовах скрухі
ды галоты
вам, агент,
адведзеная роля
зь першага
абраньніка народу
вырабіць
"найноўшага дэ-голя"!
роля вам
ня станецца дэбютам,
бо ж актор,
"Металин" вы тактоўны.
Экс-банкіра
выстаўце
банк-крутам,
а Карпенку —
каралём бавоўны.
Пазьняка —
зрабіце паліцаем,
Ганчара —
няўлоўным Дон-Жуанам,
а Сямёна —
параўнайце з баем,
а Саветы —
зь небясьпечным клянам!
Вы мастак у нас,
"Металин" штатны,
дык малюйце ж фарбамі
густоўна!
Вымалюйце Новікава
здатна
брэжнеўскім прыхільнікам галоўным.
Станіслава —
гучна тытулуйце
злодзеем ня простым,—
а "ў законе"!
Ды прэстыж народнага
мацуйце, —
каб пачысным быў
на гэтым фоне!
Гэтаксама
выкрывайце контру
ў кожным
міністэрскім асяродку!
На "нянашых"
адшукайце "компру",
каб як час насьпее —
даць наводку!
Папярэдзіць мушу —
без эксцэсаў!!!
Не Пэрона ж робім,—
а Дэ-Голя!
Хопіць нам, Мiталин"
сьцюардэсаў,
дый зламаных скіпiцаў даволі!
Памятайце!
Зробіце памылку, —
галавой адкажаце за гэта!
Бо й карову нагадае —
"Мілку",
ды ж і "кантрабандныя партрэты"!
Вам "гайдук"
у справах дапаможа,
а "Тоновіч"
прыглядзіць за вамі,
бо ў яго ёсьць практыка, —
ён можа
за ўвесь ЦыК былы
таўчы мазгамі.
Навучаў ён некалі
Мікіту,
як прамову
мовіць у "ААНе",
каб наўмысна
выказаць агіду
ўсёй буржуйска-
капіталістычнай здані.
Дык Мікіта й выдаў
у той "лізе"!
У руках туфлю трымаў, —
бы молат!
Трэба й пры цяперашняй
адлізе,
каб у нас такі
зьявіўся волат!
Дбаць ня будзем мы
пра кукурузу,
бо сасьпелі
іншыя пачаткі.
Вернем моц
Савецкаму Саюзу,
усталюем
даўнія парадкі!
Ён хай мэціць
на пасад Генсэка,
мы ў бюро,—
пасочым за парадкам!
Вырабім
такога чалавека,
каб на зайздрасьць быў
усім нашчадкам!!!
Кастру пераплюнім
і Лі-Пэна,
Мао, Сі-Ял-Піна,
дый Салама!
Хай кіруе сто вякоў
нязьменна,
А памрэ, —
кіруе хай таксама!
Ён да ўлады
неказана хцівы,
дык няхай кіруе
ўсім сусьветам!!!
Ух! Якія ж, братка,
пэрспэтывы
мне ды вам
адчыняцца пры гэтым!!!"
10 жніўня 1996 г.
(далей будзе, а як — пакажа жыцьцё)

СЯРГЕЙ ПРЫЛУЦКІ

Ой, каханы мой куточак!
Ты прабач жа мне за тое,
Што цябе пакінуў дзесьці
За далёкім гарызонтам,
Што табе на разьвітаньне,
Не пакінуў цёплых словаў.
Але хутка я вярнуся.
У пакутлівым чаканьні
Голас сэрца ўпарта ные:
"Як жа Маці там бяз сына?"
26-29.07.96

***

Спалены сьцяг.
Адазвана Пагоня.
Мова пакрыўджана.
У галечы бульбяк —
Мы пасярэдзіне
Мёртвага мора
З правадыром,
Без духоўных прысмак.
Дзесьці ўдалечы
Віднеюцца горы,
Побач —
Прагніўшы, дзіравы "Русак".
О, правадыр!
О, паганая морда!
Што ж ты бяз мапы
Павёў нас, дурак?!
Ты хоць ня лезь
У трухлявую лодку,
Бо разам зь ёю
На дно паплывем.
Дзесьці ў аблоках
Бялее голуб —
Апошняя магчымасьць
Пазьбегнуць гарэм.
20.04.96 г.

Адвечны боль

Я ня ведаю, як мне пачаць.
Сэрца да краёў напоўнена жалем:
перад вачыма твары, трупы, ямы, кроў,
пустыя вачніцы чарапоў —
нібы я быў там.
Здаецца гэта ўсё страшэнным сном —
не, гэта ня сон.
Яшчэ шмат гадоў будзе адгукацца ў сэрцы
боль стогнучых у ямах.
Нябожчыкі стогнуць!
Здаецца, стогне ўся зямля.
Я сярод начы прачынаюся —
Яны тут, побач. Ужо адным сваім поглядам
распавядаюць пра той час — дзікунства час,
крычаць, моляць:
"Пахавайце нас па-людзку!"
Я не магу бяз сораму чуць гэты плач,
бяз сораму за ўчынкі
нашых продкаў-нелюдзяў.
Забыўшы іх, мы страчваем свой твар,
мы ўжо ня людзі —
мы зборышча манкуртаў,
істоты без душы.
Ня сьпіцца. Сон адбіў сэрца боль.
Ніяк не пакідаюць думкі аб катах:
"Прыдаткі сталінізму жывуць і цяпер...
за гэтыя гады яны так нічога і не зразумелі...
ШТО яны прынесьлі ў мільёны хат..."
7.05.96 г.

ВІКТАР ЖЫБУЛЬ

Без усякіх намёкаў

Я без усякіх намёкаў аб...
і без усякіх намёкаў пра...
вось што скажу: не расце баабаб
на левым беразе ракі Дняпра.
Я без усякіх намёкаў пра...
і без усякіх намёкаў на...
вось што скажу: не зловіш бабра
там, дзе працякае Панамскі канал.
Я без усякіх намёкаў на...
і без усякіх намёкаў аб...
вось што скажу: хавае здаўна
шмат розных тайнаў карты маштаб.
7 лістапада 1995 г.

ВІКТАР ЛІЦЬВІН

Я Беларус

Я Беларус
Да сьлёз
Матулечкі
Маёй,
З маленства
Незямной.
Напрыканцы
Распавядаю
Вам, панове,
Душа
Імкнецца
Да размовы,
Гамоніць
Душа
Такімі
Словамі,
Дзе няма
Марфэм
Чужых.
Агеньчык
Гэты
Разгараецца
Ў душы
Бабулечкінай,
Дзедавай
Размовай,
Напоем тым
Чырвоным,
Родным,
Бо не згасіць
Гаворкі
Годнай
Вар'яты, вам,
Адзін праклён
Народны
Дасягне вас
У вяках
За тое,
Што вы
Робіце
З народам
Нашым
Цёмным,
Родным.
15.03.96 г.

***

Усе словы чыгунныя, цяжкадумныя
Зямля прыцягвае і ператварае ў пыл,
Толькі лёгкакрылыя словы-матылі
Не загубяцца ў чорнай зямлі.
Паляцяць яны
Да вачэй і вушэй людзкіх,
І захаваюць бацяны
Словы сінія ў бусьлянках сваіх
27.03.96 г.

ШАРАМЕЦЕВА ГАННА

Абраз Багародзіцы дзедаўскай дзідай працялі.
У двор павыносілі куфры. Дзяліцьба,
рабунак.
Пад рогат і сьвіст у адрыне матулю расьпялі.
Ліхвяр на скарынаўскай кнізе крымзоліць
рахунак.
Чужынскія коні між яблынь бацькоўскага
сада.
Уласнай крывёй захлынаецца помста сьвятая.
На пляц з-пад фіранкі зларадна лупаціцца
здрада.
О, зьлітуйся, Ойча! Дай моцы, бо я не
стрываю.
Аддай маё сэрца ў палон справядліваму
гневу.
Дай моц на расплату. Адно на Цябе
спадзяваньне.
— Ты моцы жадаеш? Прасі Найчысьцей
шую Дзеву.
... Я шчыра малілася. Панна дала мне
каханьне.

Трызьненьне

...Анёлы ціха абступілі.
У сутарэньне павялі.
Паволі сьвечку загасілі.
Цяжкую кнігу падалі.
Ад кнігі кволае сьвятло
на столь каменную плыло.
Чытаю дзіўнае прароцтва.
(Мне млосна. Кніга мкнецца з рук):
Прыўлашчыць права першародзтва
Пярэварацень і байструк.
Ён на людзей ману абрыне.
Сьвятыні выпаліць на дым.
І родны край з усьмешкай кіне
Пад ногі ворагам тваім.
Яго бароніць Люцыпар
І серны дым вакол клубіцца.
І не закончыцца кашмар
Пакуль хоць хтось яго баіцца.
На ім падступства і праклён.
Ня будзе літасьці і цуда?
Што заслужыў, здабудзе ён.
Сабакам згіне, нібы Юда.
Усім кажы, што прачытала.
Тады адступіцца навала.
Закрыла кнігу. Ва ўтрапеньні
стаю, бы тое немаўля.
...Расталі сьцены сутарэньня.
Спакоем дыхае зямля.
Я ўласны страх перабару
Я сьведка. Я загавару!

Рыцарам Волі

На сытых конях чужынцы скачуць.
У мглістым небе мігціць Палын.
Старым гасьцінцам ступае Братчык —
актор вандроўны, удовін сын.
Казаў пра долю, якой ня бачыў,
хрыпеў пра волю — да нематы.
Што ж Маці Божая ў небе плача?
Кірмаш разьехаўся. Пляц пусты.
Нашто ўвабраўся у рызьзё Хрыстова
штукар вандроўны ня Божы сын?
Чые пакуты трываць гатовы?
Куды гасьцінцам брыдзе адзін?
У дымным небе маркотна днее.
Ступае коньніца па расе.
Ды сьпіць той першы, хто зразумее:
Ён гэты крыж за мяне нясе!
Ляжыць Айчына, бы ў сьне чароўным.
Варожы рогат душу пячэ.
Але ўсьміхнецца штукар-вандроўнік,
на сьпіну ўскінуўшы крыж ямчэй.

АНДРЭЙ ХРАПАВІЦКІ

Радасьць

О, радасьць, — сумны дысыдэнт
Згубілася між парадоксаў
І летніх раньніх, дзіўных росаў
Ня бачыць вока. Зьнік уппэнт
Мой аптымізм — мой сатэліт
Гадоў былых. Разьвеяў вецер
Дзіцячы, марны шчасьця міт,
Як час руйнуе твар кабеты.
Застаўся мне паперы аркуш,
Вячэрні сум застаўся мне,
І шчасьце ўсё, былая радасьць
Вісяць партрэты на сьцяне.

Замак Радзівіла ў Глыбокім

Ахвярую У.Скрабатуну

Цягне маё ўяўленьне туды,
Дзе горад мой больш, чым кут на касьцёх,
Дзе людзі ня баяць ў нябыце гады.
О, як я б жадаў перайсьці той парог!
Няўпэўнены крок у сьнеце чужых,
Сваё, пахаванае ў руінах.
Гартаю старонкі хвалюючых кніг,
А чую варожыя кпіны.
Дзе конуны тыя? Мо гэта міт?
І места маё толькі бяроза?
Той скажа: "Ці быў гэны твой калярыт?
Свой горад высока ўзносіш!"
Няхай табе кажуць, бо горад ня мой,
Няма тут прытулку для мрояў:
Праблемы разьвязваюць з пасяўной,
І ў прорву канае мой горад.
Я крочу па вулках да крамаў сьвятла,
Зьнікаю ў бяскроўным натоўпе.
Скразьняк між будынкаў
ня дасьць мне цяпла,
Ня грэе чужая вятроўка.
Цягне маё ўяўленьне туды,
Дзе горад мой больш, чым кут на касьцёх,
Дзе людзі ня бавяць ў нябыце гады.
О, як я б жадаў перайсьці той парог.

ІГАР СІДАРУК

Калі б не было...

***

Калі б не было Юды, хто б першы
асьмеліўся пацалаваць у вусны Яго?

***

Калі б не было фальшывых даляраў, чым бы
цешыліся жабракі?

***

Калі б там не было белых вішняў, хто б
пэцкалю даў смуродную фарбу?

***

Калі б не было паэтаў, па кім плакалі б
каханкі й турмы?

***

Калі б не было каханак, хто б варты быў
поціску рукі Камандора?

***

Калі б не было турмаў, іх зрабілі б зь
піянэрлягераў школяры...

***

Калі б не было ш а р ы х, як бы мы
пазнавалі адзін аднаго?

***

Калі б не было Хама, на пасадзе сядзела б
проста — хамло (о, адвечная несправядлі-
васьць!)

***

Калі б не было "тэлефона даверу", хто б
ведаў прычыны іншабачаньня самагубцаў?

***

Калі б не было сярнічак у скрынцы, хто б
займаўся ўцаненьнем сапраўднага кошту
пажараў?

***

Калі б не было апошняга ўздыху, навошта
ўзыходзіла б трава?

***

Калі б не было ліставаньня, навошта б я
складваў у тул стрэлы?

***

Калі б не было тваіх вачэй, я б ня ведаў
колеру ночы.

***

Калі б не было Сонца...
23 траўня 1986 г.

В.ПСЭЎДОНІМ

Я - Сальвадор Далі

Пазіраюць нябёсаў ружовыя дзьверы,
усплываюць празрыстыя кроплі паветра,
засыхае віно на чульлівай паперы,
узлыхае спакойна забытае рэтра.
Усьміхаецца дождж у блакітныя вочы
і аблізвае цела антычную кволасьць.
Мы па лёгкіх прысадах пад музыку крочым
і выплёўваем горыч у чорную паласьць.
Сыпле зоркі пачварнае сонца глынае
і з натхненьнем мацуе начныя палацы.
Лямантуе пад брудам сучаснасьць "сьвятая",
пераворвае цемрай суровыя пляцы...
Сярод хмар патанае гатычная сьмеласьць,
апускаецца долу клясычная млявасьць,
падакучвае воку антычная сьпеласьць.
І зьнікае да формы сьляпая цікавасьць...
Я зрываю
з мадон
эстэтычныя
строі.
Я надрэзваю
стэкам
іх цёплыя
сфэры,
Я выкідваю з памяці
пульхныя мроі
і ў сьлёзы на камне і гліне
ня веру!
А ўнізе скуголяць натоўпы пігмэяў
і шпурляюць мой помнік у ложак
пракрустаў,
Яны з гліны душу, як сваю, разумеюць,
Яны моляцца ніцма над створаным бюстам.
Яны лепяць з кароўіх гаўняшак Вэнэру.
Толькі я ў прыгажосьць яе болей
ня веру!
Яны робяць эскізы пупа з Бэльвэдэры.
Толькі ў моц Апалёна я болей
ня веру!
Свае вочы старыя ў кулак я зацісну
Узарваліся
вэны
тугім
вадаспадам...
Ды застыг на палітры спакой ненавісны.
Задаволіўся я
пацалункамі
зада.
1994

З Шэкспіра
(і ня толькі)

Сьцякае сонца на асвальт
крывавымі сьлязьмі,
і ладзіць Крыважэрны баль
на людзкімі касьцьмі.

Каварны гэты Бафамэт
з уладай воўчых зграй
дасягне хутка сваіх мэт
і ашчасьлівіць край,

бо з гэтай прагаю сьвятой
у вушы тых, хто сьпіць,
ён змог са шчырасьцю усёй
атруту шчодра ўліць.
1996

ЦІ ЗАЙМАЮСЯ Я ВЫХАВАНЬНЕМ СВАЙГО ДЗІЦЯЦІ?

Шмат настаўнікаў справядліва скардзяцца на тое, што бацькі, якія ў пачатковых клясах увесь час цікавіліся посьпехамі ў вучобе свайго дзіцяці, губляюць гэтую цікавасьць зь ягоным пераходам у старэйшыя клясы. Некаторыя з татаў і матуляў бачаць тут прычыну ў тым, што ў сярэдняй школе дзеці ўжо больш самастойныя і добра ведаюць тое, што павінны рабіць. Дый яны самі добра цяпер ведаюць сваіх дзяцей.

Што ж, адкажыце на пытаньні тэсту і вызначыце, ці дастаткова ўвагі Вы надаяце выхаваньню свайго дзіцяці.

1. Колькі навучальных прадметаў было ў Вашага дзіцяці ў мінулым навучальным годзе і колькі ў гэтым (спытайце адразу ў сына ці дачкі) **а)** я назваў(-ла) колькасьць прадметаў дакладна; **б)** амаль дакладна; **в)** вельмі наблытаў(-ла)?

2. Колькі бацькоўскіх сходаў Вы наведалі: **а)** я наведаў(-ла) усе (ці прапусьціў адзін); **б)** прапусьціў(-ла) два; **в)** не наведаў(-ла) аніводнага з розных прычынаў?

3. З настаўнікаў, якія выкладаюць у клясе Вашага дзіцяці: **а)** я ведаю ўсіх; **б)** ведаю некаторых; **в)** ведаю толькі аднаго.

4. Колькі разоў у мінулым навучальным годзе (хаця б дзеля цікавасьці) Вы праглядалі сшыткі і падручнікі свайго дзіцяці: **а)** я рабіў(-ла) гэта пэрыядычна; **б)** адзін-два разы на чвэрць (на працягу году); **в)** не рабіў(-ла) гэтага ніколі?

5. Калі Вы даведаліся, што дзіцяці цяжка даецца адзін ці некалькі прадметаў і Вы ня здольныя яму дапамагчы, што Вы будзеце рабіць: **а)** зьвярнуся па дапамогу да настаўнікаў ці іншых людзей; **б)** пайду ў дырэкцыю школу; **в)** прымушу дзіця сур'ёзьней ставіцца да "цяжкіх" прадметаў?

6. Большасьці дзяцей падабаецца займацца групамі, таму, калі да Вас прыходзяць сябры Вашага дзіцяці, каб пазаймацца, Вы: **а)** прымаеце іх і, калі ня можаце дапамагчы ў занятках, хаця б ствараеце ўмовы для іх; **б)** яны Вам вельмі замінаюць, але Вы іх прымаеце; **в)** яны будуць гэтым займацца ў іншым месцы.

А цяпер падсумуем вынікі:

Ад 6 да 4 пунктаў (варыянт "а"). Вельмі добра! Вы не падзяляеце думкі пра тое, што Ваша дзіця ўжо вялікае і зусім самастойнае. Вы цудоўна разумееце, што ў такім узросьце дзіця, калі на ягоным шляху сустракаецца шмат цяжкасьцяў, мае патрэбу ня толькі ў навучаньні, але і ва ўсім астатнім.

Ад 6 да 4 пунктаў (варыянт "б"). Вас хвалююць пытаньні вучобы, але будзьце асьцярожныя! Могуць узьнікнуць шматлікія "праблемы". Праблемы з вучобай могуць прывесьці да дэстабілізацыі ва ўсёй астатняй дзейнасьці дзіцяці. Не забывайцеся на гэта.

Ад 6 да 4 пунктаў (варыянт "в"). Будзьце шчырымі да канца і прыміце да ведама, што першымі на дапамогу дзіцяці ў пытаньнях вучобы павінны прыйсьці Вы і ўсе астатнія дарослыя чальцы сям'і. Аднак ня трэба трымацца крайнасьцяў. Пастарайцеся, пачатна хаця б з гэтай чвэрці, рабіць усё так, як у варыянтах "б". А потым пастаўце перад сабой мэту — дамагчыся, каб на ўсе пытаньні Вы змаглі даць шчырыя адказы, адпаведныя адказам пункту "а". Вы можаце гэтага дамагчыся!

Вядома, знойдуцца людзі, якія скажуць: "Я адказаў на ўсе пытаньні, у многіх выпадкаў выкарыстоўваў варыянт "в", але мае дзіця вучыцца добра". Так, будуць і такія. Прыміце гэта як чыстую выпадковасьць. Але ці павінны мы палагацца на шчасьлівы выпадак?

У ПАПЯРЭДНІХ НУМАРАХ (№1 – 23):

Кошты на менскіх рынках: Камароўка (ІНФ. №1, 7, 10, 21); Рэчавы рынак "Дынама" (ІНФ. №2, 8); Аўтарынак (ІНФ. №3, 12); Кошты на кампакт-дыскі (ІНФ. №4); Кошты на кватэры ў Менску. Кошты на офісы (ІНФ. №5, 17); Кошты на будаўнічыя матэрыялы (ІНФ. №6); Кошты на камптуары. Менск (ІНФ. №9); Кошты на філязофска-гуманітарную літаратуру (ІНФ. №18); Кошты на кватэры ў Менску (ІНФ.№24).

Транспарт: Расклад руху пасажырскіх цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФ. №1,15); Расклад руху прыгарадных цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФ. №2, 12); Расклад руху аўтобусаў ад а/с Менск-Цэнтральны і Менск-Усходні (ІНФ. №3, 16, 17); Расклад рэйсаў пасажырскіх самалётаў і ўсё пра аўтазапраўныя станцыі (ІНФ. №5).

Адукацыя: Замежнае навучаньне ў 1996 годзе (ІНФ. №1); Платнае навучаньне ў Менску. Камэрцыйныя ВНУ (ІНФ. №2); Дзяржаўныя ВНУ. Платнае навучаньне (ІНФ. №3-4); ВНУ. Акадэміі (ІНФ. №8-10).

Біржа працы: Аналіз стану рынку працы паводле зьвестак Менскага гарадзкога цэнтру занятасьці насельніцтва (ІНФ. №1- 9); Новыя вакансіі і працоўныя месцы на Беларусі (ІНФ. №1-25).

Адпачынак: Вучымся гуляць у прэфэранс (ІНФ. № 1-15); Вучымся гуляць у більярд (ІНФ. № 16-25); Тэсты, шахматныя і інтэлектуальныя задачы (ІНФ. №1- 25).

Спажывец: Тэлефонныя коды гарадоў Беларусі, краінаў блізкага і далёкага замежжа (ІНФ. №2); Твае правы, пасажыр (ІНФ. №2); Як купляць і прадаваць кватэру. Што азначае спэцыяльнае маркаваньне (ІНФ. №3); Месяцовы пасяўны каляндар (ІНФ. №4); Як вызначыць якасьць мясных і рыбных прадуктаў (ІНФ. №5); Пра новыя даляры. Праўда пра цыгарэты. Штрыхавы код — як яго расшыфраваць (ІНФ. №6); Як выбіраць абутак (ІНФ. №7); Міжнародная сыстэма гатэляў (ІНФ. №10); Каб вырасла рэпа вялікая...(ІНФ. №11); Як набыць аўтамабіль у Нямеччыне (ІНФ. №18 Заканчэньне); Вучымся эканомна кіраваць аўтамабілем (ІНФ. № 12, 15, 17); Зрабі сам (ІНФ. № 16); Соньнік (ІНФ. № 15, 17, 18 Заканчэньне); Спажывецкі тэст — прасы (ІНФ. № 20); Спажывецкі тэст — тэлевізары (ІНФ. № 21); Кошты на аўто ў Польшчы (ІНФ. № 21, 22); Гумкі (ІНФ. № 23); "Time Share": Як пазьбегнуць непрыемнасьцяў (ІНФ. № 23). Інвэстыцыйныя фонды: некалькі парадаў дробнаму ўкладальніку (ІНФ. № 23); Пыркі шампанскага (ІНФ. № 23); Рыбныя прадукты (ІНФ. №24); Гарэлка. Чаго баяцца? (ІНФ. №24); Тэст: Лякі для пазногцяў (ІНФ. №25).

Інструктар: Друкарня ў кожнай кватэры; За родную школу; Зьбіраемся ў падарожжа (ІНФ. № 19); Апэрацыя "ВАГІ" (ІНФ. №24); Адказнасьць кіроўцы (ІНФ. №25).

Здароўе: Перш чым зьвяртацца да лекара. Як кінуць паліць (ІНФ. №4); Прыродныя атруты (ІНФ. №10); Атлетычныя клюбы, шэйпінг, аэробіка, тэнісныя корты (ІНФ. №18); Комплексная ацэнка забруджаньня асяродзьдзя Менску і вобласьці (ІНФ. № 19); Тэст: асьпірын (ІНФ. № 22); Небясьпечныя лекі (ІНФ. № 22); Пра шкоду пасіўнага паленьня (ІНФ. № 22); Без дыеты не абысьціся (ІНФ. № 23); Перш чым купіць цацку, панюхайце! (ІНФ. № 23).

Гаспадарка: Газ у нашым доме. Як чытаць цэтлікі на вопратцы. (ІНФ. №5); ЖЭС. Рамонт жытла. Пункты прыёму замоваў на будаўніча-рамонтныя працы (ІНФ. №6); Як мыць і чысьціць посуд. Калі заліло кватэру... (ІНФ. №8); Як пабудаваць садовы домок. Дом і дзялянка (ІНФ. №9); Плянаваньне выдаткаў (ІНФ. №25); Каб не было пажару (ІНФ. №25).

Грамафон: Старонка вершаванага радка (ІНФ. №6, 8, 11, 17, 19, 20, 24, 25).

Харчаваньне: Якую гарбату мы п'ем. Пра часнык (ІНФ. №7); Бары, рэстараны, ковярні Менску (ІНФ. №15).

Спорт: Вынікі спаборніцтваў і інш. (ІНФ. №7, 9, 19).

Бібліятэка: Новыя паступленьні ў кнігарні. Рэцэнзіі (ІНФ. №9, 10, 11, 15, 16, 18-25).

За мяжою: Хто такія ньюёрцы; Ліставаньне з навучальнымі ўстановамі ЗША (ІНФ. №17); Жэнэва (ІНФ. №25).

Беларусь і сьвет. Індзейцы у Беларусі (ІНФ. № 21).

БІЛЬЯРД

ЗАНЯТАК 9

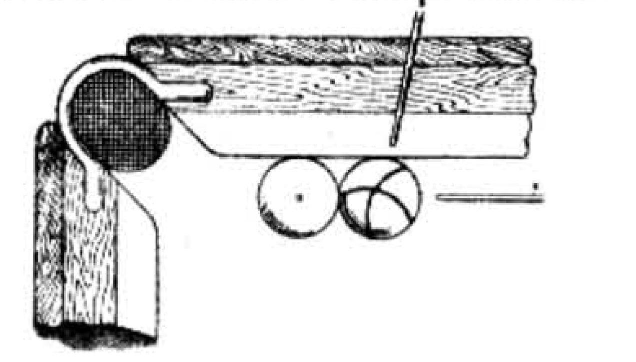
(Праця г. Пачатак у N 16)

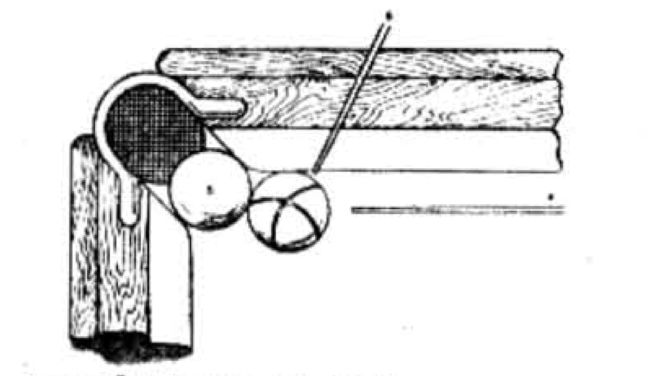
У заходніх краінах карыстаюцца зазвычай невялікія шары (58-62 см у дыямэтры), сухія, лёгкія, абсалютна дакладныя ў памерах. На айчынных буйных шарах, якія маюць дыямэтар ад 69 да 73 мм, якасна выканаць удар "масэ" вельмі цяжка.

Забароненыя ўдары

Найчасьцей у більярднай гульні сустракаюцца такія забароненыя ўдары, як "прапіх" і "націск".

"Прапіх" магчымы, калі бітак і гуляльны шар стаяць ушчыльную да борта лузы (мал. 36). Спрабуючы згуляць такі шар, некаторыя гульцы наносяць удар, не адрываючы кій ад бітка, г. зн. па сутнасьці, прапіхваюць гуляльны шар у лузу. Такі шар не залічваецца, выцягваецца з лузы і ставіцца на стол.

Другі забаронены ўдар – "націск" магчымы, калі тыя самыя шары стаяць побач з кутняй лузай, амаль ушчыльную да яе.. Прычым гуляльны шар упіраецца ў скулу лузы (мал. 37). Калі на бітак націснуць кіем, то гуляльны шар "зашрубуецца" ў лузу. Такі шар таксама не залічваецца й выстаўляецца на стол.

У абодвух выпадках шары дазваляецца згульваць толькі "рэзанымі ўдарамі".

Да забароненых удараў належыць таксама падвойны ўдар, калі падчас прыцэльваньня перад асноўным ударам наклейка выпадкова дакранулася да "свайго" шара.

Адыгрыш – гэта тэхнічны прыём, які дазваляе пасьля ўдару "свайму" шару аддаліцца ад гуляльных шароў ці проста спыніцца ў пазыцыі, вельмі нязручнай для гульні.

Значнасьцю адыгрыш амаль не саступае майстэрству класьці шары ў лузы. Хаця выгуляць партыю, увесь час адыгрываючыся, вельмі цяжка.

Звычайна адыгрывацца трэба тады, калі няма надзеі дакладна пакласьці шар і, тым самым, прымусіць партнэра таксама адыгрывацца й рызыкаваць пры гэтым зрабіць падстаўку. Пры адыгрышы вельмі важнае значэньне мае характар спартоўца – ягоная стрыманасьць.

У адказных партыях даводзіцца рабіць пяць-шэсьць і болей адыгрышаў запар, асабліва пры гульні з моцным партнэрам. У своеасаблівым двубоі адыгрышаў першымі звычайна не вытрымліваюць гарачыя гульцы, якія, неахайна адыгрaўшыся, робяць падстаўку.

Разам з тым, адыгрыш мае адну вельмі важную нязручнасьць. Пры частым ягоным выкарыстаньні ён непрыкметна "зьбівае" гульца з кія, г. зн. адмоўна ўплывае на прыцэл і дакладнасьць удару пры кладцы шароў у лузы.

Разгледзім найпашыраныя адыгрышы.

Адыгрыш кляпштосам – гэта адзін зь лёгкіх удараў, які выкарыстоўваецца ў тых выпадках, калі ёсьць шар для адыгрышу (мал. 38). Ударыўшы па шару, што стаіць ля борта, кляпштосам, "свой" застаецца ля борта (становіцца ўшчыльную да яго).

Калі ж прыцэльны шар знаходзіцца не ля самага борта, то робяць невялікі "накат", пасьля чаго "свой" падыдзе да борта шчыльней.

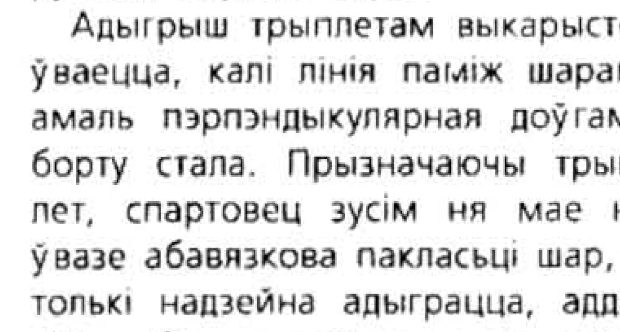
Адыгрыш дуплетам з адыходам назад. Гэта адзін з самых ужывальных і лёгкіх відаў адыгрышу. Напрыклад, досыць часта ў заключнай стадыі адказных гульняў, асабліва калі гульня ідзе ў апошнім шары, адыгрываючыся дуплетам у кут, часта прыцэльны шар накіроўваюць ня ў гэты кут, а на сярэдзіну кароткага борта (мал. 39).

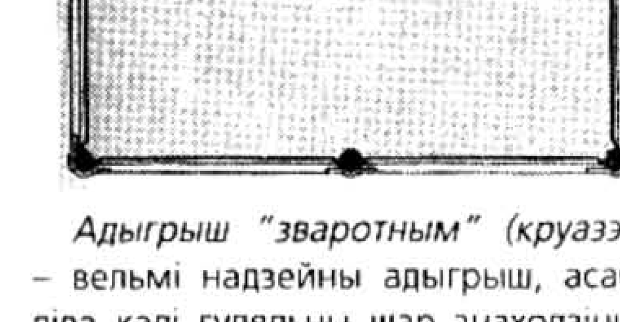
У гэтым разе можна пазьбегнуць падстаўкі й перашкодзіць партнэру зрабіць дакладны ўдар.

Пры адыгрышы дуплетам у сярэдзіну ўдар не павінен быць празьмерна моцным, гэта дазволіць прыцэльнаму шару, які ня трапіў у лузу", заставацца пасьля выкананьня ўдару каля доўгага борта.

Адыгрыш трыплетам выкарыстоўваецца, калі лінія паміж шарамі амаль пэрпэндыкулярная доўгаму борту стала. Прызначаючы трыплет, спартовец зусім ня мае на ўвазе абавязкова пакласьці шар, а толькі надзейна адыгрaцца, аддаліўшы бітак далей ад цэнтру стала і паставіўшы яго на кароткі борт стала (мал. 40).

Адыгрыш "зваротным" (круазэ") – вельмі надзейны адыгрыш, асабліва калі гуляльны шар знаходзіцца на вялікай адлегласьці ад бітка ўшчыльную да борта ці побач зь ім (мал. 41).

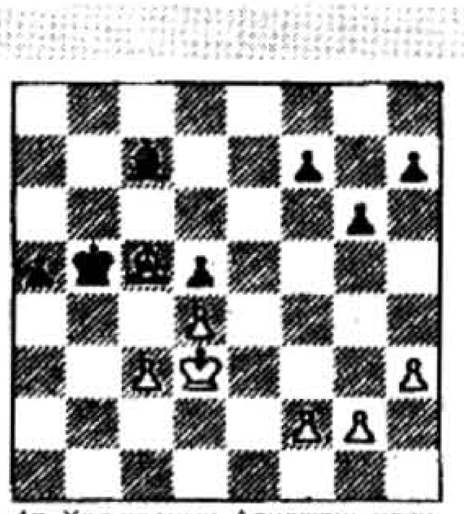

Працяг у наступным нумары

ШАХМАТЫ

1п. Ход чорных. Адшукаць найкарацейшы шлях да перамогі.

4п. Ход чорных. Адшукаць плян перамогі.

2п. Ход чорных. Ці могуць яны выратавацца?

5п. Ход белых. Ці дастаткова іхнае перавагі для перамогі?

3п. Ход чорных. Паспрабуйце давесьці, што два кані мацнейшыя за двух вышнікаў.

6п. Ход чорных. Перамога альбо нічыя?

Адказы ў наступным нумары

АДКАЗЫ НА ПАПЯРЭДНІЯ ЗАДАНЬНІ

Шахматы

Тлумачэньні:

Кароль – **Кр;**
Гетман (Фэрзь) – **Г;**
Вежа (Тура) – **Вж;**
Вышнік (Слон) – **В;**
Конь – **К.**

1п. 1 ... Ke5! Памылкова 1 ... Kg5? 2. h6 Kf7 (калі 2 ... Ke4+-, то 3. Kpg6!+-) 3. h7 Kh8 4. Bg8 Kf7 5. Kpg6 Kh8+ 6. Kph6+-. 2. Be6 Kh8+ 6. Kph6+-. 2. Be6 Kf7! 3. Kpg6 Kpg8! 4. B : f7+ Kph8=.

2п. 1. Kpf3! Kpf2? прыводзіць да нічыёй, бо конь не ў стане выгуляць тэмп для перадачы чарговасьці ходу. 1 ... Kph1 2. Kpf2 3. Kc3!Kah1 4. Ke4 Kph2 5. Kd2 Kph1 6. Kf1 і 7. Kg3X.

3п. Зможа. 1. Kg6! a4 2. Kf4 з пагрозай 3. Kd3. 2 ... Kpc3 3. Kd5+ Kpb3 4. Kf4= Памылкова 1. Kf7? a4 2. Ke5 Kpc3!-.

4п. 1. Kc6! Памылкова 1. Ka6? Ba7! 2. Bb8 3. Kc6 Bd6=. 1 ... Bc7 @. Kd8! Не жадаючы набліжэньня чорнага караля, 2 ... Bb8 3. Kpf5 Kpf8 4. Kc6!. Цяпер важна забясьпечыць закон апазыцыі. Да нічыёй вядзе 4.Kpe6? Kpe8 5. Kc6 Bc7=. 4 ... Bc7 5. Kpf6! Kpe8 6. Kpe6 і белыя прарываюцца каралём на c8, што забясьпечвае ім няцяжкую перамогу.

5п. 1. Kpb5 Kpc3 2. Bf6+ Kpd3 3. Kpa4 Kpc2 4. Kpb5! (пагражала 4 ... b3) 4 ... Kpb3. Калі 4 ... Ke3; то 5. Kp : a5 b3 6. Kpa4 Kd5 7. Ba1=. 5. Be7 – прыйшлі да першапачатковай пазыцыі. 5 ... Ke5 6. Bd6 Kc6. Ахвяраў каня чорныя спрабуюць забясьпечыць прасоўваньне мяжнікаў. 7. Kp : c6 a4 8. Kpb5 a3 9. Be5 a2 10. Ba1 Kpa3 11. Kpc4=.

6п. Белыя дамагаюцца нічыёй. 1. Вжa3! Кепска 1. Вжf3? a3+! 2. Kpa2 Гc4+ 3. Вжb3+ Kpa4 4. Kpa1 a2-+. 1 ... Гf6+ 2. Kpa2 Гh6 3. Kpb2 Гh1 4. Вжd3 Гa8 5. Вжa3=.

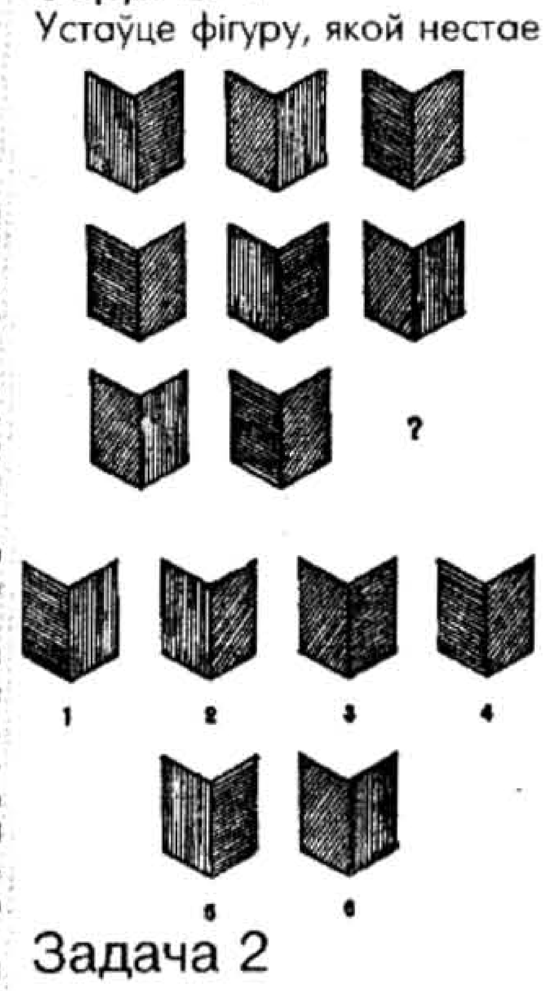
Забаўкі

1. 4 2. 324 3. PUMPERNICKEL

ЗАБАЎКІ

Задача 1

Устаўце фігуру, якой нестае

Задача 2

Устаўце лік, якога бракуе

8 12 24 60 ?

Задача 3

Падстаўце слова, якога бракуе

REMBRANT =83
SEZANN =48
CONSTABLE =?

Адказы ў наступным нумары

Таямнічы Нюрнбэрг

Да 50-х угодкаў заканчэньня Нюрнбэрскага працэсу

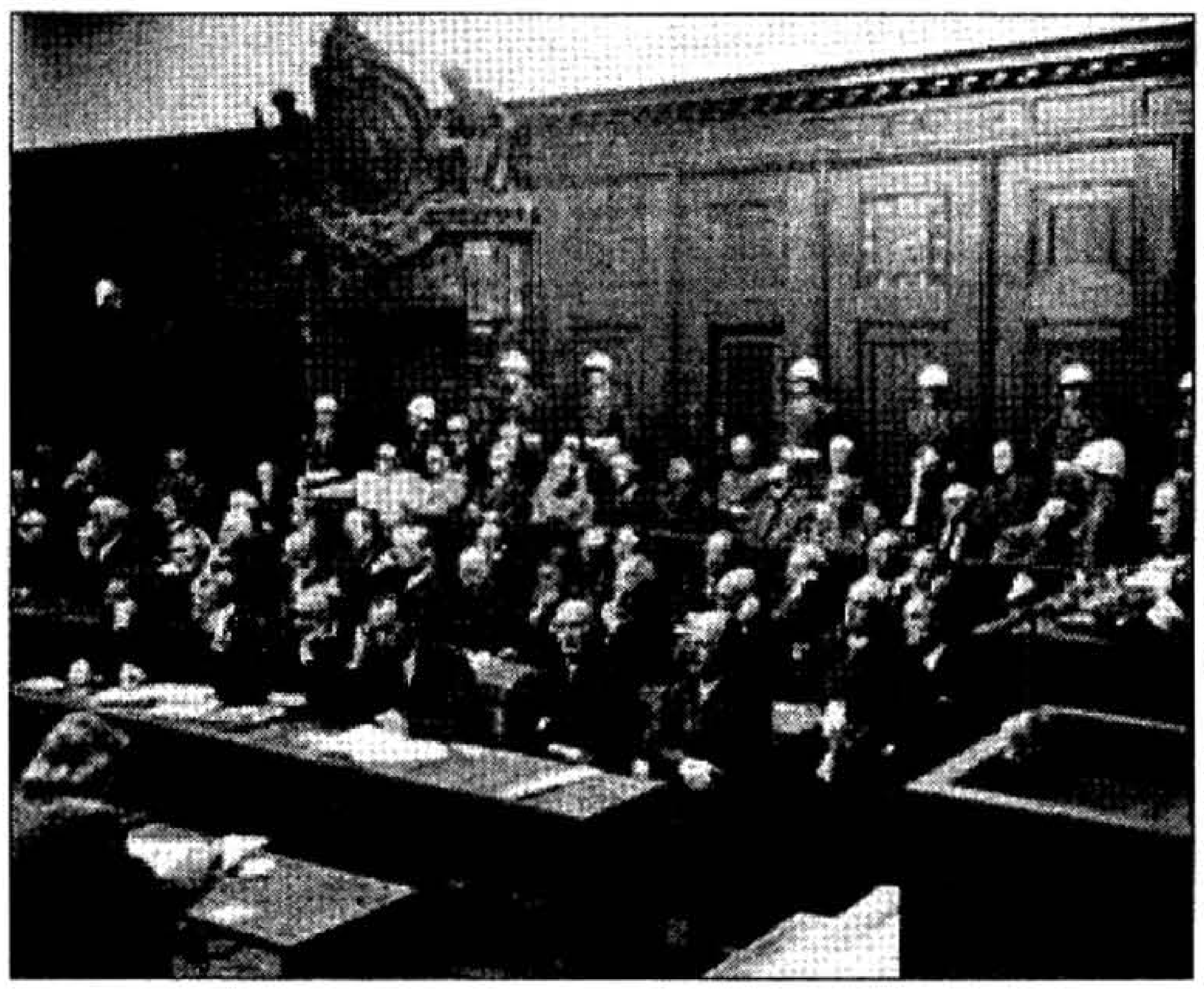
Нюрнбэрскі працэс цягнуўся 11 месяцаў — з 20 лістапада 1945 г. да 1 кастрычніка 1946 г. Міжнародны трыбунал правёў 403 адкрытыя паседжаньні. Стэнаграфічная справаздача заняла 16.000 старонак. Абвінаваўцы прад'явілі 2630 дакумэнтаў, абарона — 2700. Абвінавачаных баранілі 27 адвакатаў і 54 іх памочнікі. Для запісу працэсу спатрэбілася 27 кілямэтраў магнітнай стужкі.

Сакратарыят Міжнароднага ваеннага трыбуналу (куды ўваходзіў і савецкі прадстаўнік А.Паўтарак) падрыхтаваў на ангельскай, францускай, нямецкай і расейскай мовах поўную стэнаграму судовых паседжаньняў разам з дакумэнтамі абароны і абвінавачаньня для афіцыйнай публікацыі. У 1947-1949 г. убачылі сьвет 42 тамы на ўсіх названых мовах, акрамя расейскай. СССР падрыхтаваў свае выданьне — сямітомнік (1957-1961). Натуральна, туды ўвайшлі нават ня ўсе выступы абвінаваўцаў, ня кажучы ўжо аб прамовах абаронцаў і вялізнай колькасьці дакумэнтаў.

Чаму ж СССР ня стаў публікаваць матэрыялы Нюрнбэргу ў поўным аб'ёме? Напэўна, прычыны былі тыя ж, што і пры ўтойваньні ад грамадзкасьці сакрэтных пратаколаў да савецка-германскіх дамоваў 1939 году. Бо ў Нюрнбэргу менавіта яны першыя і былі прадстаўленыя абаронай, што, у сваю чаргу, выклікала вострую дыскусію.

Ідэя міжнароднага судовага працэсу над галоўнымі нямецкімі ваеннымі злачынцамі ўпершыню была прапанаваная Савецкім урадам у 1942 годзе, але доўгі час не знаходзіла падтрымкі ў Вялікабрытаніі і ЗША. 8 жніўня 1945 г. у Лёндане нарэшце была падпісана адпаведная дамова. Быў створаны Міжнародны Ваенны Трыбунал (МВТ). 29 жніўня апублікавалі першы сьпіс 24-х галоўных ваенных злачынцаў, якія несьлі асноўную адказнасьць за ўсе злачынствы, здзейсьненыя гітлераўцамі, і павінны былі стаць перад Трыбуналам.

6 кастрычніка галоўныя абвінаваўцы ад краін-удзельніц працэсу падпісалі ангельскі тэкст абвінаваўчага заключэньня. У яго аснову была пакладзена канцэпцыя агульнага пляну або змовы дзеля дасягненьня сусьветнага панаваньня. За наступныя чатыры месяцы — да першага судовага паседжаньня — МВТ зрабіў велізарную падрыхтоўчую працу. Былі адабраныя і вывучаныя тысячы нямецкіх дакумэнтаў, апытаныя сотні сьведкаў, вывучаныя кілямэтры кіна- і фотастужак, знайдзеныя рэчавыя доказы.

Для кіраваньня савецкай дэлегацыяй у Маскве была створана спэцыяльная ўрадавая камісія. Яе працу, у адпаведнасьці з указаньнямі Сталіна, накіроўваў Молатаў праз Вышынскага. У камісію ўваходзілі генэральны пракурор СССР К.Гаршэнін (старшыня), наркам юстыцыі, прадстаўнік органаў дзяржбясьпекі і іншыя. Дэлегацыя СССР на працэсе ўвесь час знаходзілася пад жорсткім і негалосным кантролем. Усе асноўныя дакумэнты — прамовы абвінаваўцаў, праекты абвінаваўчага заключэньня і іншыя матэрыялы — пасылалі Сталіну, Молатаву, Малянкову, Берыі, Мікаяну, Жданаву, Гаршэніну, Рычкову (наркам юстыцыі РСФСР) і Дэканозаву (намесьнік наркама замежных справаў СССР).

Будучы ў Маскве, члены камісіі не заўсёды адэкватна ацэньвалі абстаноўку на працэсе і часта давалі зусім невыканальныя ўказаньні. У прыватнасьці, на катэгарычнае патрабаваньне Вышынскага савецкі бок імкнуўся атрымаць ад галоўнага абвінаваўцы ад ЗША Р.Джэксана згоду на перадачу яму ўсіх дакумэнтаў, якія датычыліся СССР. Аднак гэта было немагчыма, бо тэму агульнай змовы павінна была асьвятляць амэрыканская дэлегацыя.

Адсалютна невыканальным аказалася і іншае патрабаваньне Вышынскага. Палічыўшы, што савецкая дэлегацыя яшчэ не дастаткова добра падрыхтаваная да працэсу, а ўступная прамова, якую камісія паслала на апрабацыю ў ЦК, не вярнулася з належнымі рэкамэндацыямі, Вышынскі дамагаўся адтэрміноўкі адкрыцьця працэсу на 2-3 тыдні. Аднак на гэты раз партнэры СССР у камітэце абвінаваўцаў не саступілі. Уносілі нэрвознасьць у працу савецкай дэлегацыі і тыя даносы ад прадстаўнікоў органаў дзяржбясьпекі, якія ўвесь час ішлі ў Маскву.

У канцы лістапада ў Нюрнбэрг накіраваўся сам Вышынскі. Адной зь першых ягоных задач тут было складаньне і зацьверджаньне пераліку пытаньняў, якія «зьяўляюцца недапушчальнымі для абмеркаваньня на судзе». Рудэнку было даручана «дамовіцца з іншымі абвінаваўцамі не кранацца шэрагу пытаньняў, каб СССР, ЗША, Англія, Францыя і іншыя Аб'яднаныя Нацыі ня сталі аб'ектам крытыкі з боку падсудных».

Напэўна, Сталін і Молатаў разумелі, што такія дзеяньні, як сумесны зь Нямеччынай захоп Польшчы, далучэньне трох незалежных прыбалтыйскіх дзяржаваў, могуць быць кваліфікаваныя як злачынствы супраць сьвету.

Акрамя гэтага было вырашана:

«Абавязаць т. Рудэнку і т. Нікітчанку папярэдне прагледзець усе дакумэнты іншых дэлегацыяў, якія паступаюць для прад'яўленьня суду, і патрабаваць, каб гэтыя дакумэнты зацьвярджаліся на камітэце абвінаваўцаў. Па кожным дакумэнце т. Рудэнка і т. Нікітчанка абавязаны даваць заключэньне аб яго прымальнасьці з гледзішча інтарэсаў СССР, у выпадку патрэбы не дапускаць перадачы і абвяшчэньня на судзе непажаданых дакумэнтаў».

Дадаткам да гэтага пратаколу служыў пералік пытаньняў:

1. Адносіны СССР да Вэрсальскай дамовы.
2. Савецка-нямецкі пакт аб ненападзе 1939 году і ўсе пытаньні, якія маюць да яго якое-небудзь дачыненьне.
3. Наведаньне Молатавым Бэрліну, наведаньне Рыбэнтропам Масквы.
4. Пытаньні, зьвязаныя з грамадзка-палітычным ладам СССР.
5. Савецкія прыбалтыйскія рэспублікі.
6. Савецка-нямецкая дамова пра абмен нямецкага насельніцтва Літвы, Латвіі і Эстоніі зь Нямеччынай.
7. Зьнешняя палітыка Савецкага Саюзу і, у прыватнасьці, пытаньні аб пратоках, пра нібыта тэрытарыяльныя прэтэнзіі СССР.
8. Балканскае пытаньне.
9. Савецка-польскія адносіны (пытаньні Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі).

1 кастрычніка 1946 году быў абвешчаны прысуд Міжнароднага Ваеннага Трыбуналу. Да страты сьмерцю праз павешаньне былі прысуджаныя: Герынг, Рыбэнтроп, Кейтэль, Розэнбэрг, Франк, Фрык, Кальтэнбрунэр, Штэйхер, Ёдль, Заўкель, Зэйс-Інкварт і Борман (завочна); да пажыцьцёвага турэмнага зьняволеньня — Гес, Функ і Рэдэр; да турэмнага зьняволеньня на 20 гадоў — Шырах і Шпэер, на 15 гадоў — Нэйрат і на 10 гадоў — Дэніц; Шахт, Папэн і Фрычэ былі апраўданыя. Член Трыбуналу І.Нікітчанка заявіў асобнае меркаваньне адносна прысуду для Шахта, Папэна, Геса і абвінавачаных арганізацыяў (Трыбунал не прызнаў злачыннымі арганізацыямі ўрадавы кабінэт фашысцкай Нямеччыны, генштаб і вярхоўнае камандаваньне нямецкіх узброеных сілаў).

Пасьля адхіленьня Кантрольнай радай для Германіі хадайніцтва аб памілаваньні прысуд аб сьмяротным пакараньні быў прыведзены ў выкананьне ў ноч на 16 кастрычніка 1946 г. Целы пакараных і Герынга, які скончыў жыцьцё самагубствам за гадзіну да пакараньня, былі сфатаграфаваны і потым спалены, а прах іхні быў разьвеяны па ветры.

Нюрнбэрскі трыбунал асудзіў ня толькі злачынцаў, якія сядзелі на лаве падсудных, але і фашызм як сыстэму, якая варожая самому чалавецтву.

Савецкі Саюз і Францыя выступілі за арганізацыю наступных міжнародных працэсаў над галоўнымі вайсковымі злачынцамі, у прыватнасьці за неадкладную падрыхтоўку суда над буйнымі нямецкімі прамысловцамі. Але ні ЗША, ні Вялікабрытанія не падтрымалі гэтую прапанову.

Падрыхтаваў Ігар Кузьняцоў.

Радзіма Дзюрэра

Нюрнбэрг, старажытнае места ў Баварыі на рэчцы Пэгніц, магло застацца ў гісторыі як радзіма вечнага Альбрэхта Дзюрэра — геніяльнага мастака, тэарэтыка мастацтва, які зьявіўся тут на сьвет у 1471 годзе. І дагэтуль у Нюрнбэргу існуе адна з найлепшых у сьвеце алоўкавых фірмаў.

У гісторыі Беларусі гэты горад, апроч іншага, зазначаны і тым, што тут выйшла рукапісная газэта, якая паведамляла пра разгром пад Воршаю расейскага войска, — ці ня першая ў сьвеце газэта.

А праз некалькі стагодзьдзяў Нюрнбэрг стаў вядомы ўсяму сьвету. Але ня ўласнай гісторыяй, а гістарычнай дзеяй, якая мела сусьветнае значэньне. Упершыню ў гісторыі на лаве падсудных апынуліся тыя, хто прайграў вайну.

Да гэтага суда прайгралыя вайну караліся стратамі тэрыторыі, кантрыбуцыямі, рэпарацыямі... У 1945 годзе сьвет вырашыў пакараць ня нацыю, якая вайну прайграла, а нацыю, якая прывяла да ўлады тых, хто перайтварыў вайну ў ідэалёгію. Міжнародны Трыбунал асудзіў ідэалёгію нямецкага нацыянал-сацыялізму. Сярод асуджаных не было беспартыйных. Судзілі партыю, дзяржаўную службу бясьпекі і тайную паліцыю. Дванаццаць чалавек былі прыгавораныя да страты, сем — да пажыцьцёвага альбо доўгага зьняволеньня...

Упершыню сьвет прызнаў, што ёсьць злачынства большае за забойства — гэта забойства паводле ідэйных матываў, і яно ня можа мець даравальня, колькі б ні мінула часу. Тут упершыню прагучаў тэрмін: «злачынства супраць чалавечнасьці». Была створаная міжнародная прававая база для вышуку і пакараньня такіх злачынцаў.

Праз дзясяткі гадоў ледзь не штогод з розных закуткоў сьвету прыцягваюць да суда тых, хто загадваў забіваць і забіваў сам. Памятаеце «ката Ліёну» Кляўса Барб'е? А сёньня, праз паўстагодзьдзя, знайшлі яшчэ аднаго — Эрыха Прыбке, якога судзяць у Рыме. Прыкладаў можна прывесьці шмат.

Урокі Нюрнбэргу не прайшлі марна. Не мінула паўстагодзьдзя, як месцы на лаве падсудных, якія займалі тыя, хто служыў у гестапа, занялі тыя, хто служыў у «Штазі». Нямеччына выракласа свайго камунізму гэтаксама, як і свайго нацызму. Можа, памятаеце Эрыха Хонэкера?

Беручы прыклад зь немцаў, ад ідэйных вупыроў пазбавіліся і нацыі Сярэдняе ды Ўсходняе Эўропы. Законы людзкасьці сталі неаспрэчнымі і непахіснымі для тых, хто лічыць сябе эўрапейцамі.

У чым сэнс правасудзьдзя, ужо з вызначэньня — справядлівага суда? У немінучасьці пакараньня. У людзкой веры ў тое, што зло, як бы глыбака ні пусьціла яно карані, будзе асуджана.

Неасуджанае зло прарастае новымі і новымі атожылкамі. І людзі, ня маючы веры ў закон справядлівасьці, ня бачаць мяжы паміж сьвятлом і цемраю. Непрыцягнуты да суда разам з нацызмам, камунізм, які мусіў бы падзяліць адказнасьць за распальваньне Другой сусьветнай вайны, прарос жахлівым лесам у Кітаі, Карэі, Кампучыі, крывавым тэрорам — у Афрыцы, Лацінскай Амэрыцы. Ці не таму мы ўсё яшчэ памятаем Нюрнбэрг, у спадзеве на трыюмф розуму?

Яшчэ адзін досьвед: разам з тымі, хто аддаваў загады, будуць пакараныя і тыя, хто іх выконваў. Па іроніі, галоўны віноўнік «урачыстасьці» ў Нюрнбэргу не прысутнічаў. Як, дарэчы, праз гады і Хонэкер не падзяліў лёсу сваіх паплечнікаў, якія адбываюць цяпер свае тэрміны за кратамі.

Хто скажа, што гэтыя ўрокі не для нас? Калі людзі замест выдатных алоўкаў біруць у рукі гумовыя палкі, яны мусяць памятаць пра свой непазьбежны Нюрнбэрг.

Сяргей Харэўскі

Адам Глёбус

Зямля і калодзеж

Занатоўкі эгаіста

Бацькаў бацька, дзед Валодзя не любіў віроў, але шанаваў той кавалак рэчкі Ятранкі, што плыве праз нашу зямлю.

«Вось наша рэчка, і гэтае балота маё, а вунь там ляжыць тваё поле. Зямлі няшмат, але хопіць, каб паставіць незалежную гаспадарку. Дзяды твае і прадзеды куплялі зямлю па лапіку, па палосцы, каб сабраць у гаспадарку. Сабралі, пабудаваліся, зажылі... Немцы спалілі хату. Рускія забралі зямлю. Табе, Бог дасьць, давядзецца пачынаць спачатку. Толькі памятай, калі раптам надарыцца магчымасьць вярнуць зямлю па дакумэнтах, не пагаджайся браць іншую, быццам больш яе і лепшая. Настойвай, каб аддалі бераг Ятранкі, які сто гадоў наш. Бо спрытныя паны абавязкова нечага не дададуць, каб ты штогод на паклон хадзіў, бо ці лесу не хапацьме, ці то сенажаці. На нашай зямлі дзьве каровы, цяля, авечак дзесяць, два кабанчыкі ўтрымаць можна. Куры і трусы таксама не зашкодзяць. Каня давядзецца наймаць, ці зараз ёсьць чэскія трактары, варта ўзяць. Зажывеш... А не захочаш на зямлі рабіць — аддасі ў арэнду. Зямлю купляй і не прадавай. Мне цяжка было: і вайна, і хата згарэла, а ні лапіка не прадаў. Забралі, абрабавалі — іншая рэч. Сьвет мяняўся і будзе мяняцца. Бяжыць рэчка ў мора, а хмаркаю вяртаецца назад, так і зямля вяртаецца да гаспадара».

Фота Вячаслава Адамчыка, 1980 год.

Дзед Валодзя верыў, што я вярну нашу ніву. І я спрабаваў выканаць запавет. Як толькі пачалі паціху калгасныя палі раздаваць арандатарам, я прыгатаваўся да барацьбы.

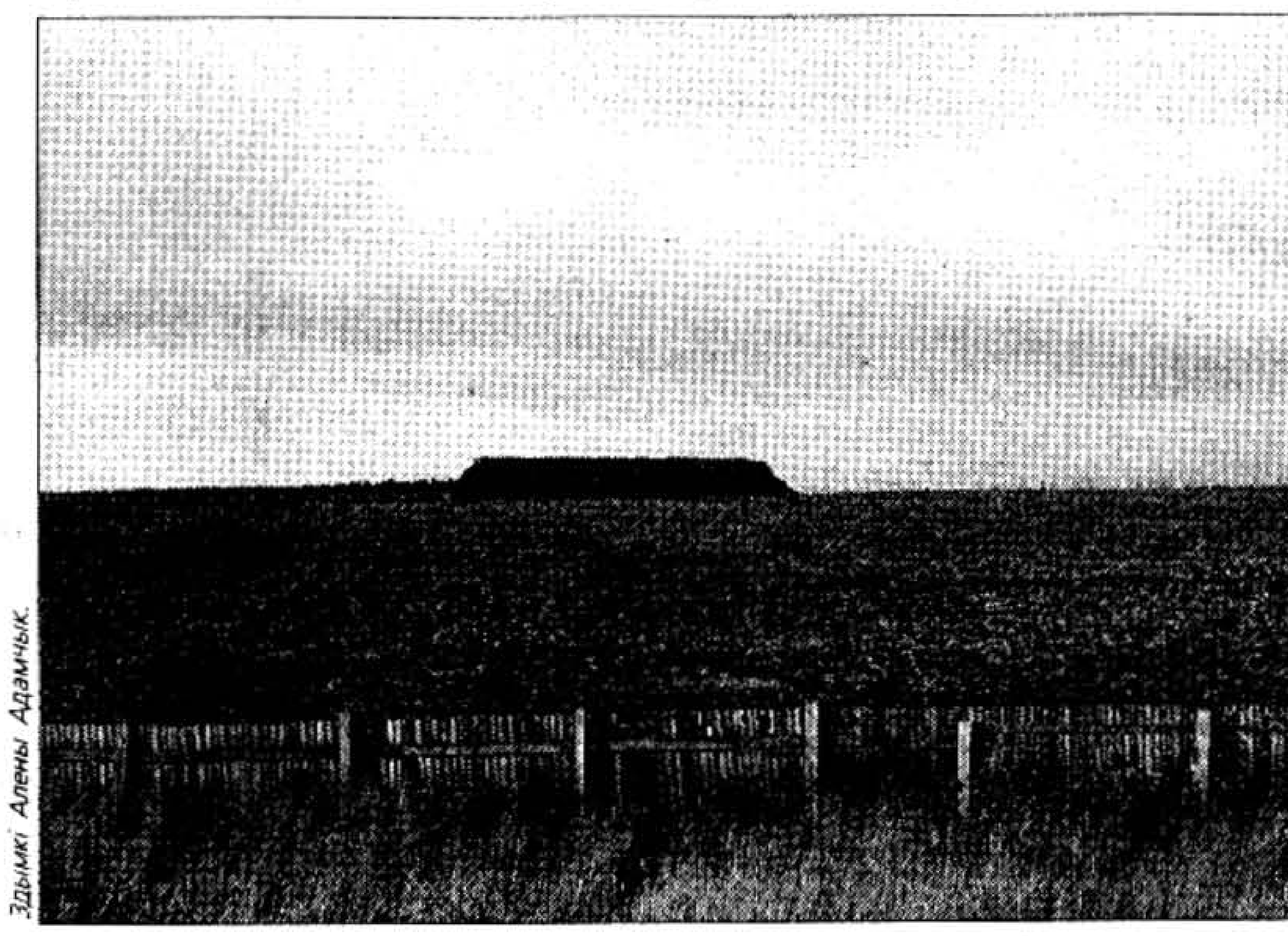
У той рэвалюцыйны час працаваў я ў часопісе «Крыніца», дзе спраўна ладзіліся штотыднёвыя гулянкі з жывой і мёртвай вадою. Сярод гасьцей «Крыніцы» апынуўся старшыня таго самага калгаса, дзе ляжыць дзедава зямля. Асьмялеўшы пасьля кілішка, я падсеў да чырванатварага старшыні. Ён быў згодны даць любую іншую зямлю, толькі ня тую, што пазначана ў нашых дакумэнтах.

«Усё зьмянілася, дзе рос лес, легла поле, вада і тая рэчышча мяняе, адзін бераг падмываецца, а другі асотам зарастае. А ты хочаш усё на стары капыл перакуліць. Мне не падабаецца ня тое, што ты зьбіраесься калгасна-саўгасную зямлю ў прыватны сэктар перадаць, абурае тэндэнцыя. Такія, як ты, на зямлі не працуюць, а ўсіх вучаць жыць. Каб мы былі ў іншым месцы, я б інакш гаварыў. Апошняе слова: пакуль я гаспадару, не палюбуесься ты сваёй зямлёю».

Чырвананосы старшыня і ўсярэдзіне быў чырвоны, як фашыстоўскі штандар. З такімі чырвонымі старшынямі дзедавыя землякі гаварылі сапраўды па-іншаму. Першага кіраўніка калгасу падпільнавалі ў вёсачцы Таўкуны дый застрэлілі на кладцы. Так той першы і не перайшоў рэчку Ятранку. Бадай, і апошняга чакае начная сустрэча на кладцы. Вядома, нельга два разы зайсьці ў адну і тую ж ваду. Але хто сказаў, што чырванапысага старшыню застрэляць каля Таўкуноў? Колькі тых рэчак у Беларусі?! І штодня на кожную рэчку, на кожную крыніцу, на кожны калодзеж апускаецца ноч.

Плынь часу, як вада з уласнага калодзежа.

«Вось надумаўся капаць новы калодзеж на старасьці гадоў, — казаў дзед Валодзя, — здаецца, да суседзкага два крокі ступіць. Ніхто ня супраць, каб мы ў Кумагэраў ваду бралі. Толькі суседава дабрыня

Здымкі Алены Адамчык.

Уладзімер Арлоў

Вустрыцы а пятай

Зацемкі з манхэтэнскіх ваколіцаў

З вышыні 35.000 футаў Шатляндыя выглядае вясковаю коўдрай з брунатных, зялёных і жоўтых шматкоў розных адценьняў, на якой, скруціўшыся ў клубкі, прыгрэлася парачка пухнатых белых котак.

* * *

Калі хтосьці не захоча даць веры, што ў XVI ст. я пазіраваў Лукасу Кранаху Старэйшаму для ягоных «Самсона і Далілы», няхай знойдзе адпаведную залю ў Мэтраполітэн-музэі. Я ў кашулі свайго ўлюбёнага малахітавага колеру заснуў, уладкаваўшы галаву на грудзях у пяшчотнай каханкі, якая ўжо ведае таямніцу мае нечалавечае сілы. Можна ўявіць, зь якой вострай асалодаю левая рука Далілы лашчыць мае рассыпаныя па вішнёвым аксаміце сукенкі кудзеры, бо правая рука пасьпела ўзброіцца нажніцамі, а ў садзе, таймуючы радаснае нецярпеньне, ужо затаіліся філістымляне. Хто паслужыў мастаку мадэляй Далілы, пакуль невядома.

* * *

У царкве Маці Божай Жыровіцкай у Нью-Брансуіку, штат Нью-Джэрсі, раптам заўважаеш, што рэчаіснасьць набыла нейкую новую якасьць. Адчыняюцца дзьверы, і ў абліччы зграбнай сьветла-русай дзяўчыны знаходзіш адказ: у гэтых сьценах, як і наагул паўсюль, дзе зьбіраюцца беларусы, фантастычна высокая для Амэрыкі канцэнтрацыя прыгожых жанчын.

* * *

Расейскамоўная, зь мяккім габрайскім акцэнтам газэтка «Вечерний Нью-Йорк» зьмясьціла чульлівае паведамленьне пра 15-фунтавага лёбстэра Карліта, які доўгія гады працаваў рэклямным агентам у супэрмаркеце і быў адпушчаны на волю актывістамі таварыства абароны жывёлаў. На думку актывістаў, Карліт пражыў на сьвеце болей за чвэрць стагодзьдзя. У двух крыху меншых лёбстэраў (а па-наску, марскіх ракаў), якіх сябра прыцягнуў з крамы на рагу 1-й авэню і 6-й стрыт, працоўная біяграфія аказалася карацейшаю.

Пасьля трох пінтаў піва і лёбстэравай шыі з тузінам каралеўскіх крэвэтак спалучэньне ярка-чырвоных кавалкаў абсмактанага панцыру зь зялёным бутэлечным шклом ужо не выклікае ранейшае ўкveленасьці. Цяпер можна камфортна адкінуцца ў фатэлі і пад прыемнае гудзеньне кандыцыянэру аддацца плыні ўспамінаў пра піянэрскае дзяцінства, калі разам зь сябрамі ўцякаў зь лягеру на Ветрынскае возера, варыў там у вядры дробных айчынных ракаў, падглядваў за старэйшай важатай і маладым маёрам зь мясцовага вайсковага гарадка, а ўвечары ўпотай спрабаваў складаць вершыкі. У тым ліку і пра Амэрыку:

В переулках трущобных
И на мусорных кучах
Вспоминаешь невольно
О Родине...

* * *

Калі а пятай раніцы паводле менскага часу возьмесься жаваць сьвежую вустрыцу, ня выціснуўшы на яе струменьчык цытрынавага соку, найдакладнейшым з усіх магчымых атрымаецца параўнаньне ейнага смаку з прозаю народнага пісьменьніка Беларусі Івана Навуменкі.

* * *

Пачутая ў Амэрыцы беларуская показка: у вітрыне польскае кнігарні на Манхэтэне выстаўлена кніга Хэмінгуэя «Stary i morze». «Ого! – заінтрыгавана спыняецца нейкі тутэйшы беларус. – Стары і – можа!»

* * *

Хоць і надзвычай рэдка, аднак такую мурынку ў Нью-Ёрку –дзе-небудзь у музэі ці на мастацкай выставе – таксама сустрэнеш: на шостым, а мо і на сёмым дзясятку, але з грацыёзна-субтыльнаю дзявочай постацяй і зь невялікай галоўкаю, чыю беззаганную дасканаласьць дазваляе ацаніць неверагодна сэксуальная фрызурка, вынаходнік якое здолеў пакінуць слой срэбных валаскоў якраз такой празрыстае таўшчыні, каб праз яе сьвіцілася шакалядавая асноведзь.

* * *

Уявіце вычварныя камбінацыі жылаў і артэрыяў ускрытага паталягаанатамам трупу, і перад вамі будзе дакладная насьценная схема манхэтэнскіх аўтобусных маршрутаў.

* * *

Заплюшчу перад сном вочы і зноў убачу вечар на горным летніку ў Юлі і Паўла Андрусішыных: хвоі, дробны, але непалахлівы амэрыканскі зайчык у траве за дзесяць крокаў ад дому, вялікая клюмба і падобныя да нашых хрушчоў калібры над белымі крэмавымі і ружовымі кветкамі духмянае табакі. Памяць дапоўніць гэтую вартую пэндзля Анры Русо ідылію ўсяго адной адсутнай дэталяй — сьвежым нумарам «The New York Times» з рэдакцыйным артыкулам «The Tyrant of Belarus».

* * *

Прыемна бывае сустрэць на ранішнім Манхэтэне добрую знаёмую. Асабліва калі гэта родная пляменьніца Івана і Антона Луцкевічаў, былая жонка Аўгена Калубовіча і цяперашняя бабуля сьпевака Данчыка Яніна Каханоўская, якую некалі ў Ракуцёўшчыне насіў на руках Максім Багдановіч.

Учора мы вярталіся з гор, і яна ўзгадала, як у чэрвені 1941 году на менскай вуліцы бесклапотна мыліся агаленыя да поясу нямецкія жаўнеры, а пастаўлены побач з калёнкаю патэфон сьпяваў:

Если завтра война,
Если завтра в поход...

* * *

Ва ўкамплектаванай суцэльнымі рарытэтамі бібліятэцы спадарыні Яніны знаходжу выдадзеныя ў 1950-м у Парыжы «Воспоминания» Івана Буніна, дзе ён па чарзе разьбіраецца зь Ясеніным («талант пошлости и кощунства»), з Бальмонтам («всю жизнь поистине изнемогал от самовлюбленности»), з Брусавым («бессовестно лгал о своем знании языков») etc.

А нашае зацятае недрукаваньне густа аброслага мітамі дзёньнічка М.Багдановіча (няхай там гаворыцца не зусім пра літаратуру і літаратараў) выглядае дэманстрацыяй нацыянальнае няўпэўненасьці і ня болей.

* * *

Ураньні Зянон чытае мне свой верш пра траву, што пажоўкла так, як на радзіме, але там, за вакном, не радзіма.

* * *

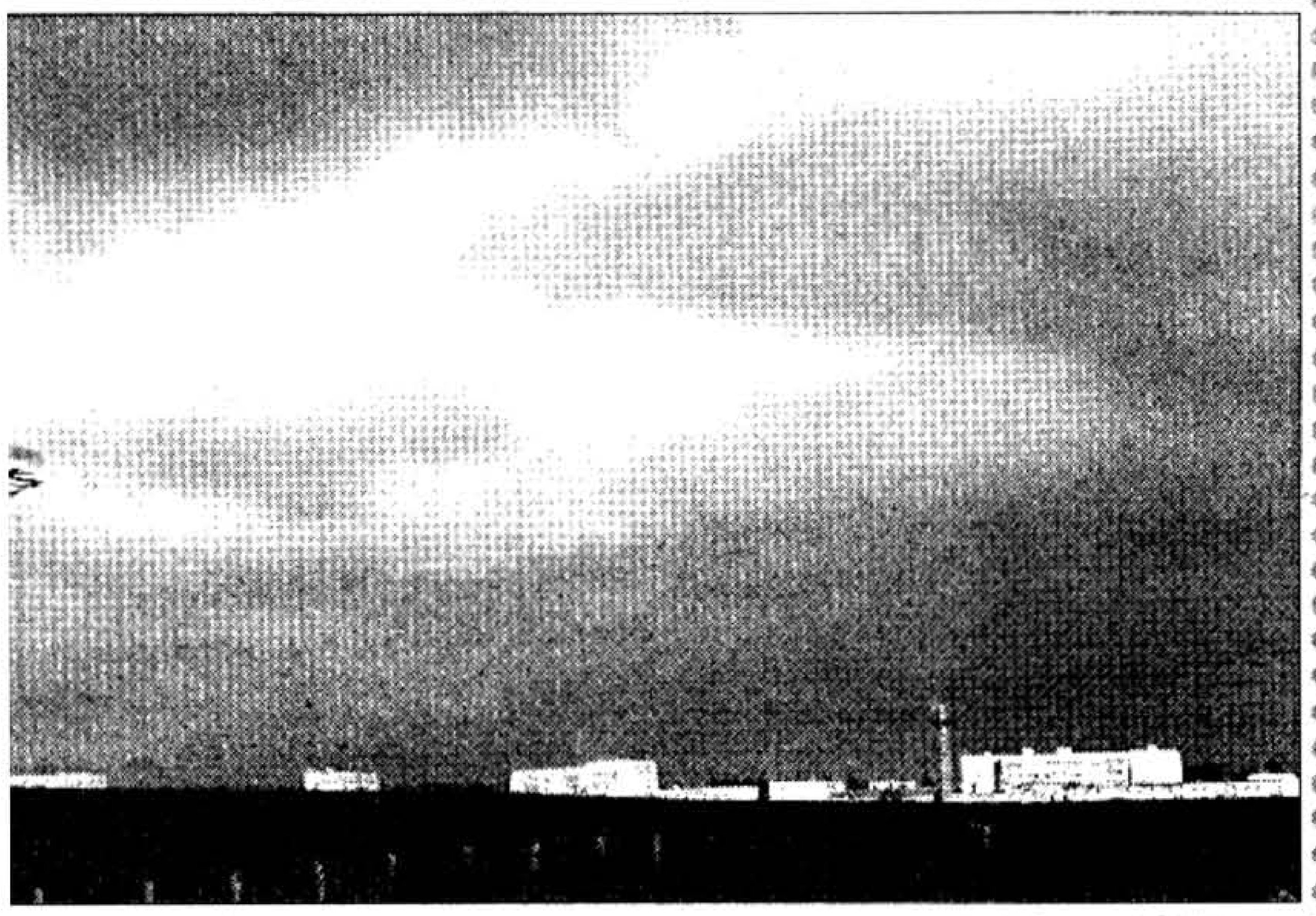
Пасьля стрэсу ад пераломy клубу Натальля Арсеньнева колькі дзён гаварыла на чысьцюткай расейскай мове.

* * *

На выставе афрыканскага мастацтва ў музэі Гугенхайма, сярод чорных камэрунскіх скульптур, вясёленькіх суданскіх масак і ўтульных ахвярных камянёў з Танзаніі, над якімі спрытна завіхаліся продкі сёньняшніх чарнаскурых наведнікаў, чыя колькасьць набліжаецца да крытычнае масы, халоднай зьмейкаю высьлізгвае аднекуль думка аб тым, што гадоў праз пяцьдзясят тут адчыніцца выстава эўрапейскага мастацтва і на нізе гэтай геніяльнай бэтоннай сьпіралі гэтаксама, як і цяпер, будуць граць і сьпяваць музыкі, але ўжо ня чорныя, а белыя, і, калі яны, валячыся з ног ад стомы, зробяць кароткую пярэрву, натоўп белазубых слухачоў

зьменлівая, як надвор'е ў верасьні. Вось я ўсё жыцьцё меў калодзеж. Вянкі старога зруба згнівалі, я капаў новы. Цяперака куплю бэтонныя колы, пастаўлю вечны калодзеж і да апошняга дня ваду меціму, і людзям застанецца. Паміраць зьбірайся, а калодзеж капай. Вось я вапну купіў, ажно дзьве машы- жом рэж і на хлеб маж. Можна такі тынк зрабіць, што ня трэсьне і сто гадоў прастаіць. Пра сто гадоў жартам кажу. Але вапна добрая, не сумнявайся. Як нашу ніву вернеш, як поле, рэчку, лес сабе забярэш і пачнеш у садзе дом ставіць, тады і адкапаеш дзедаў скарб».

Зямлю я пакуль што не вярнуў,

ны, а дом цагляны не паставіў, саветы не далі, не пэрспэктыўная наша вёска, сказалі, і падмурак трактарам разьвярнулі. Так і ляжыць вапна ў зямлі, за старым калодзежам, мэтры тры ўздоўж платадмерай і капай. Праз нашу вапну столькі дажджоў прайшло, што яна стала як масла, хоць бяры, на- дом не паставіў і вапну не адкопваў. Усяму свой тэрмін надыходзіць. Напэўна, не прыйшоў мой час дом будаваць і кроквы ўздымаць вышэй за суседавы. А таму дажджы ўсё яшчэ гасяць дзедаву вапну, што ляжыць за адзінаццаць крокаў ад новага калодзежа.

Менск, 1996 г.

раніцы

не пачне пляскаць у ладкі, а незадаволена прысунецца бліжэй...

Намагаючыся абагнацца ад гэткага відовішча, вы крыху пасьпешліва заходзіце ў бакавую залю, дзе дамінуюць два велізарныя творы: на адным – няроўна адцяты чалавечы ступак, на другім – жыўцом вырванае блакітнае вока. (Якога колеру скура на ступаку – пытаньне для дэбілаў.) Вы амаль пэўныя, што вам паказваюць зьмешчаныя ў фармалін часткі чалавечага цела і, толькі наблізіўшыся, разумееце: гэта ўсяго толькі ўмела падсьветленыя слайды. Думаць пра тэхналёгію здымкаў чамусьці ня прагнецца.

* * *

Зьяўленьня ўбачанага на выставе ступака міжволі чакаеш у вагоне падземкі, дзе зарабляе свае даляры факір-індус, аднак, на шчасьце, ён выцягвае з магічнага капелюша традыцыйную галубку.

* * *

Гэтай навіне пакуль што ня веру: Арсеньнева страціла зрок.

* * *

Адна з істотных хібаў (ці вартасьцяў?) славы ў тым, што яна імкнецца вызваліць свайго ўладальніка ад асабістага жыцьця. Справядлівасьць гэтага труізму яшчэ раз пацьвярджаецца на выставе працаў Тулюз-Лятрэка, дзе прадаецца ягоны багата ілюстраваны жыцьцяпіс. Адзін з фотамастакоў засьпеў маэстра ў часе будзёнай, але важнай справы. Каб у чытача зьніклі ўсялякія сумневы, дыптых забясьпечаны гранічна канкрэтным назовам – «Defecation on a beach». Пясьняр «Мулен Руж» адлюстраваны, так бы мовіць, у апагеі творчага напружаньня і трошкі пазьней, у ціхамірную хвіліну падцягваньня штаноў.

* * *

Эміграцыйны гісторык Леў Акіншэвіч лічыў асноўнай прычынай палітычнай паразы Вялікага Княства Літоўскага «дэманстратыўны выбар ягонай элітай заходняга (а ня ўсходняга) шляху». Заходняя культура, на ягоную думку, прышчаплялася да іншага культурнага пня, і ў выніку чым мацнейшая была «вэстэрнізацыя», тым большы супраціў яна сустракала ў самой краіне і асабліва звонку – найперш з усходу.

Займаючыся экстрапаляцыяй Акіншэвічавай высновы, ловіш сябе на тым, што празьмерна ўважліва разглядаеш зусім маладыя ногі жанчыны, якая вязе цябе ў аэрапорт Кенэдзі.

* * *

Шматкалёрныя агні вечаровага Нью-Ёрку за ілюмінатарам складваюцца ў дакладныя копіі арнамэнтаў ацтэкаў і інкаў з Мэтраполітэн-музэю.

* * *

У нашым «Боінгу-767» занятае ў лепшым разе кожнае дзясятае месца. Цяжка пазбыцца думкі, што займацца любоўю тут было б значна спакайней і ўтульней, чым у тым самалёце, дзе падарожнічала славутая німфаманка Эмануэль-І.

* * *

Над узьбярэжжам Эўропы добра відаць, як, сустрэўшыся з морам, вялікія рэкі яшчэ даволі доўга працягваюць свой шлях і захоўваюць абрысы дзякуючы адметнаму колеру вады. Ранішняе назіраньне выцягвае ланцужок асацыяцыяў і аналёгіяў – зрэшты, дастаткова банальных, каб пераносіць іх на паперу.

Верасень, 1996 г.

Размова з чытачамі

АНКЕТА «НН»

220123 Менск, а/с 71, «Наша Ніва», Анкета

Дарагі сябра!

Мінула ўжо дастаткова часу, каб мы маглі абмяняцца думкамі і рабіць наш з Вамі тыднёвік разам. Нішто не замінае нам мець такую «Нашу Ніву», якая б уяўлялася ідэальнай. Пасьля зьмены канцэпцыі выданьня ў 1996 годзе рэдакцыя «НН» увесь час экспэрымэнтуе, прапануючы розныя тэмы, жанры, розных аўтараў. Нешта з гэтага замацоўваецца (магчыма, не заўсёды апраўдана), нешта адпадае (таксама, можа быць, дарэмна). Словам, прыйшоў час для ацэнкі нашае працы чытачамі. Мы загадзя ўдзячныя Вам за ўважлівае прачытаньне анкеты і за адказы на яе. Пры гэтым Вы можаце назваць або не называць сябе. Сярод тых лістоў-адказаў, у якіх будуць пазначаныя прозьвішчы і адрасы, мы разгуляем дзесяць прэзэнтаў – 10 асобнікаў зусім новай дакумэнтальнай кнігі выдавецтва «Наша Ніва» – «Менская вясна – 1996». Гэта па-свойму унікальнае для Беларусі, багата ілюстраванае выданьне. Адпраўце, калі ласка, Вашы запоўненыя анкеты да 15 кастрычніка. Лічбу насупраць выбранага Вамі адказу абвядзіце колкам.

Вялікі дзякуй.

1. Як даўно Вы чытаеце аднаўленую «Нашу Ніву»?

1. З самага першага нумару (травень 1991 г.).
2. З 1991-95 г.
3. З 1996 г.

2. Як Вы ставіцеся да новай (зьмененай у 1996 г.) канцэпцыі «НН»?

1. Стала значна лепш.
2. Стала лепш.
3. Ня бачу істотных зьменаў.
4. Стала горш.
5. Стала значна горш.

Назавіце некалькі пазыцый, паводле якіх, на Вашу думку, выданьне стала лепшым альбо горшым (можна не адказваць):

....

Назавіце, што з «Нашай Нівы» 1991-95 гадоў Вы б вярнулі ў сучасны тыднёвік (можна не адказваць):

....

3. Ці ведаеце Вы гісторыю «Нашай Нівы» пачатку XX ст. (агульныя зьвесткі, імёны пачынальнікаў, аўтараў)?

1. Так.
2. Не.

4. Наколькі, па-Вашаму, сёньняшняя «НН» працягвае справу газэты пачатку XX ст.?

1. Сучасная «НН» працягвае справу легендарнай газэты.
2. Яшчэ рана адказваць на такое пытаньне.
3. Выдаўцы сучаснай «НН» беспадстаўна прысвоілі імя легендарнай газэты.

Якія з пазыцыяў «Нашай Нівы» пачатку XX ст. Вы хацелі б бачыць у сучаснай «НН» (можна не адказваць)?

....

5. Як Вы ацэньваеце ў «Нашай Ніве» (паводле пяцібальнай сыстэмы):

1. аб'ём (колькасьць старонак) ....
2. друк (якасьць) ....
3. ілюстрацыі ....
4. чытэльнасьць і памер шрыфтоў ....
5. першую старонку ....
6. структуру («НН» + Інфарматар) ....

Магчыма, Вам захочацца нешта ўдакладніць?

....

6. Якія сталыя пазыцыі ў «НН» Вы чытаеце і як?

чытаю (1) праглядаю (2) не чытаю (3) не заўважаю (4)

1. Палітычны камэнтар. .... 1 .... 2 .... 3 4
2. Рэпартаж. .... 1 .... 2 .... 3 4
3. Дзёньнікі. .... 1 .... 2 .... 3 4
4. Апавяданьні (проза). .... 1 .... 2 .... 3 4
5. Вершы. .... 1 .... 2 .... 3 4
6. Каляндар. .... 1 .... 2 .... 3 4
7. Гістарычныя матэрыялы. .... 1 .... 2 .... 3 4
8. Міжнародны камэнтар. .... 1 .... 2 .... 3 4
9. Фотаконкурс. .... 1 .... 2 .... 3 4
10. Інтэрвію. .... 1 .... 2 .... 3 4
11. Promenade. .... 1 .... 2 .... 3 4
12. Рэцэнзіі. .... 1 .... 2 .... 3 4
13. Бэстсэлеры Беларусі. .... 1 .... 2 .... 3 4
14. Лісты чытачоў. .... 1 .... 2 .... 3 4
15. Тэксты, набраныя лацінкай .... 1 .... 2 .... 3 4

Магчыма, Вы захочаце нешта дадаць?

....

7. Зь першага нумару аднаўленае «НН» газэта стваралася як выданьне аўтарскае, якое аддае перавагу суб'ектыўнаму погляду на жыцьцё. Таму для нас важна высьветліць, каго з аўтараў «НН» Вы чытаеце і як?

чытаю (1) праглядаю (2) не чытаю (3) не заўважаю (4)

1. Славамір Адамовіч
(рэпартажы, вершы). .... 1 .... 2 .... 3 4
2. Вадзім Александровіч
(міжнародны камэнтар). .... 1 .... 2 .... 3 4
3. Андранік Антанян
(дзёньнік, апавяданьні). .... 1 .... 2 .... 3 4
4. Алесь Аркуш
(дзёньнік, апавяданьні). .... 1 .... 2 .... 3 4
5. Уладзімер Арлоў
(эсэ). .... 1 .... 2 .... 3 4
6. Сяргей Астраўцоў
(дзёньнік, апавяданьні). .... 1 .... 2 .... 3 4
7. Натальля Бабіна
(дзёньнік, апавяданьні). .... 1 .... 2 .... 3 4
8. Ігар Бабкоў
(камэнтар, проза, вершы). .... 1 .... 2 .... 3 4
9. Сяргей Баркоўскі
(камэнтар). .... 1 .... 2 .... 3 4
10. Зьміцер Бартосік
(дзёньнік). .... 1 .... 2 .... 3 4
11. Адам Глёбус
(«Занатоўкі эгаіста»). .... 1 .... 2 .... 3 4
12. Алег Дашкевіч
(інтэрвію, камэнтар). .... 1 .... 2 .... 3 4
13. Алег Дзярновіч
(камэнтар, культуралягічныя і гістарычныя артыкулы). .... 1 .... 2 .... 3 4
14. Андрэй Дынько *(апавяданьні, міжнародны камэнтар).* .... 1 .... 2 .... 3 4
15. Валянцін Калнін *(гістарычныя артыкулы, эсэ).* .... 1 .... 2 .... 3 4
16. Аўген Касьцюшка
(дзёньнік). .... 1 .... 2 .... 3 4
17. Паўліна Качаткова
(апавяданьні). .... 1 .... 2 .... 3 4
18. Севярын Квяткоўскі *(дзёньнік, Каляндар, інтэрвію).* .... 1 .... 2 .... 3 4
19. Ігар Кузьняцоў *(гістарычныя артыкулы, дакумэнты).* .... 1 .... 2 .... 3 4
20. Уладзімер Лобач
(апавяданьні, нататкі). .... 1 .... 2 .... 3 4
21. Ганна Матусэвіч
(дзёньнік). .... 1 .... 2 .... 3 4
22. Сяргей Пульша
(камэнтар). .... 1 .... 2 .... 3 4
23. Марыя Роўда
(апавяданьні). .... 1 .... 2 .... 3 4
24. Генадзь Сагановіч
(гістарычныя эсэ). .... 1 .... 2 .... 3 4
25. Сяржук Сокалаў-Воюш
(вершы). .... 1 .... 2 .... 3 4
26. Таццяна Сьнітко
(дзёньнік). .... 1 .... 2 .... 3 4
27. Сяргей Харэўскі
(«Конкурс»). .... 1 .... 2 .... 3 4
28. Сяргей Шупа
(дзёньнік). .... 1 .... 2 .... 3 4
29. Лявон Юрэвіч
(дзёньнік). .... 1 .... 2 .... 3 4

8. Калі ласка, назавіце прозьвішча найлепшага, на Вашу думку, аўтара «НН»:

....

9. Якая тэматыка цікавіць Вас у «НН» найперш?

....

10. Якая публікацыя «НН» зьвярнула на сябе Вашу асаблівую ўвагу (прыгадайце, калі ласка, назву, аўтара або тэму)?

....

11. Якую з публікацыяў гэтага нумару Вы прачыталі з асаблівай цікавасьцю?

....

12. Якой з публікацыяў гэтага нумару, на Вашу думку, магло ў «НН» і ня быць?

....

Працяг на старонцы 16.

Размова з чытачамі

Працяг са старонкі 15.

13. Колькі часу займае ў Вас прачытаньне аднаго нумару «НН»?

....

14. Адкуль Вы даведаліся пра сучасную «Нашу Ніву»?

1. Ад знаёмых, калегаў, сваякоў.
2. З газэтных матэрыялаў пра «НН».
3. Пабачыў у кіёску.
4. Пабачыў у распаўсюднікаў.
5. Іншае.

15. Вызначце, калі ласка, палітычную арыентацыю «Нашай Нівы»?

1. Левацэнтрысцкая.
2. Цэнтрысцкая.
5. Правацэнтрысцкая.
6. Права-кансэрватыўная.
7. Нацыяналістычная.
7. Экстрэмісцкая.
8.Іншая.

16. Ці можаце Вы пагадзіцца, што «НН» у цэлым — газэта аб'ектыўная?

1. Так.
2. Не.
3. Не зусім.

17. Якую з наступных думак Вы падзяляеце?

1. «НН» — гэта элітарны тыднёвік для вузкай групы інтэлектуалаў.
2. «НН» — патэнцыяльна масавае выданьне.
3. У Вас ёсьць іншая думка:

....

18. Найвялікшы, па-Вашаму, недахоп «НН»?

....

19. Свае чытацкія дачыненьні з «НН» Вы акрэсьліваеце як:

1. Сыстэматычныя (імкнуся чытаць кожны чарговы нумар).
2.Хутчэй сыстэматычныя (бывае, прапускаю чарговы нумар).
3. Хутчэй несыстэматычныя (не шукаю чарговы нумар).
4. Чытаю выпадкова.

20. Якім чынам Вы атрымліваеце «Нашу Ніву»?

1. Набываю ў кіёсках.
2. Набываю ў распаўсюднікаў.
3. Атрымліваю праз індывідуальную падпіску.
4. Атрымліваю праз падпіску ўстановы.
5. Даюць пачытаць знаёмыя, сваякі.
6. Чытаю ў бібліятэцы.

21. Колькі чалавек чытаюць Ваш нумар «НН»?

....

22. Якія яшчэ пэрыёдыкі Вы выпісваеце, купляеце, чытаеце?

а.газэты:

....

б. часопісы:

....

23. Якой інфармацыі, на Ваш погляд, бракуе ў «Нашай Ніве»?

....

24. Якія сталыя пазыцыі Інфарматара «НН» Вы чытаеце і як?

чытаю (1) праглядаю (2) не чытаю (3) не заўважаю (4)

1. Кошты на рынках. .... 1 .... 2 .... 3 4
2. Расклады транспарту. .... 1 .... 2 .... 3 4
3. Адукацыя *(пра навучальныя ўстановы)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
4. Біржа працы. .... 1 .... 2 .... 3 4
5. Адпачынак *(гульні, забаўкі, шахматы)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
6. Псыхалягічныя тэсты. .... 1 .... 2 .... 3 4
7. Спажывец *(пра тавары, прадукты, паслугі)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
8. Здароўе *(лекі, мэтодыкі, экалёгія)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
9. Гаспадарка *(пабытовыя парады)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
10. «Грамафон» *(старонка вершаванага радка)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
11. Спорт *(вынікі спаборніцтваў)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
12. Бібліятэка. .... 1 .... 2 .... 3 4
13. Замежжа *(пра падарожжы)*. .... 1 .... 2 .... 3 4
14. Адвакат *(правы чалавека)*. .... 1 .... 2 .... 3 4

25. Якія публікацыі Інфарматара «НН» ў ранейшых нумарах «Нашай Нівы» Вам запомніліся?

....

26. Якую з публікацыяў гэтага нумару Інфарматара «НН» Вы прачыталі з асаблівай цікавасьцю?

....

27. Якія тэмы, рубрыкі, на Вашую думку, павінны быць ў Інфарматары «НН»?

....

28. Якіх тэмаў і рубрык у Інфарматары «НН» можа ня быць?

....

29. Якая цана аднаго нумару «НН» уяўляецца Вам аптымальнай?

1. 3.000 БРБ
2. 5.000 БРБ
3. 7.000 БРБ

Магчыма, Вам захочацца штосьці дадаць?

....

Згодна з традыцыяй анкетаваньня, падайце, калі ласка, інфармацыю пра сябе:

32. Пол:

1. Мужчына.
2. Жанчына.

33. Узрост:

1. Да 20 гадоў.
2. 20-29 гадоў.
3. 30-39 гадоў.
4. 40-49 гадоў.
5. 50-59 гадоў.
6. 60 і болей гадоў.

34. Месца жыхарства:

1. Вялікі горад.
3. Горад.
4. Мястэчка.
5. Вёска.

35. Адукацыя:

1. Сярэдняя агульная.
2. Сярэдняя спэцыяльная.
3. Няпоўная вышэйшая.
4. Вышэйшая.

36. Ваш цяперашні занятак:

1. Вучань.
2. Навучэнец ПТВ.
3. Студэнт.
4. Дзяржаўны службовец.
5. Вайсковец.
6. Рабочы.
7. Работнік адукацыі.
8. Работнік культуры.
9. Навуковец.
10. Работнік мэдыцыны.
11. Юрыст.
12. Уладальнік фірмы, прадпрымальнік.
13. Работнік сфэры фінансаў.
14. Работнік гандлю і паслугаў.
15. Работнік фізычнай працы.
16. Сельгасработнік.
17. Пэнсіянэр.
18. Хатняя гаспадыня.
19. Не працую.
20. Іншае:

....

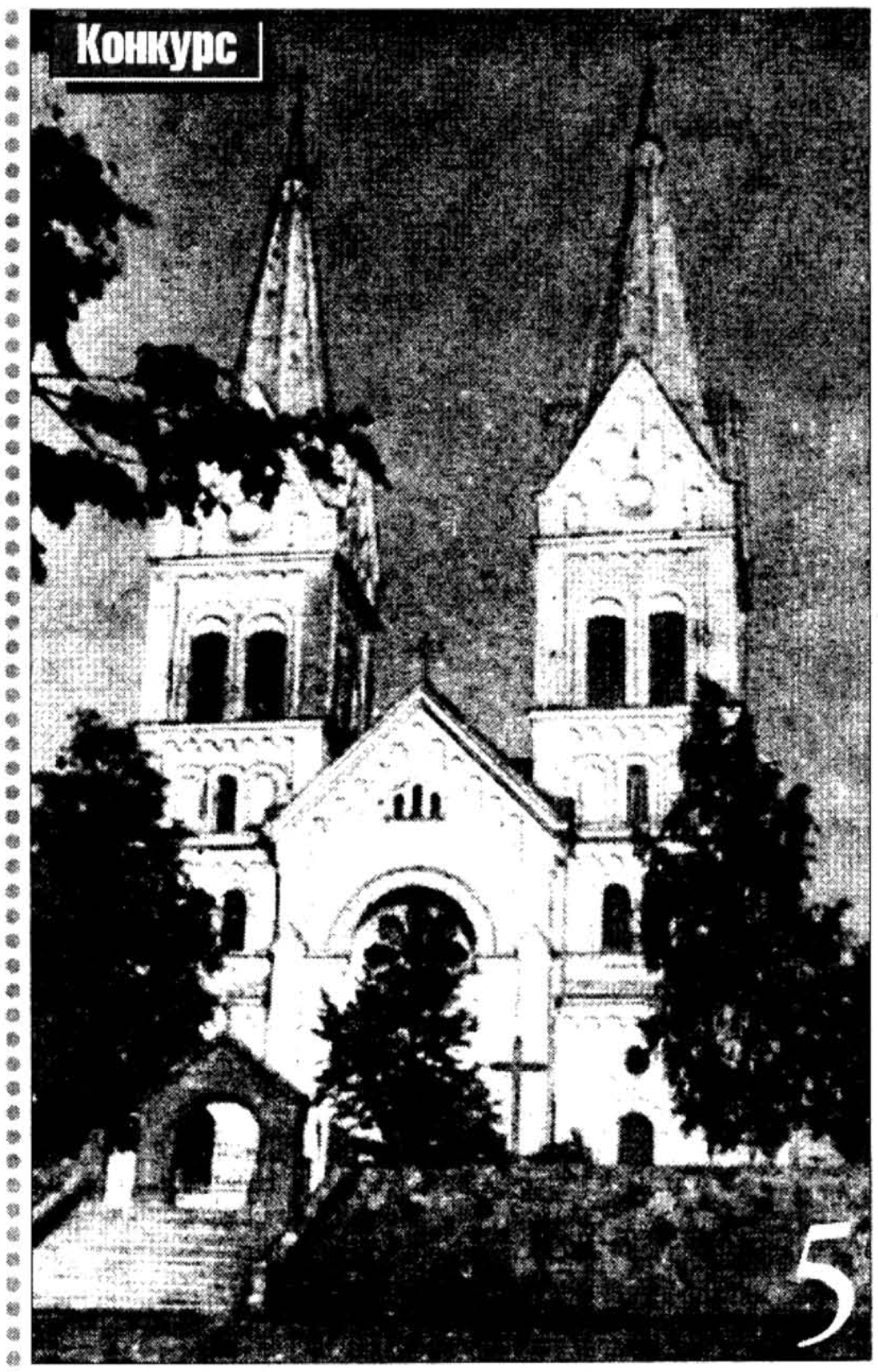
37. Назавіце, калі ласка, палітычную арганізацыю, якая Вам найбліжэй:

....

38. Назавіце, калі ласка, рэлігійную канфэсію, якая Вам найбліжэй:

....

Вялікі дзякуй за Вашыя адказы.

Якой веры?

Гэта не апошняе пытаньне нашага конкурсу, а перадапошняе. Хай Вас не бянтэжыць колькасьць загадак, гэта тлумачыцца спэцыфікай тэмы. Такім чынам, загадак будзе шэсьць.

Мы працягваем публікаваць выявы беларускіх бажніцаў розных канфэсіяў і рэлігіяў, збудаваных у пачатку XX ст. — у нашаніўскую пару.

Прыгледзьцеся ўважліва да гэтага здымку. Чыя гэта бажніца? Дзе яна знаходзіцца? Магчыма, Вы можаце вызначыць архітэктурны стыль помніка? Але апошняе пытаньне ўжо па-за конкурсам.

Не забудзьцеся, Вас чакае наперадзе яшчэ адна загадка.

Сяргей Харэўскі

Сьмерць мастака

25 верасьня ў Італіі трагічна загінуў вядомы мастак Мікалай Селяшчук.

Ён нарадзіўся ў 1947 годзе ў вёсцы Вялікарыта Маларыцкага раёну. У 1976-м Мікола Селяшчук скончыў Беларускі Тэатральна-Мастацкі Інстытут.

У афармленьні Селешчука выходзіла шмат кніг клясыкаў і сучасьнікаў, а таксама дзіцячыя кнігі, «Беларускія народныя казкі».

Дзякуючы таленту мастака беларуская кніга ізноў дасягнула эўрапейскіх вяршыняў, стала ўзорам паліграфічнага мастацтва.

Як жывапісец Селяшчук зьвяртаўся да вобразаў беларушчыны: Агінскага, Касьцюшкі, Гусоўскага, Багдановіча, Коласа, нацыянальнага дойлідзтва, этнаграфіі. У сярэдзіне 80-х ягоныя працы «Дыктатар», «Ваенная заалегія», «Характары і абставіны» ўспрымаліся як мастацкая апазыцыя ладу, выклікалі жывы інтарэс і спачуваньне публікі.

Мэтафарычнасьць мастацкае мовы Селешчука, алегарычныя сюжэты, прыроднае адчуваньне нацыянальнага духу моцна кантраставалі з афіцыйным мастацтвам 70-80 гадоў, але менавіта таму ягоная творчасьць прыцягвала ўвагу гледачоў як у Беларусі, гэтак і ў іншых краінах сьвету.

У 1993 годзе Мікалай Селяшчук стаў ляўрэатам Дзяржаўнае прэміі Беларусі.

У наступным нумары «НН» будзе надрукаванас эсэ Адама Глёбуса пра Міколу Селешчука.

© НАША НІВА Спасылка на "Нашу Ніву" абавязковая Наклад 5100 Нумар падпісаны ў друк 19⁰⁰, 29/9/1996. Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку". Менск, праспэкт Францішка Скарыны, 79. Замова № 6379 Кошт свабодны.